

SEKSUAL POLITIK

12. årg.
nr. 1 1984
KR. 35.

Tema: MORAL

SEKSUAL POLITIK

Postbox 1023
1007 København K
Giro: 7 25 11 14
Abonnement (3 nr.): 100 kr.
Kontakt-telefon:
01-81 21 16 (Kurt)

Indholdsfortegnelse

- s. 3: Leder
- s. 4: Medspil og modspil
- s. 8: Boksnings, avantgarde og landbrug
- s. 10: Novelle: Marino
- s. 12: Mens jeg venter på prinsen
- s. 15: AIDS, mysterier og skjulte farer
- s. 19: Interview med Jørgen Lenger, VS
- s. 22: Fire unge om seksualitet og moral: Søren, Berit, Simon og Marianne
- s. 27: Portrætsamtale med Rigmor Thor
- s. 30: I hvert fald ikke i Middelfart ...
- s. 32: Om offentlige toiletter
- s. 34: Heja Sverige
- s. 36: Puritanisme og pædofili
- s. 38: Hjalmar Sandøy
- s. 39: MK-week-ends
- s. 41: Seksualpolitiske dage på Græsrodsgården
- s. 42: Anmeldelser

Redaktion & lay-out:

Kurt Overaa
 Inger Cotsantoni
 Morten Haahr
 Nis Jensen (LP)
 Henning Goldbæk (ansv.)
 Hanne Stetting
 Mette Josias

Medarbejder ved dette nr:

Flemming Olsen

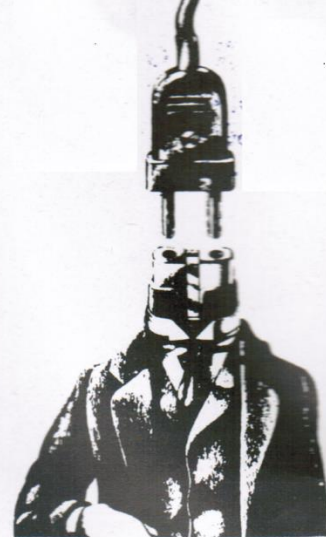
Repro: Red.

Forside: Hans Jakobsen

Tryk: KRIM TRYK

Sats: Henning Deurell

Distribution: Levende Billeder

Kvindehuset

Havnegade 22
 8000 Århus C
 Tlf. 06-12 54 47

Rødstrømperne

Kvindehuset
 Gothersgade 37
 1123 København K
 Tlf. 01-14 28 04

Kvindestedet

Toldbodgade 6

Grevinde Danners Stiftelse

Nansensgade 1
 1366 København K
 tif. 01-14 74 84

Lesbisk Bevægelse

Kvindehuset
 Gothersgade 37
 1123 København K
 Fællesmøde: 2. fre. hver måned

Forbundet af 1948

Landsforening f. bøsser og lesbiske
Faglig ligestillingsgruppe
Pædofil gruppen (man. 20-21)
 Knabrostræde 3
 Postbox 1023
 1007 København K
 Tlf. 01-13 19 48

Bøssernes Befrielses Front

Bøssehuset - Christiania
 Fællesmøde: mandag

Bøssernes Befrielses Front

Fronthuset, Mejlgade 53
 8000 Århus C.
 Tlf. 06-19 22 55, tirsd. 18-19

SMIL

(forening af sadister og masochister)
 Box 49
 2800 Lyngby
 Tlf. 01-26 78 39

Mandebevægelsen

Kastelvej 17
 2100 København Ø
 Intro: 1. ons. hv. md.
 Rådgivning: Ons. 19³⁰
 Åbent hus: Tors. 19³⁰

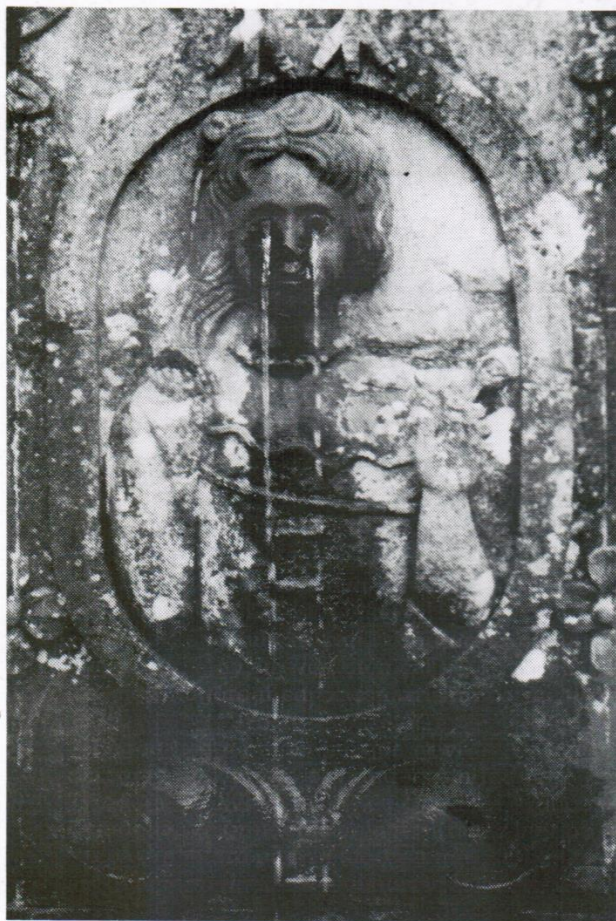
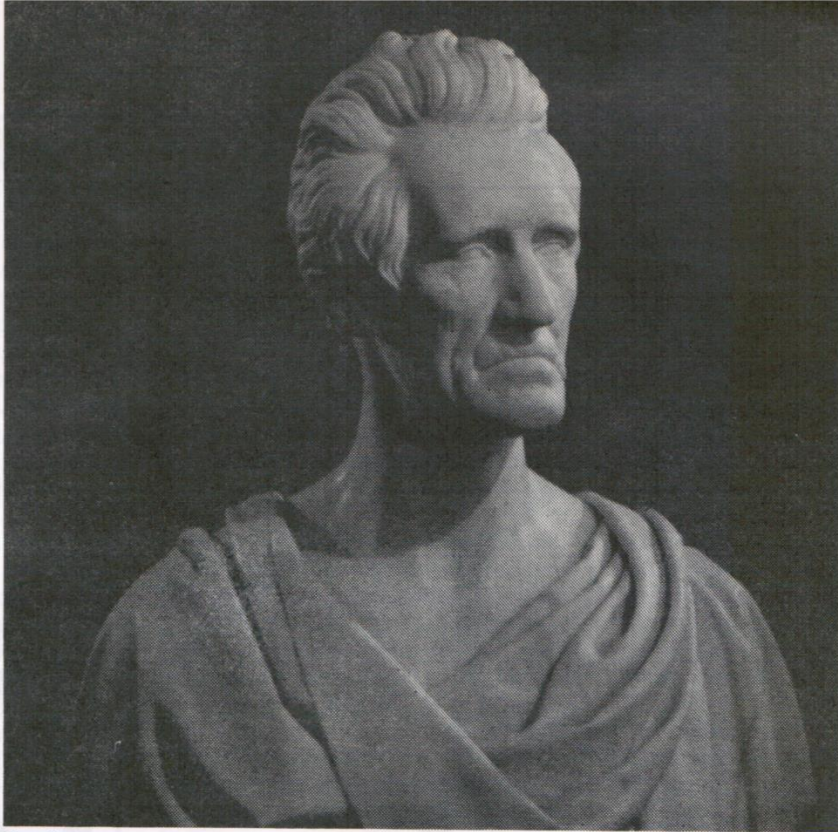

Foto: Arne Juelsgaard

Seksualpolitik udkommer med tre temanumre årligt på 44 sider i 1200 eksemplarer. Løssalgspris: 35 kr. Abonnement: 100 kr. for tre numre. Redaktionen er selvsupplerende, og derfor uafhængig af politiske partier og bevægelser. Alle medarbejdere er ulønnede. Bladet sælges til fremstillingspris. Bladet lejer lokaler hos Forbundet af 1948.

ISSN NR. 0108-6006

Leder

Moralen er ikke, hvad den har været. Værdier som pligt, samvittighed og målrettethed i traditionel forstand sættes der nu spørgsmålstegn ved. Lyst, nydelse og spontanitet er blevet værdier, som nogle bruger som udgangspunkt for deres handlinger. – Det kan være svært at skille skæg fra snot. Hvad er ny moral og hvad er nymoralisme? Og hvordan kan vi tale om en socialistisk moral, der kan være offensiv over for tidens »nyliberalisme«?

Også på venstrefløj har vi været gode til at sætte grænser for hinandens opførsel. Kan man for eksempel tillade en pædofil at arrangere ø-lejr for børn og unge? Skal man som venstreorienteret fordømme pornografi alene fordi det er et samfundsbevarende fænomen? Hvordan stiller man sig som bevidst kvinde over for sin egen masochisme? I det omfang, der overhovedet diskuteres moral på venstrefløj er det i græsrodsbevægelserne og i de kønspolitiske bevægelser – f.eks. forsøger man i kvindebevægelsen i øjeblikket at definere en specifik kvindemoral. Hos den partiorienterede del af venstrefløj er der derimod ikke meget at hente. Her kommer man sjældent længere end til teoretiserende, opslidende marathonmøder – hvis man overhovedet diskuterer moral.

I dette nummer af Seksualpolitik vil vi gerne tage temperaturen på tidens moral. Er det fordi vi mener, at det er en syg tid vi lever i? Ja, og efter sygdom kommer oftest helbredelse og sundhed. Helbredelse er afhængig af en aktiv indsats fra patienterne. Det er os. Moral må altid have nogle grænser, som vi som socialister også skal være med til at sætte, men de skal være levende – aldrig snærende og stivnede.

Ungdommen har vi med fordi de er moralens seismograf, der viser udsvingene i moralens bevægelser, og udsving er der også mellem de unges syn på sagerne. De gamle har vi med, fordi tiden – og vi selv – har en historie, og fordi de gamle kan give os mod. Alle har vi med for at afsøge hjørnerne på det sted, hvor vi står. Hvad er det for grænser, der brydes og overskrides?

MEDSPIL & MODSPIL

Ill.: Nikoline

Seksualreformbevægelsen

I lang tid har jeg beskæftiget mig lige så meget med den første halvdel af dette århundrede som med den nuværende, mens jeg skrev min bog »Det er måske en galskab« om den såkaldte seksualreformbevægelse i Danmark 1910-40. Jeg omgikkes Christian Christensen, Thit Jensen, Johanne Næser, Joyce Leunbach, Fanny Miranda og hvad de alle hed, som var de mine samtidige. Da jeg havde udsendt bogen, blev jeg spurgt: »Hvorfor synes du, at vi skal høre om de gamle drenge og piger nu?«, underforstået: hvad kan de sige os i dag. Andre sagde optimistisk på mine vegne: »Nu udsender du vel snart en bog om, hvad der fulgte efter.«

Ja, hvad kan de sige os i dag? Og hvad fulgte der efter. Det ved jeg ikke, om jeg kan svare på. Men jeg kan da forsøge at trække nogle linier op.

Disse pionerer levede i en meget puritansk tid, dronning Victoria var netop død, men det tog tid at få has på den victorianske indstilling. De kæmpede for en friere kønsmoral end den gængse i deres samtid og mødte megen modstand. Ting, der i dag synes ganske selvfølgelige, vakte den gang opsigt, og disse pionerer blev hårdt, ofte personligt angrebet. Men de havde dog den fordel, frem for os i dag, at det var lettere at tage parti, vide hvem der havde uret og hvem ret. Ganske vist var de selv uenige om mangt og meget og skånedes heller ikke hinanden, men de var dog fælles om at kvinderne – og dermed også mændene – måtte frigøres for de uønskede svangerskabers stadige trussel, det var det altoverskyggende problem. Flere af dem indså også, at en patriarkalsk ægteskabsinstitution, hvor manden fik en både økonomisk og social fortrinsstilling, ikke kunne opretholdes. Men blev disse vilkår ændrede, mente de, at der var skabt mulighed for større menneskelig værdighed og ligeværd mellem kønnene. Og de havde naturligvis ret i, at det var en helt nødvendig reform.

Spørgsmålet er så, om den også skabte større forståelse mellem kønnene, om der kan skabes større forståelse.

Hvad der ikke lykkedes for disse pionerer i deres samtid, blev delvis realiseret i efterkrigstiden. Men antallet af problemer kønnene imellem blev ikke mindre, blot anderledes. Nogle var (er) måske skinprob-

lemer, det afhænger nok af øjnene, der ser, og om det er kvinders eller mænds øjne.

Holdningsændringer i 60'erne og 70'erne

I 60'erne og i begyndelsen af 70'erne så det ud til, at seksualreformisternes bestræbelser fortsat ville blive fulgt op, i det mindste i vort lille hjørne af verden. Mange restriktioner på det seksuelle område blev ophævet, en række holdningsændringer kunne konstateres. Formynderiske lovregler blev slettet – politiet skulle ikke længere censurere, hvad folk måtte læse og se, der blev indført samme nedre aldersgrænse for seksuelle forhold, uanset om de var mellem mennesker af forskelligt eller samme køn. Og på reproduktionens område indførtes ret til sterilisation fra 25-års alderen, og vi fik fri abort i 1973. Hvad fri vil sige i den forbindelse kan diskuteres, men man opgav at lade læger tage ansvaret for noget, læger ikke kan tage ansvar for, tog en byrde fra lægernes skuldre. Sådan opfattede nu ikke alle læger situationen, nogle protesterede, som om man havde taget et privilegium fra dem. I den forbindelse kan det være lærerigt at sammenligne med en debat i tyverne, ikke om abort, men blot om adgangen til at få et pessar. For i tyverne var der læger, der i fuld alvor mente, at det var dem, der burde tage stilling til, om en kvinde kunne bevilges et pessar afhængigt af hendes sundhedstilstand, økonomiske omstændigheder og ud fra, hvor mange børn, hun allerede havde. At de samme læger ikke selv fik hverken fem eller ti børn, overså man diskret.

– Who shal protect us from our protectors, spørges der i begyndelsen af Makavejens Reich-film.

I efterkrigstiden kom som bekendt andre svangerskabsforebyggende midler til. Et af dem var ikke så nyt endda, allerede i tyverne havde Leunbach med en vis succes indlagt sølvringe i livmoderen, kvinderne blev ringforlovede, som en anden af bevægelsens pionerer, Norman Haire i England, udtrykte det. Men metoden havde ulemper og blev opgivet indtil efterkrigstiden, hvor ideen blev taget op igen som »spiralen« og fortsat har en plads blandt de forebyggende midler.

Leunbach drømte om »en pille« til afløsning af pessaret, men døde før end den blev realiseret. Den kom jo,

først prist, siden forkæret, stadig meget brugt i forbedrede udgaver, men ikke helt upraktisk.

Også synet på den ugifte mor og hendes børn ændredes afgørende. Kvinder kom ikke længere »i ulykke« ved at skulle have et barn på et uønsket tidspunkt. De kunne beholde det, hvis de ønskede det, eller de kunne abortere. De kunne vælge, om de ville forblive alene, flytte sammen med fyren eller gifte sig med ham. Også manden fik derved større frihed end han havde haft før. Det var ikke længere stigmatiserende at være enlig mor og ingen børn blev længere kaldt uægte. Man så heller ikke skævt til dem, der levede sammen papirløst – historisk bevidste kunne fortælle, at trolovelsen blot var vendt tilbage under en ny etikette.

Trods nye samlivsformer, bl.a. kollektiverne, har »parforholdet« vist sig ejendommeligt stabilt, omend de deres kraft. En streng, puritansk måske aldrig helt har haft det indhold, nogle gerne har villet bilde sig selv og andre ind – ofte blev afløst af »det serielle monogami«, for at benytte endnu en af vor tids komisk-højtidelige etiketter. »Til døden jer skiller« blev afløst af noget mere overkommeligt – nok godt det samme i nogle tilfælde. Men samtidig skete der et skred, så selve begrebet moral skiftede indhold, for nogle ikke længere betegnede en relation, et ansvar i forhold til et andet menneske. De mente tværtimod, at de »af moralske grunde« var forpligtede til at »realisere sig selv«. Der kan naturligvis være mange grunde til, at man må hævde sig selv, endog på bekostning af et andet menneske, men at påberåbe sig, at det er en moralsk forpligtelse er at udvande moralbegrebet til det meningsløse. Som Løgstrup skrev i 1972: »Man bliver ikke umoralsk af at prisgive en beskyttelse af sig selv. Man bliver derimod ond af at bryde ned, hvad der beskytter et andet menneske. Det umoralske er ikke at lade sig bedrage for sin lykke, for følgerne af det undgælder man selv for, det umoralske består i at bedrage den anden for, hvad han eller hun anser for lykke, så den anden får følgerne at bære, mens man selv slipper fri.« Når jeg fremhæver dette, skyldes det ikke (blot) »moraliske«, men semantiske grunde.

Børnene var ikke længere så afhængige af deres forældre, økonomisk og i øvrigt, som de havde været før, behøvede følgelig ikke at rette

sig efter forældrenes forskrifter i så høj grad som tidligere. Forældrene var heller ikke længere et så godt »forbillede« for børnene, efterhånden som deres egne, livsvarige, tilsyneladende monogame forhold afløstes af noget knapt så forpligtende.

De stive kønsroller, der tidligere holdt begge køn indespærrede, bløt op og ordet androgyn blev hevet frem og støvet af. Og fulgte ens seksuelle ønsker ikke den slagne vej, kunne det nok give anledning til problemer, men det var dog muligt at leve også som »anderledes«, uden det fik de enorme konsekvenser, det tidligere havde haft.

Man tog heller ikke risikoen for at få en kønssygdom så højtideligt længere. Det var forholdsvis let at blive kureret, hvis uheld var ude, og man skammede sig ikke så meget derover. Også lovgivningen vedrørende bekæmpelse af kønssygdommene ændredes, fik et mindre truende præg.

Kort sagt: mange af de gamle skræmmemidler, man før med held havde brugt for at inddæmme og regulere seksuallivet, så det passede til et bestemt samfundssyn, mistede deres kraft. en streng, puritansk kønsmoral – om man vil dobbeltmoral – afløstes af, hvad man kunne kalde en kulinarisk optagethed af det seksuelle. Det »lækre« vandt frem både i pressens madspalter og i samlivsbrevkasserne – gode råvarer, gode opskrifter, bord og seng i smuk forening. Bo bedre, elsk bedre, kylling og rødvin på sengekanten. Ikke et ondt ord om det.

Jalousi og ambivalens

Den større seksuelle frihed/løshed i 60'erne og 70'erne havde naturligvis både fordele og ulemper. Man vedgik mere åbenlyst nogle altid eksisterende behov. Man kan også sige, at hvad der tidligere havde været forbeholdt en lille overklasse, nu blev alment tilgængeligt, at også adgangen til de seksuelle muligheder blev demokratiseret. Samtidig fik man, gennem en række adfærdssundersøgelser, mere at vide om »what people really do«, som Kinsey udtrykte det. Ensretningen blev mindre, de mange blomster fik lov at blomstre, i hvert fald for en tid og i vor del af verden.

Medierne havde deres andel i denne pluralisme. Betegnelsen utroskab, før så uhyggsvanger, fik

en lidt komisk klang med de nye seksuelle vilkår, var ikke længere en så »absolut skilsmissegrund«, som den havde været før. Men med de gamle tabuers svækkelse, opstod nye. F.eks. måtte man ikke længere være jaloux, et nyt uartig ord til afløsning af de gamle. Jalousi passede ikke ind i den kulinariske stil. Det er da også en styg følelse, opslidende, forringende både for dem, der huser den og for dem, den går ud over. Men en følelse forsvinder jo ikke blot, fordi den fornægtes. Og at tabuisere jalousi, f.eks. under betegnelsen »kapitalistisk ejermoral« er blot at affærdige en elementær, smertefuld følelse med en floskel. Jo mere vi fornægter jalousiens eksistens, desto ensommere efterlader vi dens ofre. At vi ikke behøver at være magtesløse over for jalousien og at den lader sig forarbejde, er en anden sag.

Også et andet elementært træk kom til at spille mange et puds, nemlig ambivalensen, at modsatrettede følelser kan være til stede på samme tid. F.eks. ønsket om nærhed, om at være tæt forbundet med et andet menneske. Og samtidig trangen til frihed, til at være uafhængig. Til nød kunne man godtage sin egen ambivalens, mens man følte sig dybt krænket over andres.

Man kan sige, at under de gamle vilkår, på seksualreformpionerernes tid, var både utroskab og ambivalens overvejende mændenes privilegium, ikke noget kvinder let kunne tillade sig, bundne som de var økonomisk og af frygten for graviditet. Hvor dobbeltmoralen før herskede, således at mænd kunne tillade sig andet og mere end kvinder, uden det fik katastrofale følger for dem selv, f.eks. parforholdets opløsning, blev det nu muligt for flere og flere kvinder at tillade sig de samme rettigheder. Hvor mange mænd havde set det som deres ret, alene i kraft af deres køn, både at få opfyldt deres ønsker om nærhed og tryghed og samtidig at efterkomme deres trang til frihed og uafhængighed, konfronterede flere og flere kvinder dem nu med, at det ikke var noget, mænd specielt havde krav på, og flere og flere kvinder gav deres egen ambivalens tydeligere udtryk.

Dette måtte naturligvis forvirre mange mænd, for det var de ikke vant til fra deres opvækst. Nogle mænd prøvede med et gammelt middel, voldelighed, at få kvinderne tilbage i folden. Andre med den ja-

lousi, man samtidig havde gjort til et tabu. En tredje reaktionsmåde var naturligvis at søge ly i en ny favn.

De gamle fra seksualreformbevægelsen var tilsyneladende ikke så optaget af disse ting, så elementære de end er, fordi endnu større urmeligheder optog dem. Men disse problemer har altid eksisteret, kommer i dag blot mere op til overfladen.

Det nye var blot, at da kvinderne blev befriet for de store børneflokkede og den evige graviditetsfrygt, blev man mere opmærksom på de forskellige sprækker i parforholdet. Nutidens kvinder behøver ikke at finde sig i, hvad deres bedstemødre affandt sig med, men kan i dag gå deres vej.

Manden som skurk

Men ikke alt, hvad kvinder gør mod mænd i dag er rimeligt. Der er nogle tendenser i tiden, man som mand må reagere imod. F.eks. en opfattelse af manden som en art avlstyr, der kan benyttes efter forgodtbefindende og derefter kasseres, når den ønskede graviditet er opnået, eller han ikke svarer til forventningerne. Og uanset hvad han selv ønsker. Mange fædre til børn i papirløse forhold har gjort den art bitre erfaringer, mange børn har lidt under denne fjendtlighed.

En lignende almen fjendtlighed mod mænd kan spores i visse diskussioner vedrørende prostitution, da mere forståelig, men ikke derfor rimelig.

Og særlig tydeligt kommer den frem i debatterne omkring pornografi, voldtægt og incest. Bag en tilsyneladende idealistisk kamp imod overgreb anes i nogle tilfælde et hævnmotiv og en aggressivitet fra kvinder imod mænd, som er skræmmende og minder om racisme, at nogen fornægtes, ikke i kraft af hvad de er, men alene på grund af deres tilhørsforhold. At være mand bliver i sig selv gjort til noget suspekt.

Bag kampen mod prostitution, voldtægt og den kvindeforagt, som kommer til udtryk i mange billedmedier samt en stigende agtpågivenhed over for voksnes misbrug af børn, anes en nidkærhed, hvor mandens seksualitet bliver gjort tvivlsom. Nær sagt alle mænds, ikke blot dem, der voldtager eller begår incest. Mænd er tvivlsomme alene i kraft af deres køn. En almen aggressivitet mod mænd som er lige så

uacceptabel som den uret, man hævder at ville bekæmpe.

Hvor kvindens seksualitet tidligere demoniseredes – bag moderfiguren lurede altid skøgen, der bragte manden i fortræd – ser vi nu tendenser til at mandlig seksualitet beskrives som egentlig hvilende på vold, undertrykkelse og aggressivitet. At afløse en gammel uret med en ny er en trist form for ligevægt, som hverken mænd eller kvinder kan være tjent med.

Hvem er det, som er interesseret i denne polarisering mellem kønne?

Genbrug af gamle skræmmemidler

Fra andet hold ser vi samtidig, at nogle af de gamle skræmmemidler atter bliver kørt i stilling til fordel for en mere restriktiv holdning til seksuel udfoldelse. F.eks. har man udnyttet, at en række seksuelt overførte sygdomme breder sig, sygdomme vi står mere eller mindre magtesløse over for, og som der kan være god grund til at oplyse om, men hvor det er måden, det gøres på, der anfægtes. Der tænkes på visse former for smitsom leverbetændelse, genital herpes og den sygdom, der kaldes AIDS, erhvervet immun defekt syndrom. AIDS har hidtil især ramt homoseksuelle mænd, omend ikke udelukkende, og skyldes antagelig et virus – ofte ender den med døden. Disse nye kønssygdomme er skræmmende og har allerede medført ændringer i det seksuelle adfærdsmønster i store grupper. I Kristeligt Dagblad den 3.5.83 kunne man under overskriften »En smitsom pest« læse: »Måske har Gud Fader i sin kærlighed sat disse følgesygdomme som blinkende advarselssignaler, der sammen med det sjette bud skal værne om ægteskabet som den gudgivne ramme for menneskets seksuelle udfoldelse.

50 år før havde Thit Jensen skrevet: »Massedumheden tillægger blasfemisk Gud en råhed og en ufølsomhed, de selv er trænede op til.«

Et andet gammelt skræmmemiddel, frygten for den uønskede graviditet, er også forsøgt genbrugt. Der har rejst sig røster for betaling for svangerskabsafbrydelse på de offentlige sygehuse. At Kristeligt Folkparti har bekæmpet den fri abort, vidste vi, og det er jo ganske legitimt. Men nu får synspunktet støtte fra uventet hold, idet nogle har gi-

vet udtryk for, at abort i hvert fald ikke længere burde være »gratis«, da graviditeten jo er »selvforskyldt«. Som om vi ikke alle via skatterne betalte det offentlige sygehusvæsen, som således ikke er gratis, og som om der ikke allerede behandles masser af »selvforskyldte« lidelser på vore sygehuse.

Kan man ikke ramme folk på anden måde, kan man altid prøve at klemme dem på pengepungen.

Kønnenes ulige vilkår i 80'erne

Seksualreformens pionerer bekæmpede en række af deres samtids konventioner. Men deres hovedærinde var kvindens frihed. I 60'erne og endnu i begyndelsen af 70'erne så det ud til, at denne kamp skulle lykkes, at vi gik mod den jævnbyrdighed, socialt, uddannelsesmæssigt og økonomisk som Luce Irigay, og mange med hende, sætter som en forudsætning for kærlighed mellem mand og kvinde. Men træerne vokser jo ikke ind i himlen, og siden er det gået tilbage. I dag med ændrede økonomiske vilkår – ser det sortere ud for mange kvinder. Så den polarisering mellem kønne, vi er vidne til, hænger nok delvis sammen med, at kvinderne har en øget bevidsthed om, hvad der er rimeligt, samtidig med, at de aktuelle økonomiske vilkår modarbejder ligheden mellem kønne.

Lykkes det ikke at gennemføre lige vilkår, medvirker vi til at polariseringen øges til stor gensidig ulykke. At mandschauvinisme og kvindelig aggressivitet får alt for gode vilkår, at de kønsfascistiske tendenser, begge køn har vist sig at mestre, forstærkes.

Vi risikerer at en ny puritanisme, der undertrykker begge køn, får vind i sejlene understøttet af alle forhåndenværende skræmmemidler. At den seksuelle frihed indskrænkes – muligheden for at danne sine egne normer, finde sine egne lykkemuligheder, skabe sin egen seksualmoral.

Hvad er det manden vil?

Man skal ikke forkynde fred, hvor der ingen fred er, skrev Kristeligt Dagblad. Og det kan de i hvert fald have ret i. Fred er ikke altid mulig, modsætningerne kan være for utalte.

Gælder det også forholdet mellem mand og kvinde uanset økonomi,

politik osv.?

Hvor det for var mændene, der så kvinderne som sfinxer, hvis gåde de skulle løse, er det nu kvinderne, der opløfter røsten og spørger: »Hvad er det i grunden, manden vil?«

Det er forståeligt, at mange kvinder i dag har mistet tålmodigheden med mændene. At de synes, at nu er det deres tur. Men det giver nogle slemme sår hos dem, det går ud over. Og sommetider sker det vel, at den mand, der rammes, ikke altid er ham, der har givet anledning til reaktionen. Så det er også forståeligt, at mange mænd føler sig forurettet over den måde, de bliver behandlet på. Men forurettelse kommer man ikke langt med, for slet ikke at tale om fornærmethed, som næsten altid kun vækker medynk eller virker latterlig.

Men det er alt sammen sket så hurtigt, at det ikke kan undre, at mange midt i kampens hede har svært ved at se, hvad den egentlig drejer sig om. For en kamp er det, som vil kræve styrke af begge køn. En kamp, hvis mål blandt andet er, at begge køn lærer at bestyre den ambivalens, der er mennesket iboende. Hvor de kan være hinanden nær med alle de muligheder nærhed indebærer, uden i for høj grad at stække hinanden. Men hvor de heller ikke må bilde sig selv eller andre ind, at nærhed ikke har sin pris. Hvor de accepterer, at nærhed forudsætter ansvarlighed, og at ansvarlighed ikke er noget man kræver, men noget man yder.

Skulle jeg svare på spørgsmålet om, hvad manden vil, tror jeg, at jeg ville svare: Medspil og modspil.

De gamle seksualreformister var indbyrdes uenige, skønt de egentlig havde samme mål. Denne uenighed svækkede dem og gav deres modstandere alt for lette kort på hånden. Den fejl gør vi os sandsynligvis også skyldige i i dag på mange områder, også i kønskampen. De mænd og kvinder, der gensidigt mistænkeliggør hinandens hensigter, har måske, når alt kommer til alt, mere der forener end skiller på baggrund af den verden, der omgiver dem, præget af vold, fanatisme, sløsen med naturen m.m. Var det ikke på tide med lidt proportionssans? Så forskellige er vi vel heller ikke.

Artiklen er oprindeligt trykt i V. Jørgensen og K. Brøndum Nielsen, red: Den ændrede mandsrolle. Lindhardt og Ringhof, 1983. Kr. 98,00.

BOKSNING, AVANTGARDE OG LANDBRUG

1. Politili'r

Når man ser en *flok mænd* stå foran et forretningsvindue så ved man jo godt hvad de ser: boksning på video. *Høre* noget kan de jo ikke, så man må gå ud fra at det de *ser* er fascinerende nok til at holde dem fanget: to mænd i korte bukser der hopper rundt og slår hinanden, så vidt muligt fordærvet. En eller anden art lyst må de åbenbart få ved at se på det. Jeg er ikke i stand til at dele denne fascination (jeg hører til den type der aldrig har nydt andet sport på fjernsyn end kunstskejteløb, *you know*). Det er egentlig mærkeligt, synes jeg, for om fredagen kan jeg jo godt stå i læderklubben og blive fascineret af at se to mænd slå eller piske hinanden på videoen der. Hvad er så forskellen mellem *min* type og de mænd der kan lide at se boksning? Det er åbenbart ikke selve interessen for mands-mands-vold; jeg kender ingen bøsser der ikke er fascineret af det, bøsser er ikke mere uskyldige end heteroseksuelle mænd på det punkt. Jeg tror heller ikke at forskellen ligger i at bøsser skulle være mere masochistiske og derfor ikke kan leve sig ind i en situation hvor *begge* parter slår igen; for det første ender boksekampen i reglen med at den ene ikke slår så meget igen, og for det andet har jeg overhovedet ikke indtryk af at bøsser er mindre aggressive end andre mænd (men deres typiske mellemlagsstatus og indlæringen af en bestemt bøsserolle får tit aggressionen til at give sig udtryk på en ikke-fysisk måde). Det der gør boksning så umådelig ked-sommelig for mig er, tror jeg, at mands-mands-volden her ikke er direkte koblet med seksuel lyst, at der er sat skodder ned som hindrer denne kobling, at lysten *ikke også* er seksuel; med andre ord: jeg er bedre vant.

Trangen til mands-mands-vold er der; det kan være, i al fald til dels, »kapitalens skyld«, det kan også være at den ville være der alligevel. Historisk var den der vel altid. I al fald er den der. Desuden er den forbundet med lyst. Under de omstændigheder er det mindst lige så rimeligt, i stedet for at spørge hvad årsagen er til den, så at spørge hvad man kan få ud af den. Lyst er ikke altid noget der skal forklares og forstås, det er også noget der skal ny-

des. Bøssers SM-porno, SM-institutioner, SM-praksis er eksemplariske her; langt bedre måder at udøve trangene til mands-mands-vold på end de fleste andre former der praktiseres. Boksning er ikke så repræsentativ i den forbindelse, fordi den til en vis grad har karakter af *leg*: den finder sted i reservater, under afgrænsede og kontrollerede former og efter deltagernes frivillige ønske. Men selv boksning er ikke *leg nok*, og derved ligner den en række andre former for mands-mands-vold som er meget mindre harmløse og slet ikke *leg*: krig, politivold, overfald. Bøssers SM-lege adskiller sig fra disse aktiviteter, ikke blot ved at

de er mere lystfyldte, fordi er direkte forbundet med seksuel lyst. De forholder sig også bevidst udnyttende til trangene til mands-mands-vold, og er derfor både mere fantasifulde, kreative, og mere kontrollable. Og ikke mindst sigter de på *gensidig* lyst: der bliver slået for at det skal gøre ondt men ikke mere end det også gør godt.

Vores pornografiske fantasier og lege med mænd i politiuiformer, militæruniformer, læder, pisk og støvler rummer således deres egen utopiske sandhed: magten, volden, aggressionen skulle *aldrig være andet* end lystfuld leg.

2. Sex, venskab, kærlighed

Det virkeligt perspektivrige ved den ny bøsselivsstil er at det i den er lykkedes at *adskille* sex, venskab og kærlighed, skriver den amerikanske forfatter Edmund White (i en meget underholdende artikel *Paradise Found*, i tidsskriftet *Mother Jones* nr. 11, juni 1983). De er ikke længere bundet til hinanden i et ægteskabeligt fængsel. Derved kan *sex* blive mere legende og fantasifuld, følge begærets excentriske og ustadige luner, indgå i mange forskelligartede projekter. *Venskab* – ofte med tidligere sexpartnere – er det der, som et bredt rødnet, giver den følelsesmæssige og sociale kontinuitet, og, som White udtrykker det, yder den egentlige trøst mod »denne vedvarende tragedie, den menneskelige eksistens«. Og *kærlighed*

tre moralske småstykker

kan, således aflastet, antage form af bevidst åbne forhold, bygget på gensidig agtelse og på respekt for den andens frihed og ansvarlighed. – Denne udvikling, skriver White, har været mulig for de homoseksuelle på grund af deres særlige omstændigheder – »som marginale væsener har vi været i stand til at opfinde os selv« – men den vil også blive til virkelighed for de heteroseksuelle.

Hvis man skal tro Edmund White er der altså tale om at denne adskillelse og udskillelse mellem sex, kærlighed, og venskab er positiv; en virkelig civilisationserbring, om man vil; og her er bøsserne foran de heteroseksuelle og viser dem vejen.

Der er ingen tvivl om at bøsser elsker avantgarde-figuren, og der er lige så lidt tvivl om at den ærgre de heteroseksuelle. Jeg har selv brugt figuren i en artikel (*Mellem mænd*, i tidsskriftet Kontext nr. 45, 1983); redaktionsgruppen gav følgende artiklen følgende ord med på vejen: »Disse subkulturer« (bøssernes) »udvikler ny livsstil og kulturformer, der også gerne vil danne forbillede eller inspiration ud over deres egen kreds.« Kan du høre det: barnet vil også! Men bortset fra det drejer avantgarde-figuren sig egentlig slet ikke om at gerne ville vise vej for de heteroseksuelle; det drejer sig ikke om gesjæftigt og med lys i øjnene at fortælle de heteroseksuelle hvad de bør (det må de jo selv om, set fra dén synsvinkel). I stedet drejer det sig først og fremmest om at beskrive en udvikling og opstille en prognose. Edmund White udtrykker det meget fint: bøssers sær-

lige omstændigheder har frembragt »en stil i hvilken vi måske er i færd med at udforske, selv på trods af vores bevidste intentioner, ting som de en dag vil være for den heteroseksuelle majoritet.« Men der er ikke tvivl om at også Edmund White så vurderer denne udviklings retning positivt snarere end at begræde den.

Men er der nu også så meget at råbe hurra for? Driver der ikke stadig masser af angst og ensomhed og savn rundt under dette glimrende promiskuøse og sociale overfladeimage som bøsserne – eller visse af deres penneførere – ynder at udskrike? Er de homoseksuelle ikke stadig lige så ulykkelige som rollen altid har villet have at de skulle være? Er det nogen »vej frem« for andre at ønske sig?

Spørgsmålet om folk er mere eller mindre lykkelige nu eller før er et håbløst spørgsmål: allerede af den grund at vi ikke lever før men nu. Det giver visse muligheder, og det giver visse problemer.

Vores moderne situation nu (og her) karakteriseres af betingelser det moderne liv byder generelt; de skabes sikkert også til dels af selve udskillelsen mellem sex, kærlighed, og venskab; men desuden har de nok rødder i barndommen. De behov vi fik i vores barndom var ikke passende i forhold til det moderne voksenliv vi lever (sådan var det nu nok altid, på den ene eller den anden måde, og jeg er ikke sikker på at det nogensinde vil kunne komme til at gå uden modsætninger). Og problemerne er næppe særlige for bøsser, selv om de kan være mere udprægede for os fordi det netop er os der har eksperimenteret med de ny betingelser og muligheder.

Hvad gør vi så ved det? Jeg vil ikke afvise at psykoterapi kan have en funktion her (i en situation hvor, som Kurt Overaa plejer at sige, den ene del af venstrefløjten går i terapi hos den anden, ville det jo også være hensynsløst at underminere det håb (eller det levebrød)). Men uanset om man bruger psykoterapi eller ej: jeg tror det er umådelig vigtigt at FÅ DET UBEHAGELIGE FREM. Det tjener præcis ikke noget formål at prøve på at skjule det. Hvis det er ubevidst skal det gøres bevidst. Men hvis det ubevidste

skal gøres bevidst skal det næppe være i håbet om at så forsvinder det nok, men i håbet om at hvis det bliver bevidst kan vi nok bedre omgås det. *Narcissismen, angsten, smerten, grusomheden og grådigheden*: det drejer sig om at gøre dem til gængelige, nogle måske til at udnytte »produktivt« eller offensivt, nogle måske til at lege med, nogle til at leve med, lade komme til sig.

3. Moralen

En morale skal der være, og den leverer Venstres ministre os, helt af sig selv og uden at være blevet spurgt. Jeg taler ikke specielt om kirkeministeren, som bare er dum, eller om undervisningsministeren, som i det selskab nærmest er oplyst. Jeg taler om finansministeren, økonomiministeren, indenrigsministeren, og landbrugsministeren. Med deres snak om og, hvad værre er, deres politik i retning af PRIVATISERING sigter de mod et forhold mellem mennesker baseret på den individuelle bjærgen sig, skraben til sig på andres bekostning, alles konkurrence mod alle, den stærkeste overlev. Man skal lære at kun den der yder noget skal nyde noget, at enhver er sin egen lykkes smed, at eksportere problemerne, til udlandet, til dem der ikke kan klare sig i konkurrencen, man skal lære at den enes brød er den andens død og samtidig lære at glemme denne sammenhæng. Et samfund mod al samfundsmæssig kollektivitet, sammenhold, solidaritet; et samfund hvor hjælpsomhed består i at man efter at have tværet den anden ud rækker ham nådsens brød (her vanker ingen kage, kun til jul!). Der er ingen grund til at fornærme middelalderen ved at kalde denne moral middelalderlig, eller de »vilde« ved at kalde den barbarisk; desuden er den, selv om den er en anakronisme, af nyere oprindelse: den kunne hidtil kun for alvor trives i kapitalforrykte hjerner mellem 1600 og 1850. Intet er mere karakteristisk for denne moral end landbrugsministerens halve fortalelse i Radioavisen, om EFs svulmende fødevarerlagre: »Vi ville ikke kunne komme af med dem, om vi så forærede dem væk« – i en verden hvor tusinder daglig dør af sult.

Henning Bech

MARINO

I fem dage havde vi været på koloni med fritidshjemmet. Jeg havde ikke kendt børnene længe, og det, jeg kendte, var helt anderledes end det, jeg her oplevede. Jeg havde nærmest en fornemmelse af at lære nogle helt andre børn at kende.

Det var sidste aften, vi var her, og ungerne holdt bal i spisesalen. På gulvet hoppede og dansede de slog ud med armene, og hver gang Kim Wilde nåede til omkvædet, lettede de fra gulvet i ukontrollerede spring, mens de sang: »Uhu, the kids of America«.

Jeg sad på et bord ved siden af stereoanlægget og så nysgerrigt på dem. Deres øjne var ivrige og en smule opgejlede. Der kom lyde fra flere af dem, mens de dansede, og nogle kneb koncentreret læberne sammen for at holde takten. Jeg var optaget af, om der var noget, jeg kunne genkende fra mig selv i den alder, da Marino pludselig kom svansende gennem lokalet med hofter vrikkende i takt til musikken og en slikpind stikkende ud af munden. Han snurrede en gang rundt om sig selv med halvlukkede øjne. Han var til bal.

Jeg kunne ikke lade være at grine, da jeg så ham. Den lille hvalpede dreng havde om eftermiddagen på legepladsen opført et show for mig og nogle børn. Med snedig mine og øjnene hvilende på hver enkelt af os i sekunder ad gangen, holdt han forelæsning over sexlivets katastrofale følger. Især var kombinationen pik-mod-pik, som han kaldte det, en tragedie, der kunne føre til blå tissemand med grønne sår. Ind imellem dukkede medicinske ord op i hans talestrøm. Han var lægesøn, og de andre børn satte en vis lid til, hvad han sagde. Da han til sidst lod sig falde om på jorden og stred sig gennem seksualdriftens sidste døds-kramper, eksploderede vi i grin. Det var en utrolig forandring, der var sket med dem her. De spillede sig ud, brugte sig selv meget mere end hjemme. De virkede mere som hele mennesker.

Da Marino kom swingende henover dansegulvet smeltede jeg.

Stearinlysenes smidige skygger, musikkens intense hede, børnene på dansegulvet, der svingede tilfældigt med deres lemmer og midt i det hele den drengede ballerina, Marino, der lod sin lille buttede krop bølge efter musikkens blødeste pulsslæg. Jeg grinede. Der

var en egen varmhjertet komik over stemningen. Alt var sat op til et hedt teenagerbal, men så gamle var kun få af børnene. De fleste forsøgte stadig at holde fast i sig selv. Hver enkelt var lige netop den, man var. Ingen anden, og den, man netop var, skulle spilles ud og prøves af. Det var før hæmningernes tid, og det var tydeligst med Marino. Han var endnu ikke begyndt at frygte sin egen bøssethed, men det skal nok komme. Om 3-4 år vil kriserne og kvalerne omfavne ham, men indtil da skulle han nyde sig selv, lege med sine udtryk, med sine øjne.

Langsomt og lissom tilfældigt dansede han hen mod mig. Jeg smilede til ham. Han greb mine hænder og råbte gennem musikken, om jeg kom ud på gulvet og dansede. Selvfølgelig, hvad var jeg der ellers for?

En tid dansede vi hånd i hånd. Hans store brune barneøjne fulgte mig, og jeg prøvede at leve op til opmærksomheden. Jeg dansede mig ud, sprang i vejret, saksede mine ben og landede på det rette stortrommeslag. Marino trak slikpinden ud af munden og grinede forsigtigt, næsten sky. Det var formodentlig første gang, han fik modspil til sine katterier.

Da Kim Wildes stemme endelig fadede ud, slæbte jeg mig tilbage til bordet, udaset, svedig og stakåndet. Et sekund efter blev jeg overfaldet af en flok unger, der alle ville høre »The kids of America« igen, for måske tolvte gang den aften. De måtte ikke selv betjene grammofofonen (barnefinger er farlige!), så de ville have mig til at trykke på den lille startknap. Hvorfor helvede skulle jeg det?

»Gør det selv!« skreg jeg. Ungerne vimsede om grammofofonen, ivrige, glade, spændte, længselsfulde, og da Kim Wilde igen tonede frem af rumklangen, stormede de tilbage til dansegulvet og lod sig indfange af hendes magi.

»Ih, altså, hvor er du sød nogen gange«, sagde Marino, mens han betragtede min hånd, der lå i mit skød. Han strøg dens ryg. Er det ikke pudsigt, at børn kan sige den slags, så man tror på det? Jeg fik lyst til at give ham et knus, knuge ham ind til mig og have mine øjne tæt på hans. »Det er du osse«, sagde jeg. Han så op og smeltede mig. Et stykke tid følte vores øjne hinanden. Hans var utroligt smukke.

Vi dansede meget, drengedronningen og mig, vi snurrede om hinanden, hvirvlede ind i de andre, opslugte og grinende.

På et tidspunkt opdagede jeg, at jeg ikke så andre end ham, at resten af verden nærmest var fordampet af vores varme, forsvundet. Jeg tændte mig en smøg og prøvede at koncentrere mig om børnene på dansegulvet, men enten gjorde Marino sig hele tiden bemærket, eller også gled mine øjne uvilkårligt tilbage til ham. Jeg ved det ikke. I hvert fald begyndte en mærkelig ubestemt følelse at forurolige mig. Vi snakkede og var lutter øjne og smil, men langsomt, snigende bredte uroen sig inden i mig. Det var som trængte den ud fra et overset lønkammer i mine inderste sjælerum, et sted, som var glemt af mig selv, og som jeg ingen kontrol havde over. Ligeså ubetvingelig som blæk på et trækpapir bredte den sig, sivede hen over karmen til min bevidsthed og fik mig til at handle.

Jeg rejste mig, undgik Marinos blik og gik ud i forhallen, hvor et par drenge opholdt sig. Jeg måtte tænke på noget andet, slippe af med uroen. Jeg spurgte om de ville lege, de havde ikke danset og kedede sig lidt. Vi gik ind i et rum og lukkede døren efter os. Jeg slappede lidt af bag den lukkede dør, og børnenes almindelige søde og sjove opførsel rev nervøsiteten af mig, selvom jeg stadig var en smule anstrengt opstemt. Vi blev enige om at lave tapeansigter på hinanden. Tapestrimler trukket hen over ansigtshuden forandrer og forvrider ansigtets træk fuldstændigt og efterlader et monstrøst billede, nogenlunde så uhyrligt som Quasimodos vanskabte ydre.

Jeg havde netop lagt nogle tapestrimler på den enes ansigt, da døren åbnedes, og Marino stak et lidt forundret og lidt nervøst hovede ind. Med spag, næsten ydmyg stemme spurgte han, om han måtte være med.

»Nej,« svarede jeg, »ikke nu. Vi kan ikke være flere lige nu.«

Mit argument var ikke godt nok, så han bad igen, og jeg svarede igen nej.

»Årh, hvor er du tarvelig!« sagde han og lukkede døren.

Resten af aftenen gik, uden jeg så noget særligt til ham. Han dansede alene rundt, og jeg holdt mig mest for mig selv. Uroen forlod min bevidsthed og efterlod kun en skygge og en fad fornemmelse.

De næste par dage, efter vi var kommet hjem, indhentede frygten og uroen mig igen, og tvang mig til at tænke over det skete. Mine første tanker, og dem, der havde udløst uroen, drejede sig om pædofili. Var det en pædofil trang, der havde snoet sig ud af mine hæmnings netværk? Jeg blev så skræmt af tanken, at den en tid fik overtaget. Jeg kunne ikke nægte over for mig selv, at der havde været spændinger mellem os, at det havde sitret og knitret. Men ville de spændinger have ført til noget, hvis ikke jeg var gået? Og selvom jeg havde seksuelle følelser, var jeg så pædofil, hvis jeg ikke havde behov for at gøre brug af dem? Og hvis det var en pædofil trang, hvorfor havde den så vendt sig mod en dreng? Jeg er ikke homoseksuel, det ved jeg bestemt.

Jeg prøvede at forestille mig, at fantasere, men det vækkede intet begær hos mig. Der var intet i den retning, der kunne ophidse mig. Det var ikke kødelig

lyst, der havde smeltet mig.

Jeg blev lidt forbavset og meget lettet ved at opdage, at det hverken havde været en pædofil eller en homoseksuel oplevelse, men det tilfredsstillende mig ikke. Jeg følte stadig noget seksuelt i oplevelsen, og jeg måtte finde ud af hvilken slags.

Jeg forsøgte at rekonstruere den følelse, der havde været, stemningen, men jeg kunne ikke opnå samme intensitet. Og så slog det ned i mig, at det, der havde været så karakteristisk ved oplevelsen, var intensitet. En sitrende, dirrende elektrisk intensitet. Men hvorfor havde jeg straks fortolket den som seksuel?

Jeg tænkte tilbage på de mest intense oplevelser, jeg ellers havde haft, og det var virkelig mest seksuelle oplevelser. Er intensitet ikke også det mest tiltrækkende ved samlejet, orgasmen, ved seksualiteten? Er den ikke uløseligt forbundet med sex? Eller er begreberne og følelserne blevet så forplumrede og forvekslede, at straks jeg oplever det ene, tror jeg, jeg oplever det andet?

Intensitet plejer ikke at skræmme mig, tværtimod, men denne gang befandt jeg mig på kanten til et forbudt område. Jeg blev usikker og mistroisk over for min seksualitet, fordi jeg oplevede intensitet med et fremmed barn. Jeg var i mit ubevidste bange for at få lyst til sex med ham, fordi vi svingede sammen. Var det ikke det, det hele handlede om? Var jeg ikke bange for intensiteten, når sexen ikke var tilladt, når den ikke kunne følge?

I de fleste tilfælde har jeg ikke været nødt til at skelne mellem de to følelser. Jeg har snakket godt med en pige, og af den grund fået lyst til at gå i seng med hende. Det var tilladt, og min moral satte ikke ind, tvang mig ikke til at dechifrere mine følelser. Jeg har oplevet intense situationer, hvor muligheden for at tolke dem som seksuelle ikke var til stede. Men faren ved denne var, at den ikke lignede andre. Jeg har oplevet intensitet med børn, hvor jeg var voksen, og de var børn. Men med Marino var jeg ikke voksen og han ikke barn. Vi var begge mennesker, lige og jævnbyrdige. Han spillede ikke sin barnerolle, jeg ikke min voksenrolle, derfor kunne vi være intense, afstanden mellem barn og voksen var ophørt. Vi kunne begge være seksuelle væsener, og min tusindår gamle forestilling om børn og voksne som to forskellige slags, en uden seksualitet og en med, brød sammen og forvirrede mig. Jeg nåede ikke at betragte mine følelser og bedømme dem. Moralen stak sin gamle arm frem som altid, når forvirringen er størst. I dens verden eksisterede en situation som denne ikke. I dens verden var børn børn og voksne voksne, og jævnbyrdighed mellem dem fandtes ikke. Med moralen i hånden jog jeg denne uvirkelige situation på flugt og genskabte afstanden, da jeg forbød Marino at komme ind i rummet. Jeg genskabte voksen-barn forholdet.

Jeg blev uden at vide det en følelsesmæssig puritaner, frygten for det urene slog det rene ihjel.

Og hvad Marino angår, havde han virkelig grund til at mene, jeg var tarvelig. Den intensitet, jeg afbrød, var for ham måske en følelse af tæt venskab. Han var otte år. Hvor havde jeg mit hovede!? En otte-årig har ikke en bevidst seksualitet, han havde ikke den ringeste chance for at forstå, hvad der skete. For ham var det en god leg, men hans legekammerat svigtede, vendte ham ryggen.

Michael Welner

Mens jeg venter på prinsen

Jeg var meget lille, og kendte endnu ikke ret meget til alt det dejlige en krop også kan bruges til, udover at bevæge sig med i leg, fyldes med mad, og sove indeni. Sjælen var en sommerfugl ...

Jeg var i paradiset uskyldighed, og havde jeg fået lov til at forblive der, ville meget have set anderledes ud i hele den vide verden.

Mor og far var forelskede i hinanden, men det var ikke nemt at finde ud af i al den forvirring af synd og skyld. Når far kælede for mor, så hun flov ud, og jeg forstod, at hun ikke var glad for at jeg skulle se, at de var syndige.

Den underjordiske verden ...

Men der var en verden uden for de voksne øjnes rækkevidde. Jeg mindes forbudt nærhed, under leg i dufte hø, bag grønne, blomstrende buske, på solvarm jord. Det er minder om dejlige, kildrende, varme strømninger mellem benene og rislende følsomhed i hele kroppen.

Hvordan turde vi?

Lysten overvandt angsten, i legende nærhed, fjernt fra den strenge, himmelske faders trofaste og bange menighed, oplevede vi noget dejligt, som vore kroppe aldrig kunne glemme. Men inden jeg nåede puberteten, var mit hoved fyldt med: du må ikke, og da vor lille familie flyttede fra naturen ind i storbyens overfyldte og uniformerede verden, blev de dejlige minder stuvet godt af vejen.

Jeg legede mest med piger i skolen, og mest med drenge uden for skolen. Mens drengene voksede sig smukke og spændende, lyttede jeg med rødmnen til deres mere eller mindre sjofle snak om pigerne, som de begærede, men ikke elskede.

Deres fantasiverden og følelsesliv var skåret i stykker af syndsbegreber og fint og ufint: der var piger som man drømte om, som man legede med eller som man begærede.

Jeg havde af en eller anden grund ikke oplevelsen af samme inddeling, og blev forvirret. Mine drømme var romantiske og alligevel jordnære. Og kroppen vidste om glæder som hovedet oversatte til andre billeder og symboler.

Prinsen

Så mødte jeg PRINSEN, den tapre, smukke, helhjertede elsker, der givetvis var villig til at ofre livet for mig, for fædrelandet for venskab og kærlighed.

Jeg så ham, og sagde: ham; ham vil jeg have! Da jeg kun kendte ham af udseende og omtale, var det lidt svært, men livet bragte os sammen, og en dag lå jeg i heltens arme, nøgen som nyfødt. Ligeså snart hans varme »tap« havde kælet lidt ved

min klitoris, kom orgasmen strømmende fra min barndoms kildevæld, men jeg græd af forskrækkelse, angst for »syndens« følger. Abort var ingen mulighed den gang.

Jeg gemte mig igen bag ved en romantisk forventning, og da min smukke, ligefremme prins ikke havde lært dette mystiske og symboliske kærlighedssprog blandt krigerne i skoven, forlod jeg ham sejlene på en sky, mens han stod forbavset tilbage og kikkede efter mig.

År efter mødte jeg igen kærligheden, og valgte at sige ja med hele mig, koste hvad det koste ville. Det blev til romantik og intensitet, men også dybe frustrationer over kærlighedens alment usle kår.

Omverdenens had til seksualiteten

Vi fik til overmål mærke andres seksualangst. Vi blev forjaget fra sengevarmen, ingen ville huse to el-

skende. Vi elskede de særeste steder, aldrig mødte vi glæde over vor kærlighed, før kirkeklokkerne ringede, og vi fik fire vægge og dørskilt. Men da var vi allerede så skæve og langt fra alt det, vi havde drømt om, at det gik som det plejer: efter mange og lange og trange kærlighedsår, forlod vi hinanden med utallige og ulægelige sår. Det begyndte så godt, men det gik så skidt ...

Friheden

Alle forventede, at jeg skulle være lykkelig, da jeg var gift med en pæn mand med mange penge og mange huse og sådant noget ... Det var svært for mig at forklare, hvorfor jeg var ked af det, når alt så så pænt ud. Orgasmer fik jeg også mange af, så selv om romantikken blev et smukt minde, havde jeg intet at klage over, fik jeg besked om fra mine omgivelser.

Da jeg så blev alene, som det hedder, fik jeg det meget bedre, selv om jeg mistede alle husene, al pænheten og alle privilegierne ...

Men nu måtte jeg ikke have det godt! Alle fraskilte kvinder (i særdeleshed) skal have det meget dårligt. Det blev lige så svært for mig at forklare familien om min tilfredshed, der ikke havde rod i status, en mand og en masse pænhed, som det før havde været svært at forklare, hvorfor jeg ikke trivedes i al den ægteskabelige pragt jeg havde været omgivet af.

Det første år gik med afvænnelse og tilvænnelse. Den første sommer i frihed, åbnede for en kærlighed som jeg aldrig havde oplevet før. Jeg var blandt unge mennesker, der ikke var bange for at lege, på mange planer. Jeg blev forelsket i Asbjørn, og vi løb efter hinanden mellem par-

kens træer, mødtes ved svanesøen, klatrede op på søjler eller i træerne, og når jeg troede jeg havde gemt mig langt væk fra skolen, fandt han mig alligevel. Vore kroppe legede blødt og varsomt i sol og skygge, og hele verden var vor. Ingen prøvede at forhindre vor leg, og jeg mærkede næsten ingen misundelse. Den sommer mødte jeg igen min barnheds paradys ...

Alt er muligt

Jeg blev forelsket i Asbjørn, i mig selv, i livet, og det blev naturligt at vælge »alle« fremfor én. Aldrig mere skulle mit livsglade og kærlighedsfyldte jeg lukkes inde i parforholdets kvælende tosomhed – tænkte jeg!

I tre lange, strålende år, hvor jeg tog del i livet med hud og hår, tanker og følelser, havde jeg kærlighedsforhold til flere venner, og fælles for os alle var, at ingen af os var bundet til et parforhold. Derved var der ikke tale om prioritering og jalousien var til at have med at gøre, fordi den enten intet objekt havde, eller bevidstheden om at den »anden« ikke var nogen fare for forholdets varighed, reducerede jalousiens kvaler til det nødvendige minimum.

Vi lovede hinanden at være tro mod vor »troløshed« og tro mod vore venskabelige følelser. Jeg holdt hvad jeg lovede, indtil jeg mødte Frank. Han var også skilt, og sagde, at han også syntes, det var helt fint ikke at binde hinanden til gyldne løfter om tosomhed.

Og tiden gik

Vi så hinanden tit nok til at blive vant til hinandens signaler og nær-

hed. Vi tog på ferie sammen i Norges fjelde, og det var den sommer, hvor solen skinnede hele tiden. Vi vandrede nøgne rundt, badede i fjeldsøerne, og elskede foran pejsilden. Lavede mad på bål ved elven, og havde kun klæder på, når vi skulle hente mælk på sæteren.

Det gik galt. Jeg opdagede til min forskrækkelse, at jeg lå og savnede Frank, når jeg elskede med en af mine allerdejlige og bedste venner. Jeg lovede bod og bedring, men det hjalp ikke. Så kom jalousien igen, og angsten for at miste, og vi mistede hinanden, fordi vi ikke nåede at fortælle hinanden og os selv, hvad vi følte, før det var for sent.

Tosomheden

Men nu havde jeg fået smag for en nærhed, der gik langt dybere og strakte sig langt højere end det kunne lade sig gøre, når jeg delte tanker og følelser med flere. Det var lidt af et chok for mig, at opleve min krops og min sjæls selvstændighed. Mit hoved sagde mange, men alt det som ikke var kontrolleret af fornufte, sagde een! Det var for galt, tænkte jeg først, men bøjede mig for styrken af oplevelsen af nærhed og intensitet.

Og jeg prøvede tosomhed, der indebar så mange muligheder for liv og kærlighed, som alligevel brast, fordi vi ikke vidste, hvordan vi skulle nå hinanden, når angst, egoisme, jalousi eller gamle frustrationer ramte os med en smerte, der var proportional med intensiteten af vore følelser.

Trosomhed

En gang havde jeg en ven, der havde en ven, og da jeg havde haft for-

hold til dem begge, og vi alle tre mødtes jævnlige i forbindelse med opgaver, bestemte vi os en aften, uden at nogen af os mælede et ord om vore tanker og følelser, for at vi skulle blive sammen alle tre. Ingen skulle blive sendt hjem alene.

Det kom så naturligt og selvfølgelig som solen, der går ned om aftenen, eller står op om morgenen.

Vi sad ude i den store by og drak en godnatøl, og kom i snak med en hyggelig fyr, der hed Knut. Da stedet lukkede, gik vi ud i sommernatten, der var lun og varm og lys. Ingolf var fra Island, åbenhjertig og naturlig, Sølve fra Norge, mere stille og indadvendt, men alligevel ikke mindre fjollet end os andre.

Ingolf klatrede op i en af lysmasterne, Sølve plukkede en lille buket blomster fra Københavns stads-gartner til mig, og vi dansede og grinede hele vejen hjemover til mig. Da vi stod uden for porten, kikkede vi lidt på hinanden, og efter en tænksom pause, foreslog Sølve og jeg, at Ingolf skulle gå med op til den sidste øl. Men vi vidste alle tre, at det ikke var på grund af øllen, men af manglende lyst til at skilles.

Vi sad og snakkede lidt, og jeg blev mere og mere søvnlige. Tænkte lidt over, hvem der skulle tage initiativet til at gå i seng. Bestemte mig for, at det kunne ligeså godt være mig, der var jo intet at være bange for, og jeg kendte dem jo begge særdeles godt ...

Jeg gik ud af værelset, tog tøjet af, og en smuk, hvid særk med blonder på, og satte en stor, sort hat med en rød rose på hovedet. Så satte jeg mig op i sengen, og sagde, at jeg snart ville sove, om ikke de også vilde det?

Ingolf var først af tøjet, lidt efter kom Sølve, og begge hjalp de mig af med hatten og særken. Vi grinede

og havde det sjovt, igen denne følelse af at være som store børn, der leger. Sådan elskede vi også, det hele var en leg, uden stor alvor.

Jeg oplevede, at det var sværere at indleve sig i hinandens dybeste følelser, når vi var flere. For mig er det at elske nært forbundet med sjælskontakt. Desto dybere den psykiske kontakt er, desto dybere og intensere er oplevelsen af kropslig nærhed og orgasmens forløsning.

Det var rart at sove sammen og vågne sammen alle tre. Vi sad i timevis over morgenbordet og hyggede os, uden at tale om det, der var sket. Vi var venner som før, havde det rart sammen som før, og jeg oplevede en ekstra dimension ved at vi havde sprængt nogle grænser os imellem. Jeg ville have spurgt dem om de havde det ligesådan, men i det samme ringede Knut fra aftenen før på døren, og jeg inviterede ham ind til en kop kaffe.

Da oplevede jeg noget mærkeligt, både Sølve og Ingolf blev sure over, at jeg havde lukket ham ind. Selv om det jo kun var til en kop kaffe!

Lidt efter skulle vi gå for at deltage i et møde, og vi fulgtes alle fire gennem byen. Jeg blev frustreret over, at de var så afvisende over for Knut, og kunne ikke forstå det. De havde jo talt så godt med ham i går!

Men sådan er altså venskab og kærlighed, uanset hvor meget vi øver os, er det oftest svært at dele. Lige når jeg tror, at alt er strålende godt og klart, kommer uvejrsstyrerne og stemningen skifter.

Moral er skik og brug

og skifter næsten ligeså meget som stemninger. Det kan vi opleve i os selv og i en verden, der har de særeste skikke, når det gælder indgåelse

og opretholdelse af relationer af enhver art. Kærlighed og venskab har måske bedst af at frigøre sig fra de fleste normer vi kender, da de blokerer i stedet for at forløse.

Kærligheden og seksualiteten er de stærkeste vedvarende energier vi har. Forudsætningen for at de kan flyde frit, må være, at vi ikke føler angst.

Kærlighed mellem voksne mennesker, der selv vælger ud fra lyst og ikke ud fra angst eller mindre-værdsfølelser, kan ikke være umoralsk, så sandt forholdet hjælper os til at gro, modnes, folde os ud.

Forleden mødte jeg min første ungdoms PRINS igen. Det var fantastisk efter så mange år, og vi havde det sjovt og dejligt sammen. Nu kunne vi tale om det der skete den gang, uden angst. Kjell ville gerne elske igen, men han er gift med en sød kone, og jeg vil ikke leve i uoprigtighed, såvidt det er mig muligt at undgå det. Og så vil jeg gerne lære hende at kende, sammen med Kjell!

Hvorfor har så mange mænd så svært ved at være lige så trofaste i venskab som i dyb kærlighed? For mig er venskaber livsvigtige og basis for alt jeg laver. Det ville være rablende skørt at skubbe en ven ud i kulden, fordi jeg indledte et forhold, der *også* indeholdt seksualitet! Det må være meget umoralsk, hvis det ord kan bruges til noget som helst?

Kultur betyder at dyrke, det er vel det vi trænger til; at dyrke hinanden, istedet for at prøve at få døde ting til at vokse. I det sidste, har jeg hørt flere af mine venner sige, at vi har brug for at gøre os SYNLIGE for hinanden. Det blir vi jo netop, når vi folder os ud, fortæller hinanden om det vi er bange for, og det vi længes efter.

Unnilise Holt

I DANMARK HAR DEBATTEN OM AIDS HIDTIL KONCENTRERET SIG OM SYGDOMSFORLØBET OG DENS ENDNU UOPKLAREDE OPRINDELSE. I DENNE ARTIKEL FOKUSERER JOHN RECHY PÅ, HVORDAN SYGDOMMEN INDVIRKER PÅ ALLE BØSSERS LIV.

AIDS

Mysterier og skjulte farer

af John Rechy

Den eneste kendsgerning om AIDS er, at sygdommen findes. Den er sandsynligvis dødbringende, men endnu er der ikke gået lang nok tid til, at man kan fastslå det med sikkerhed, og det giver patienter et nødvendigt håb. Udover den kendsgerning spænder påstandene fra rimelig gisning til grusomt opspind. Formodede, endog opdigtede rædselshistorier vælder frem som kendsgerninger fra en fjendtlig presses glødende nekrologer over vores seksualitet; nogle af vore egne blade låner disse formodninger; for mange homoseksuelle accepterer dem. Fanget ind i dette net af gisninger er vi i fare for at pådrage os en anden sygdom, hvor den skyldfølelse og det selvhad, vi troede begravet for altid, graves frem igen. Den vil kunne blive ved med at slå os ihjel, også efter at en helbredelse for den diagnosticerede sygdom er fundet.

En bøsse kagler i en forretning i Hollywood: »Ved du, hvad GAY betyder? – Got AIDS Yet?« I en bar i New York skriger en bøsse til en anden: »Din heks. Du har garanteret AIDS.« En slank bøsse med bar overkrop cruiser i Silver Lake i Los Angeles og bliver slået og sparket af en kraftigtbygget fyr, der beskylder ham for at være »ansvarlig« for den aktuelle risiko. Men denne gang er angriberen ikke en heteroseksuel voldsmand – også han er bøsse.

AIDS dirigerer vort liv. Alle bøsser har pådraget sig en del af den i form

af angst, mistanke. Og beskyldninger. I *Village Voice* hævder en homoseksuel skribent ondskabsfuldt, at AIDS-patienter lurer i mørke korridorer. Med den træt-af-det-hele stil, der karakteriserer *Christopher Street* kan man læse i bladet: »Og således er sammenligningen i opførelse mellem svin, der har den afrikanske svinefeber-virus, slikker sperm op af gulvet, og boller med hinanden, – og bøsser ikke kun sort humor; den er faktisk meget præcis.«

Time triumferer: »Bøssefrigørelsens flag er blevet sænket ..., – og det er der mange, der ikke er kede af.«

I en bus i Santa Monica bliver en bøsse stukket ned af en mand, der skriger: »Pestbefængte perverse svin.«

Tidene er ikke til brovten ubesindighed, der er brug for omtanke og ansvarlighed. Intet endegyldigt bevis eksisterer på, at AIDS-syndromet overføres seksuelt. Men det empiriske materiale er for klart til, at vi kan tillade os ikke at acceptere den konklusion. Det er for højt spil at gå ud fra et muligt alternativ. Vi skal altså på samme tid finde ud af, hvordan vi forholder os til såvel beviser som til gisninger fra en fjendtligt stemt presse.

I mere end to år krævede vi opmærksomhed omkring vores krise. I stedet blev vi udsat for endnu en af de »opportunistiske« sygdomme, der følger med AIDS; de sensationsprægede journalistiske anklager

med overtoner af religiøs forbandelse og klagesang: »Bøssepest ... panseksuelle udsvævelser« (*Time*): »... hvis AIDS er straffen for promiskuitet, er dødsdommen frygtelig hård« (Morton Kondracke, Washington D.C., lederskribent); »... vanskeligt for mange heteroseksuelle at komme udenom den konklusion, at naturen eller Gud straffer de homoseksuelle ... sådan som det står skrevet i biblen« (*Newsweek*).

I *New York Review of Books* bifalder Jonathan Liebersom de bøsser, som er »blevet 'født påny' og foragter deres tidligere promiskue liv.«

Isnede i deres mangel på barmhjertighed har disse journalistiske angreb undertrykkelsen harske stank tilføjes. De forsøger at gøre AIDS-patienter ansvarlige for deres sygdom – ligesom de sorte anklages for deres fattigdom, kvinder for voldtægt, jøder for Holocaust. AIDS bekræfter Susan Sonntags magtfulde iagttagelse: »Intet er mere strafende end at give sygdom ... en moralsk betydning.«

En varm eftermiddag i Beverly Hills. En lidt feminin mand venter på sin bus i parkens skygge. En mand viser ham sit politiskilt og beordrer ham ud af parkens skygge: »Vi vil ikke smittes af en bøsseysygdom.«

En retfærdig vrede må virkelig fylde de mænd, der har AIDS. I tv-interviews, på billeder eller i demonstrationer udtrykker de et ydmygt mod, som vi kan tage ved lære af: deres værdighed er intakt, selv efter

at man uophørligt og inkvisitorisk har boret sig ind i deres liv. Deres beslutsomme ansigter efterlader et uudsletteligt billede. Disse mænd har oplevet på deres krop at springe ud som bøsse på den grusomste og tapreste måde.

»Kæmp videre,« siger AIDS-patient og guldmedaljevinder ved bøsseolympiaden, Doug MacDonald og beder indtrængende om hjertevarme og håb.

Skjulte farer: udviklingen af en presset generation af engang sunde homoseksuelle, nu brændemærket ved antagelsen om gensidig smitte: dødbringende elskere. Impotens, alkoholisme, misbrug, selvmord. Hvis gammel skyldfølelse rodfæstes som ny skyldfølelse, en tilbagevenden til de undertrykkende institutioner: religion, psykiatri, undertrykkende politiske dogmer. Mørkere skabe som er vanskeligere at bryde ud af, fordi vi selv er med til at lukke dem i.

Hvilken vej frem for en nyudsprungne yngling og hans begærlige længsler, når hans første kontakt kan være dødbringende? Hvordan vil bøsers mange bestræbelser påvirkes af at skulle leve med en langvarig dødsdom over hovedet, nu hvor den anslåede inkubationstid – uden beviser – er udvidet fra måneder til år?

En psykologisk tidsbombe, hvis implosion og eksplosion er endnu et uforudsigeligt aspekt ved AIDS.

»Selvfølgelig var der razziaer, arrestationer og fængslinger, men vi levede videre, med sex og det hele; om ikke andet, så overlevede vi på det,« siger en midaldrende mand. »Men hvad nu?«

Ralph Ellison sagde engang, at sorte er usynlige for de hvide. AIDS bekræfter, at det er homoseksuelle også for heteroseksuelle; for præster som prøvede at »omvende« os; for psykiatere som prøvede at »helbrede« os; sociologer som prøvede at »forandre« os ved at tolerere straf; politikere som kun så os ved valgmoderne.

Ignoreret: vore mange stemmer; foranderligheden i vores uhyre sammensatte seksualitet. Endog nogle læger tror på »mand-kone«-myten om os. Hvordan skulle de kunne drage pålidelige konklusioner om vores komplicerede seksualitet?

Vi er ikke uden skyld i, at seksuelle løgne overlever. I et forsøg på at

blive »accepteret« af heteroseksuelle skjulte vi nogle af vore rigeste særegenheder, inklusive vore seksuelle laster. Vores sex blev tidligt og med barske midler forhindret med trussel om forbandelse, kriminalitet og sygdom. Derfor blev seksuelle laster – ikke for os alle, men for mange flere end vi påstår – en nødvendig, ja central del af vort liv, vores rigeste form for kontakt, til tider den eneste. Fordi vores laster stille-

de spørgsmål steg ved deres ofte grå livsværdier, støttede lystens fjender forfølgelsen af os. Med AIDS fik deres seksuelle misundelse hævn: sygdommen skyldtes promiskuitet, triumferede de.

Men gjorde den det?

Promiskuitet var bestemt lige så almindelig i 60'erne som senere; den tids litteratur bekræfter det utvetydigt. Blot skiftede den til mere sikre lokaliteter, og den er blevet

mere åbenlys. Hvorfor så nu? Forvirring spiller en vigtig rolle i gåden om AIDS, men følgerne af den blotte bevidsthed om sygdommen er tydelige.

To mænd går hjem sammen. De smider tøjet. Pikke rejser sig i pirrende lyst. (Bliver det ham der slår mig ihjel, slår jeg ham ihjel?) Læber presses mod hinanden for at vække pikke, der krymper sig.

Vi sejrede over torterende inkvisitioner, koncentrationslejre, fængsling, registrering som »afvigere«, aversionsterapi. Så i 1969 modsatte nogle få modige transvestitter, mænd og kvinder, sig anholdelse i Stonewall Inn, andre homoseksuelle skabte tumulter, Gay Liberation

var født officielt. Alt blev anderledes! Øjeblikkelig! Vi demonstrerede, råbte stolte slogans, holdt i hånd! *Og vi efterlod den ubegrundede, heteroseksuelt påtvungne, men nu magtfuldt indoptagede skyldfølelse i vores allermørkeste kammer.*

Bøssebarer skød frem. Vi ritualiserede fantasier om straf uden at undersøge deres oprindelse. Fordrev de gamle udfordrende »stereotype« roller. De unge landsforviste de nu gamle frontkæmpere – og afskar sig fra at arve deres udholdenhed. Ældre bøsser blev tilbudt at få forlænget deres seksuelle pas – men alt for ofte i rollen som den straffende »daddy«, i stedet for som den erfarne guide i det stadig mineerede territorium.

Jo, der var mod, til overflod mod. Vi besejrede Anita Bryant, knuste Briggs' lovforslag. I stolt triumf rettede vi vores umådelige energi ud i form af vrede, og atter sejrede vi.

Hvorfor – nu – det truende kaos, den blinde ondskab vendt mod os selv? Fordi de foregående års kriser ikke krævede selvransagelse. Fjenden var udenfor, kunne identificeres. AIDS, med dens mysterier, prikede til vores uretfærdigt arvede skyldfølelse, hvor vi havde efterladt den udforsket:

Indeni.

Mænd cruiser bag en lukket bar i San Franciscos Mission distrikt. Vildt drøner en bil nedad en mørk gade. En mand, alene, skriger: »AIDS! AIDS! AIDS!«

Den heteroseksuelle presse foreslår monogami, cølibat. Vi tilføjer det mulige: kondomer; det latterlige: kend-din-partner, organiser en lukket cirkel af seksuelle venskaber (hvordan kan pludselig monogami eller improviserede »lukkede cirkler« eller timelange diskussioner beskytte mod et syndrom, der er uden symptomer indtil sygdommen er der?); og det desperate: »telefonsex«! (»Man kan røre ved alle gennem en telefon,« lyder en reklame.) Pornografi! Med stjerner som offerlam – der udfører farlige akter som andre kan se på i sikkerhed? Onani! Spedalsk selv for hinanden. Immunologisk undertrykkelse.

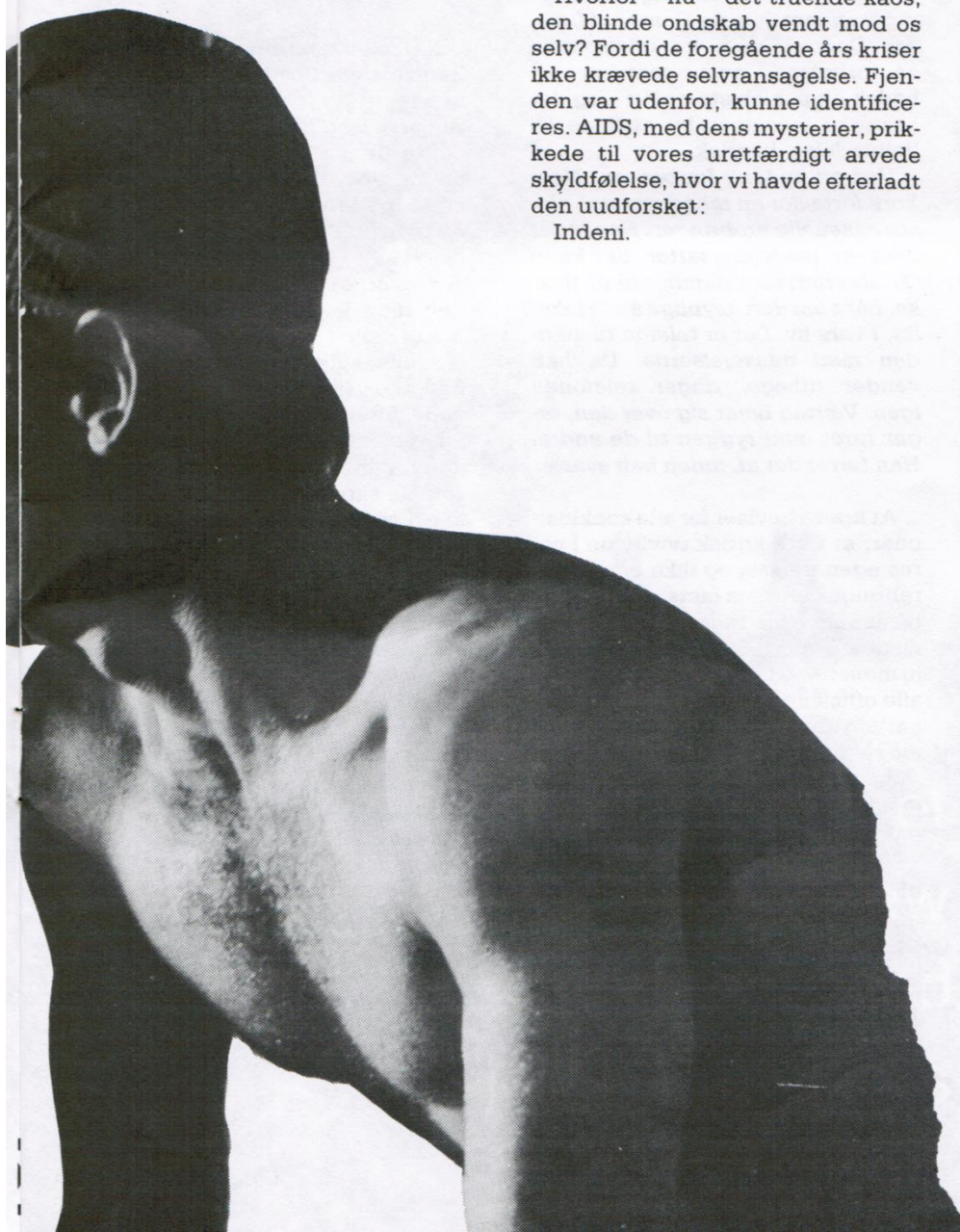
To mænd går på en gade i East Village, New York. Det er varmt, fugtigt. Den ene hoster. Den anden står pludselig over for en fjende. »Er du syg?« Automatisk undersøger den første halskirtlerne.

Vi har fået kendskab til virus-teorien og immunitets-teorien. Den første – der bliver stadig styrket – hævder, at en ny virus har ramt os først; den anden – som dem, der dømmer os, klynger sig til – hævder, at vi er blevet så ramt af sygdomme på grund af promiskuitet, at vores immunsystem er brudt sammen. Nogle foreslår, at biologiske eksperimenter udført på mænd, som antagelig ikke skal have børn, kan have udløst syndromet. Utænkeligt? Ja – lige så utænkeligt som eksperimenter med LSD på intetanende soldater, sterilisation af sorte kvinder uden deres samtykke, syfilis hos sorte mænd, der bevidst er forblevet ubehandlet, virkningen af forurenende stoffer der fremkalder nye sygdomme – som AIDS?

»UDSLIP AF NY BAKTERIE ILUF-TEN KALDES 'RUSSISK ROULETTE'«. Overskrift i Los Angeles Times, 15. sept. 1983.

Teorier gør ingen forskel, når man kender nogen, der har AIDS.

Hos boghandleren ser jeg en høj, smuk, slank og muskuløs mand, som jeg synes, jeg kender. Da han kommer nærmere, genkender jeg ham. Han ser bedre ud end nogen-sinde, slankere. Først bagefter husker jeg det heftige blik i hans mørke øjne – efter at han har fortalt mig, at han i morgen påbegynder en be-

handling for Kaposi's Sarcoma. Slankeheden er sygdommens overgangsperiode.

1. Hvorfor lægges der ingen vægt på den påstået lille gruppe AIDS-patienter, der betegnes som dem »uden konstaterede risikofaktorer«, dvs. heteroseksuelle, når netop deres »væren usædvanlige« og de reducerede variabler måske kunne frembringe betydningsfulde spor, endog svar? Ligeså, hvorfor er haitianere blevet fjernet fra »højrisiko«-gruppen, især når der er flere tilfælde af AIDS blandt haitianske end blandt ikke-haitianske kvinder – et forhold som måske kunne give et vink om sygdommens oprindelse? Har man til hensigt kun at fokusere på bøsser?

2. Er »biseksuelle« inkluderet i den 70% gruppering af homoseksuelle, der har AIDS? Hvis syndromet er så smitsomt, som det hævdes, hvorfor har da kun få heteroseksuelle mænd pådraget sig den fra de kvinder, som har haft samleje med disse »biseksuelle« mænd? Er denne påstand om »biseksualitet« en tvungen udvidelse af definitionen for at rumme en uforklaret heteroseksuel gruppe, der er større end formodet?

3. Eftersom 60'erne og 70'erne var en periode, hvor promiskuiteten blandt heteroseksuelle vandt enorm udbredelse, hvorfor er da deres immunsystem blevet sparet, når de tilmed er blevet angrebet af så kraftige og fremherskende sygdomme som herpes?

4. Hvis den, der modtager sperm i både anal og oral sex, er mere udsat end partneren, gør det så ikke sidstnævnte til bæreren af det fjendtlige stof? I så fald, modtaget fra hvem? – fra en allerede »insemineret« af en anden »bærer«? Eftersom de fleste bøsser i deres seksuelle aktiviteter veksler mellem at modtage og give sperm, gør det så ikke en udledning af en enkelt seksualakt i bedste fald tvetydig? Kan man mon finde endnu en skjult fordom her – at den der bliver bollet er svagere dvs. mere »feminin«, end den der boller?

5. At antallet af tilfælde fordobles for hver 6 måneder har vist sig ikke længere at holde stik. Hvordan kan »autoriteterne« hævde, at dette skyldes et pludseligt fald i den seksuelle aktivitet, når man mener, at inkubationstiden for AIDS er op til år? Det ville tage lige så lang tid at se resultaterne af en ændret livsstil.

6. I den ofte citerede »kontrol-

gruppe«-undersøgelse havde AIDS-patienter efter sigende gennemsnitligt 60 seksuelle kontakter om året mod kontrolgruppens 25, men hvorfor er det *nødvendigvis* ensbetydende med en anklage for promiskuitet? Var der én i undersøgelsen, der havde 5 kontakter (meget færre end kontrolgruppens gennemsnit), mens en anden havde 115? var der nogen med 1 kontakt og 2 andre med 120 og 59, og så fremdeles? Disse ulige kombinationer giver alle et gennemsnit på 60. Hvis bare én af patienterne havde færre end 25 partnere er udledningerne i det mindste diskutabelt.

7. Hvordan kan man foreslå en inkubationstid overhovedet, når man ikke ved med sikkerhed, at AIDS er en virus sygdom? Og hvordan viser en inkubationstid sig, hvis man bruger »ophobnings«-teorien?

Ingen af disse spørgsmål formindsker alvoren ved AIDS; der findes uden tvivl logiske svar på nogle af dem. Men alt for mange antagelser stammer ikke fra Center of Disease Control, men fra tvivlsomme »autoriteter«, som oppisker en hadsk og panisk stemning – og det hæmmer indsatsen for at finde en helbredelse drastisk.

Ved en middag for bøsser i New York fortæller en mand om sine sidste seksuelle erobringer. Han lader med en glædesløs latter, der knap får stearinlysets flamme til at flakke, hånt om den usynlige ånd i lokallet, i vore liv. Der er telefon til manden med udskjelserne. Da han vender tilbage, ringer telefonen igen. Værten bøjer sig over den, tager røret med ryggen til de andre. Han tørrer det af, inden han svarer.

At kræve beviser for alle konklusioner; at være kritisk tvivlende i vores egen presse, og ikke bare viderebringe dem som facts; at insistere på at vore egne læger er med i forskningen i vore komplekse seksuelle mønstre, og at der er bøsser med i alle officielle grupper, der beskæftiger sig med AIDS; at sørge for en indgående, intelligent og realistisk rådgivning (ikke psyko-jargon og makabert muntre clichéer) der er baseret på en viden om, hvor dybt alvorlige problemerne er for mænd, der pludselig og traumatisk berøves en seksualitet, som de engang havde i overflod; at forberede en tid, hvor sygdommen er forsvundet, men smittesymbolet er styrket; at se i øjnene at den genopvakte skyldfølelse ikke forsvinder uden

magtfuld og smertefuld udforskning; at erkende at skyldfølelsen har sine rødder i en heteroseksuel totalitarisme; at gennemskue at vi er blevet ramt af en sygdom, ikke af en **fordømmelse**: Kan dette hjælpe med at befri os fra den truende sammenkobling af homoseksuel sex og død?

En yngling, som jeg elsker, og som elsker mig, ringer fra New York, hvor han bor: »Hele vores verden er forandret, men deres drejer videre, som om intet var hændt,« han udtrykker sin rædsel over ubekymrigheden. Han fortæller, at han har besluttet at leve uden sex. Raseriet vokser i mig over den gennemtrængende mangel på lidenskab som bliver ham og andre til del. Jeg kan ingenting sige, kan ikke modsige, modificere eller billige hans beslutning. »Jeg vil ikke dø,« har min elskede ven allerede sagt, »der er så mange ting, jeg gerne vil nå.« Vi lever i en tid, hvor det er farligt endog at give et råd.

I weekenden efter barenes lukketid plejede bøsserne at dukke op i et svagt oplyst område med parkeringsbåse og garager i nærheden af Santa Monica Boulevard. De stod op ad murene, andre kørte frem og tilbage i gyderne. Nogle kørte væk, to og to, eller forsvandt ind i de tunge skygger.

Bøsserne samles stadig i weekenden, men der bliver for let slagsmål. Mange af de yngste er malet – ikke feminint, ikke »punktet«, snarere frækt selvsikkert i lyset fra de gule gadelygter. Musikken er skruet op i bilerne. Og disse mænd som engang kom for at cruise og mødes i sex, de skruer nu i stedet op for radioen som for at kvæle lyden af deres egen knuste latter, og i nattens og den tidlige morgens mørkeste timer dér bag Santa Monica Boulevard står de og drikker og ryger pot – og de danser, klapper i hænderne, og bevæger kroppene. Der er en stemning af død eufori, af desperation der finder sit udtryk i en dans med et skær af fare og trods og dyb, dyb sorg.

*Oversættelse: Morten Haahr
Fotocollage: Jens Christian*

John Rechy er forfatter og bor i Los Angeles. Han har bl.a. skrevet romanerne *City of Night*, der er oversat til dansk, *The Sexual Outlaw* og den nyeste *Bodies and Souls*.

Copyright © 1984, Liberation Publications
Permission granted by The Advocate P.O. Box 5847, San Mateo, Ca. 94402.

Fremtidens moral ligger i baghovedet

et
interview
med
jørgen lenger, vs

De borgerlige partier beskæftiger sig med moral, fordi de har noget at bevare og forsvare. For dem forekommer det påtrængende at begrænse folks udfoldelsesmuligheder. Det er ikke påtrængende for os at udvikle en socialistisk moral, fordi vi ikke er så sippede. Det, som langsomt viser sig på lystavlen, når jeg hører ordet puritanisme, er et halvsippet, ubegrundet forsøg på at begrænse andres adfærd; det bygger ikke engang på en indsnævret moral, men på en holdning om ikke at nyde for meget.

Bedre muligheder, mere fritid, mindre træthed, når man går fra arbejde, bedre miljø, det at man føler, at man får mere ud af sit sociale liv, der er i virkeligheden afgørende for at moralbegrebet kan udvikle sig og blive bredere.

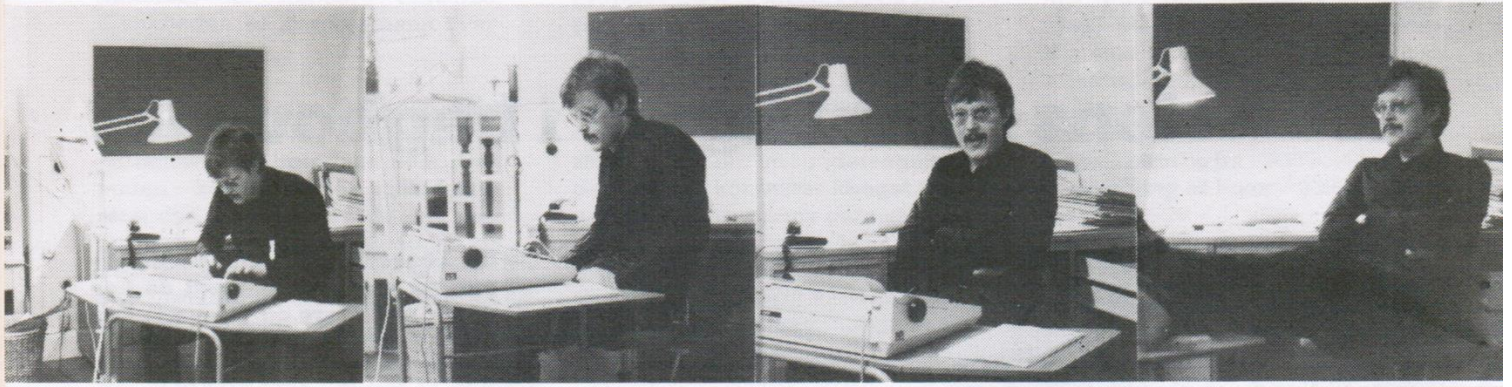
– Kan du vente så længe?

– »Jeg har det fremragende,« svarer Jørgen Lenger, nyvalgt folketingsmedlem for VS med lang baggrund i politisk arbejde, bl.a. 4 år i Århus Byråd, som var langt mere opslidende end selv en arbejdsdag på Christiansborg fra 9-24. Forsynet med en smøg og en Gammel Dansk falder han til ro i sofaen i værelse 61 på Christiansborg. Det hele er stadig nyt for ham, og han virker både overvældet og drenget genert i sin rolle som folketingsmedlem. Som topkandidat på VS's prioriterede liste er han Preben Wilhjelm og Steen Folkes arvtager i Folketinget.

– Det er noget vrøvl, at VS hovedsagelig består af enlige mænd uden børn; f.eks. har 45% af folketingskandidaterne et eller flere børn, men det er rigtigt, at partiets arbejdsform ikke er venlig over for folk, der også vil passe et privatliv. Mit liv har meget været partiarbejdet, og de sociale oplevelser har i høj grad været knyttet til det.

– Har du tid til det, man kalder et privatliv?

– Tja, det ved jeg sgu ikke. Et af problemerne ved at deltage i partipolitisk arbejde er jo, at man aldrig synes, at man er færdig, man kan altid tage en sag mere op, og en mere. Privatlivet bliver et spørgsmål om,

hvordan man bevidst prioriterer. Det er et valg, og jeg har aldrig følt, at der er noget jeg ikke når, som jeg gerne ville nå.

Jeg er en af dem, som uanset hvad jeg måtte have af flotte principper bruger privatlivet som det sted, hvor jeg bare slapper af. Og det fører til, at jeg decideret opfatter det som et angreb på mit afstressningssted, hvis mit privatliv skal diskuteres i partiet.

– Kan du huske det gamle slogan om, at det private er offentligt?

– Jamen, det var også et slogan. Det ved jeg ikke, om det er noget man skal tilstræbe. Jeg gør det ikke. Det har jeg ikke lyst til.

– Man har haft indtryk af, at folk, der har været kønspolitisk engagerede i stigende grad har forladt partiet i frustration.

– Det er, fordi partiet er alt for indadvendt. Især for kvindebevægelsen er det sådan, at de har fået deres første politiske erfaringer gennem bevægelsesarbejde og udadvendt arbejde. For dem er det helt uacceptabelt, at VS er så indadvendt. Kvinder, der vil lave politisk arbejde, bliver først kvindepolitisk bevidste og så senere evt. partipolitisk bevidste. Sådan er det ikke for mænd. De bliver i højere grad partipolitisk bevidste med det samme uden en naturlig tilknytning til bevægelsesarbejde. Derfor tror jeg, at mænd meget lettere kan acceptere den indadvendthed, der er i partiet, som betyder, at meget af tiden går med interne diskussioner, som er vigtige, ved Gud, men hvor man også kan diskutere, om de er så vigtige, at de også skal gå ud over den udadvendte del af arbejdet. Partiet skal blande sig mere, tage flere udadvendte initiativer. Det er et helt centralt problem for os, og det er en fejl ved VS, at det er sådan.

– Hvad med jeres familie- og kønsPolitik?

– Vores nye hovedbestyrelse har for første gang vedtaget, at det er noget, man vil diskutere i hovedbestyrelsen, og i folketingsgruppen har vi også sat det på arbejdsplanen, men da det jo i virkeligheden er nyt land for os, så vil vores første famlende forsøg på det område i høj grad bestå af enkeltsager.

– VS har altså ikke en familie- og kønspolitik?

– Jo, det mener jeg nok, vi har, men den er aldrig samlet sammen. Den består af småbidder; en politik i forhold til børn, en politik i forhold til kvinder og deltidsarbejde, en politik i forhold til skilsmisse og ægteskabslovgivning. Vi har nogle enkeltelementer, men vi har aldrig beskæftiget os tilstrækkeligt med det samlet.

– Hvorfor kommer det først nu?

– Fordi det aldrig har været noget led i en bevidst udvikling.

– Hvorfor har det ikke det?

– Det har det aldrig været, bare. Man har aldrig prioriteret at lave sådan en politik.

– Synes du, at det er rigtigt?

– Nej, jeg synes, det er forkert, at vi aldrig har prioriteret det. Men der er enkeltmedlemmer, som næsten på trods af, at målsætningen ikke var lavet for en samlet politik, har fået lavet alle elementerne til den.

– Har man ikke følt et savn før nu?

– Nej, det er nok rigtigt, men der ligger efterhånden et meget stærkt udefrakommende pres på VS for at få gjort noget ved vores kvindepolitik.

– Hvor synes du kønspolitikken bevæger sig hen nu, for den bevæger sig vel?

– Ikke i VS. Som vi prioriterer, vil vi altid beskæftige os organiseret med det, som er mest aktuelt.

– Men der sker da en voldsom udvikling i hvad man beskæftiger sig med i de kønspolitiske bevægelser i disse år.

– Mit indtryk, som er set meget udefra, for jeg har ikke beskæftiget mig noget særligt med det, er, at kønspolitikken generelt set bevæger sig mere henimod de sikre havne, længere væk fra eksperimenter. Herregud, der foregår nogle eksperimenter og der udvikles nogle visioner, men mit indtryk er, at man bevæger sig mod den sikre havn, som meget tit er det monogame parforhold.

– Var det så ikke en idé for VS at radikaliserer den kønspolitiske kamp, så den ikke endte i den sikre havn?

– Men da var da en god idé.

– Hvordan skulle så en fremtidig kønspolitik se ud?

– Hvis det stod til mig, og her er jeg uden tvivl helt klart i modsætning til VS, så ville jeg fastholde bibelens ord, om at ægteskabet er helligt, og kun det. Statsindflydelsen skal mindskes, og de personlige relationer, folk ønsker at indgå, med eet eller flere mennesker af samme køn eller forskellig køn, det er og bliver en helt privat sag, som aldrig nogensinde vedkommer det offentlige. Det vil sige, at efter min mening skal der overhovedet ikke lovgives med udgangspunkt i, at der er noget, der hedder et ægteskab, at der er noget, der hedder et parforhold, men udelukkende med baggrund i, at der er enkeltindivider; og hvilke relationer de så indgår med hinanden, det kan aldrig nogensinde vedrøre staten. Det eneste sted, hvor jeg mener, at der decideret skal lovgives, er i forhold til barnet, som er den svage part, hvis rettigheder skal sikres. Men vores holdning burde være, at på det personlige, køn-

spolitiske plan, da kan man organisere sig med hinanden præcis som man har lyst til, og der er ikke en organiseringsform, der er bedre end en anden.

– *Tror du det kan vække genklang i partiet?*

– Jeg har forsøgt at luften det. Men jeg tror også man skal diskutere det på to niveauer. Det ene er visionen, det andet er så, hvad der ligger lige om hjørnet. Og her er det, at vi bliver fanget ind af de forringelser, der sker for børnefamilierne. Og i et defensivt forsvar, for at familier med børn skal have det godt, ender vi let der, hvor vi indirekte accepterer den samlivsform, som er bedre end en anden.

– *I andre lande, som Sverige og Norge blæser der moralistiske vinde. Kvindebevægelsen f.eks. begynder at offentliggøre navne på prostitueredes kunder, forbyde porno osv. Er det ikke tendenser, der godt kan ses som puritanske?*

– Det synes jeg ikke er puritansk. Kvindernes formål med det er et andet. De mener jo, at prostitution er kvindeundertrykkende, fordi en kvindekrop er gjort til en brugsstand.

– *Men rimeliggør det, at man offentliggør navne på mænd, der går til prostituerede?*

– Det synes jeg ikke. Men det er ikke puritanisme. Det er et udtryk for en kvindepolitisk måde at kæmpe på.

– *Hvad så med debatten om pornografi?*

– Jeg er selvfølgelig imod ethvert forbud mod pornografi. Man opnår ikke en begrænsning af kvindeundertrykkelsen på den måde. Men det er stadig ikke puritanisme. De bruger det som et middel til at hindre kvindeundertrykkelse.

– *Vil det sige, at du mener, at en kamp fra kvindebevægelsens side imod porno og prostitution, fordi det er kvindeundertrykkende, er seksualpolitisk forsvarlig?*

– Hvis du tænker på Sverige og Norge, så er jeg uenig i de konkrete midler, de har brugt. Og jeg tror, det er ganske virkningsløst. Men det er led i en kamp for en kvindefrigørelse. Jeg kan ikke lide midlerne. Men de bagvedliggende intentioner er gode nok.

– *Hvad forstår du ved en socialistisk seksualmoral?*

– Der er tale om helt frivillige relationer. Og der sker ikke en bevidst udnyttelse, som i traditionelle forhold mellem mænd og kvinder. Andet lægger jeg ikke i det.

– *Det virker, som om de borgerlige har patent på moralen? Og at venstrefløjpartierne nøjes med at være kritiske over for den borgerlige moral? Har venstrefløjen ikke behov for at udvikle en moral?*

– Jeg synes, de borgerlige har mere behov for det. Det har noget at forsvare. Deres moral er indskrænkende. Det er ikke så påtrængende for os at udvikle en socialistisk moral, fordi vi ikke er så sippede. En socialistisk moral skulle i praksis udvide grænserne for det folk må. Det forekommer ikke nær så påtrængende for en socialist. Det ligger i baghovedet.

– *Kan man tale så bredt om moral i forhold til venstrefløjen? Hvad med DKP? Har de en bred, åben moralopfattelse?*

– Nej, det synes jeg ikke. Jeg må indrømme, det var ikke dem, jeg tænkte på. DKP har en moral, der på intet punkt adskiller sig fra konservativ, kristen moral. Det, jeg tænkte på, var sådan nogle udogmatisk socialistiske som SF'ere og VS'ere, og

dem i bevægelserne.

– *Den manglende interesse for en socialistisk moral kan måske også skyldes, at man ikke afsætter ressourcer til utopierne?*

– Det kan man godt sige. Fordi vi bevidst eller ubevidst foretager en anden prioritering. Men de fleste vil være enig om, at man bør have sådan noget. Men ser man på medlemmernes praksis, så er der mange dybe overvejelser bag det, de gør.

– *Så er der måske ligefrem et potentiale i partiet?*

– Ja, på det personlige plan, på venskabsplan, på det sociale plan, der foregår der sgu dybtgående overvejelser. Men det er ikke fælles gods i partiet.

– *Men det kunne godt lyde, som om VS, det er her og nu politik, og så må visionerne vente til i morgen, eller også må man gå et andet sted hen?*

– Ja, men det er da desværre også en rigtig karakteristik. Men det burde ikke være sådan.

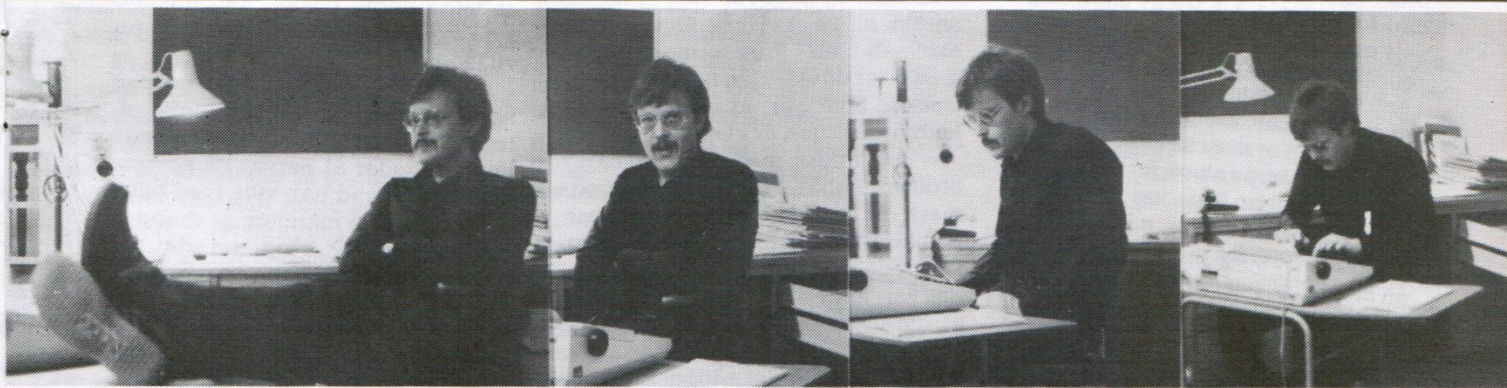
– *Det er altså et spørgsmål om ressourcer?*

– Ja, det er det i høj grad. Hvis jeg sad som byrådsmedlem og ville lave et visionært forslag til indretningen af Århus by, med et stort aktivitetsstov. Så ringer der altså bare en social klient, som har 200 kr. i klemme, som han ikke kan klare sig uden. Han vil opfatte det som en utilgivelig luksus, hvis jeg sidder og tegner på et stort visionært projekt i stedet for at hjælpe ham i hans uheldige situation.

– *Det er ikke, fordi partiapparatet er organiseret, så de menige medlemmers visioner ikke kan få luft?*

– Det er det også.

Henning Goldbæk
Morten Haahr

SØREN

Søren er saxofonspillende musikanmelder på bladet MM, tidl. arbejdsløs, bz-er, højskoleelev m.m. Han er 21 år og er vokset op i en af Københavns nordlige forstæder. Søren bor nu på Nørrebro i København og har et fast forhold til en pige i Århus.

– Jeg er meget glad for den måde, vi bor på, for hvis vi boede sammen eller tæt på hinanden, kom de samme steder og havde de samme venner, ville jeg blive totalt frustreret. Engang imellem kan jeg godt lide den fornemmelse bare at være mig selv og kun at have mig selv at stå til regnskab for. Så kan jeg være koncentreret om mine egne ting og kan fungere socialt alene over for venner osv. Jeg er nødt til at være alene og skulle kæmpe alene for at udvikle mig personligt. Hvis jeg er i et for tæt parforhold bliver mit ego ædt op, udslettet, og jeg føler mig som en lille baby, jeg kan ikke komme op af sengen og bliver totalt passiv. Men selvfølgelig kan jeg pludselig savne min kæreste meget, føle mig ensom og få jalousianfald og alt det der. Det kan være hårdt.

– Jeg synes, at vores seksualliv fungerer virkelig fedt. Når vi er sam-

men, er vi mere intense og mere koncentreret om hinanden, i modsætning til hvis vi boede sammen, for så ville det være en vane at se hinanden. Når Kirsten kommer, så er jeg 100% opmærksom, jeg kan lugte hende, se hende i mindste detalje, om hun er blevet tykkere osv., og på den måde er jeg også mere koncentreret om det seksuelle. Vi går også og forbereder os til at være sammen, og det synes jeg er meget smukt, for så er vi indstillet på at elske sammen. Forventningerne er med til at udvide den fælles koncentration, som gør, at den seksuelle kommunikation er klarere.

– Jeg fulgte med i Informations orgasmedebat, hvor de flippede mere og mere ud med øregangsorgasme eller hvad fanden det var. Det fede ved den oplysning og debat var, at den har givet folk mod til at dyrke deres egne perversiteter, som iflg. Freud er alt andet end pikikusse. Jeg ser det sådan, at der er gået en connection oppe i nogles

hoveder som f.eks. siger: unge drenge i sorte læderstøvler er lig med stor ophidselse og derfor tænker sorte læderstøvler på en kontakt i dem, ligesom store bryster, faste lår eller snævre kusser gør det hos andre. Men man kan også tænke for meget på sine orgasmer og diskutere dem for meget, så at seksualiteten bliver totalt uspontant. Det drejer sig ikke om at udtænke, hvordan ens seksualliv skal være, det drejer sig om at folk kan finde deres egen seksualitet, og det kan de kun ved at følge nogle basale mekanismer som siger, at nu er jeg liderlig og nu vil jeg bolle.

En dag da Søren skulle besøge nogle venner, var en mand fulgt efter ind i opgangen, han ville tage nogle billeder af Søren. På spørgsmålet om, hvad han ville med billederne svarede manden, at drenge i sorte læderstøvler og lædertøj var hans fetich. Søren spurgte om, hvordan det skulle være og han svarede, at det kunne være både med og uden tøj. Søren ville ikke gøre det uden tøj og med tøj ville han have 500 kr. for det. Det ville manden ikke betale.

BERIT

Berit er 21 år gammel og medicin-studerende på 2. år. Hun er vokset op i Hellerup, hvor hun har boet sammen med sin familie indtil sidste år, hvor hun flyttede på kollegie. Hun er aktiv i Ø-lejrbevægelsen, i Lesbisk Bevægelse, er tidligere boligbesætter fra gruppen Paria i Gentofte og har været spejderfører i masser af år.

– Lige siden 2.-3. klasse har jeg følt, at jeg var anderledes. Jeg havde et ret køligt forhold til min mor – jeg tror, jeg på en eller anden måde vidste, at jeg ville komme til at skuffe dem og ikke blive den søde pige, de ønskede sig.

– For eksempel har den mørke skygge, jeg har på overlæben været genstand for en kæmpelang strid mellem min mor og mig. Hun ville have, at jeg skulle afblege den, og jeg havde overhovedet ikke lyst til at være pæn på den måde. Og så var der kampen om min gamle militærjakke og så videre og så videre. I gymnasiet var jeg en ret tough drengepige – men alligevel havde jeg kontordamehår. En typisk blanding af, hvordan jeg selv ville være, og hvordan min mor gerne ville have, jeg skulle være.

– I begyndelsen af puberteten fik jeg navn på min anderledeshed. Jeg var lesbisk – men der gik mange år, hvor jeg det ene øjeblik erkendte det, og det andet fortrængte alt om det emne. Da jeg var 18, var jeg sikker inde i mig selv, men skidegenert ... og hvordan springer man ud?

– Senere mødte jeg en pige, der var enormt åben omkring sin lesbianisme. Jeg blev dødforelsket i hende, og den forelskede gjorde, at jeg tog springet og blev åben lesbisk. Jeg har kun taget det op til en åben snak een gang med mine forældre. Min mor var skuffet over det og føler, at hun har fejlet i sin opdragelse. Nu spørger de somme tider til min kæreste, men ordet lesbisk bliver aldrig nævnt.

– Jeg føler, at jeg har en moralsk forpligtelse til at være mere åben omkring det, både i familien og på studiet, for at give »nye« den støtte, som jeg selv har fået. Men det ville give problemer med den mere religiøse del af familien, og det ville så falde tilbage på mine forældre.

– Jeg synes det er godt, at bøsser og lesbiske organiserer sig sammen politisk. Men generelt synes jeg, bøsser virker for hårde og kolde, og den dér døgnflue-mentalitet siger mig ikke noget. Uden for lesbiske kredse føler jeg mig mere hjemme i blandede miljøer end med bøsser. Forstået på den måde, at jeg ville foretrække en fest på Loppen frem for en bøsse-lesbisk fest på Pan.

III.: Knud Vesterskov

være. Jeg ville have følt det dårligt, hvis der kom nogle følelser ind i det. Seksualitet er for mig også knyttet til følelser, det er ikke kun nogle varmemolekyler, der bliver overført fra en person til en anden.

– Hvis der er nogle kvinder, der synes, det er fedt nok at tjene pengene som luder, og hvis der er nogle, der synes, det er fedt nok at betale penge for at bolle med dem, så er det fornuftigt.

– Det at være biseksuel eller bøsse, det er helt ok, det er meget in visse steder, og hvis man ikke er biseksuel, så er man lidt forstokket, så er man lidt yt. Jeg har f.eks. haft venner, som er blevet overrasket over, at jeg ikke er biseksuel. Det er fordi, de har hørt, at jeg har været bz-er, at jeg har været ude at rejse, at jeg også ligesom har gjort farlige og vilde ting, og så kan de ikke forstå, at jeg aldrig har været i seng med en fyr. De synes, det lyder underligt, og måske mister de direkte respekten for mig. Det har selvfølgelig presset mig, men jeg har aldrig følt en direkte lyst, som man kunne beruse mig til det. Så kunne du grave dybere i det, for lysten kune jeg jo muligvis have undertrykt i mig selv. Jeg kunne også gøre det og så sige, godt nu har jeg prøvet det, og det er ikke noget for mig, men det vil jeg synes er for åndssvagt, for unfair.

– Egentlig er der ikke noget, jeg hellere ville være end bøsse. Det er måske på et ret overfladisk plan, men det er smart at være bøsse. Det er måske det dekadente i det, som gør, at det er in. Det er fordi, det er langt fra det med kernefamilie, husmandsstillingen og alt det småborgerlige ultranormale. Når det der med far, mor og barn er opgivet, så er der en stor åbenhed, som skal fyldes ud og det åbner op for eksperimenter og for nyt. Jeg oplever tit, at bøsser er meget åbne, og at bøsse-miljøerne tit er ret nytænkende uden at være intellektuelt superprogressive. Det tiltrækker mig, og det er derfor, jeg siger, at det er det rigtige. Og så er der noget i tidens dekadence med at leve om natten og være på speed, og der er lidt sort læder inde i billedet.

Flemming Olsen

– Jeg synes ikke, der var noget galt i at fungere som pornomodel, bare jeg fik penge for det. Men det kommer an på situationen og i det her tilfælde var jeg psykisk ovenpå og jeg kunne bestemme, hvor grænserne skulle gå. Jeg ville ikke føle, at jeg udleverede noget af mig selv, og da jeg i forvejen er sådan exhibitionistisk anlagt så ville det være helt ok.

– Ind imellem bruger jeg pornografiske hæfter osv. Det har jeg gjort så godt som altid. Det har jeg ikke nogen skrupler overfor. Jeg synes, at pornografi er helt ok. For mit eget vedkommende har jeg det med pornografi og den slags som med at spise kød. Jeg vil ikke forbyde mig selv noget, som jeg har lyst til. Hvis jeg får lyst til den mest ulækre røde pølse, så vil det rage mig noget så kraftigt, om det nedbryder økologien eller hvad det gør, så spiser jeg den. For hvor er vi ellers henne, hvis det hele skal køre gennem hovedet først. Derfor må jeg gøre, hvad jeg føler, så kan jeg så senere tage stilling til det.

Kvinderne i pornografien er vel også selv gået ind på at blive fotograferet, og idet de gør det så er det ok, der er vel ingen, der har tvunget dem til det. At der så er nogle andre kvinder, der kan sidde og få ondt i røven over det og synes, at de er forrædere af kvindesagen, det er der ikke noget at gøre ved.

– Da jeg var yngre og manglede nogle penge, så tænkte jeg mere eller mindre på at gå ned et eller andet sted, hvor der er trækkerdreng og score nogle kroner på det. Jeg kunne forestille mig, at jeg ville få det lidt dårligt ved at være prostitueret, men det kommer an på, hvor straight selve situationen ville

– Min urealistiske drøm er et godt, nært parforhold med dynen trukket godt op om ørerne ... Nej, jeg kan godt se, at det ville aldrig holde i længden. Mit ideal er et tæt, men ikke – monogamt forhold. Jeg kunne bedst tænke mig at bo i et stort kvindekollektiv, og jeg tror også, at den kollektive livsform ville være med til at holde ens parforhold i gang, så man ikke vokser fast i hinanden.

– Jeg synes godt, man kan være sammen med andre, når man har en kæreste. De forhold skal være seksuelle, men også kammeratlige – jeg kan ikke forstå de helt anonyme knald på toiletter, som nogle bøsser dyrker, men det fungerer åbenbart for dem ... Rent teknisk kan jeg for øvrigt heller ikke se, hvordan det skulle kunne lade sig gøre – jeg mener, med alt det tøj, kvinder skal have af for at elske i sådan en lille lokumbås.

– Før i tiden var jeg utroligt seksualhæmmet. Jeg får stadigvæk brækforfømmeler ved tanken om at tale med mine forældre om mit seksuelle liv, jeg viser dem simpelthen ikke den side af mig selv. Men med min kæreste og i lesbiske sammenhænge kan jeg godt tale om det.

– Jeg forelsker mig meget sjældent, men når det sker, kan jeg godt vise mine følelser. Iøvrigt synes jeg tit, det er rædselsfuldt at være forelsket, jeg mister kontrollen over mig selv. Men det kan måske være fordi det tit ikke er gengældt. Når jeg er forelsket, kommer der også nogle fede følelser og tanker frem. Det er lækkert.

– Jeg er frygtelig jaloux. Det er noget med frygten for at miste én man holder af, som man tit allerede har mistet. På den anden side bryder jeg mig meget lidt om, når folk bliver helt vilde af jalousi, men det er nok noget med, at jeg i det hele taget bedst kan lide, hvis folk er lidt beherskede med at vise deres følelser. Men jeg synes, man skal have lov til at være jaloux, hvis man føler det.

– Kvindebevægelsen er enormt vigtig, og jeg betragter mig selv som feminist ... Jeg synes især, det er vigtigt at holde fast ved de ting, når jeg ser på mange af de kvinder, jeg læser med. De virker enormt ukvindelige. Forstået på den måde, at de har overtaget mandsrollen, ved at være super karriereorienterede og tekniske. De tror, at man kan kurere alting med knive og medicin. Der er mange medicinstuderende, der godt kan se, at sociale ting spiller ind, når folk bliver syge. Det bliver alligevel ikke inddraget i studiet. Det er i det hele taget et moralsk dilemma for mig: Skal jeg blive ved med at læse på denne måde, hvor jeg er sikret, eller leve mere efter min overbevisning. Jeg føler mig desværre ikke så stærk som de folk, der kører deres uortodokse ideer igennem alene – jeg tror også de virkelig betaler for det. Samtidig er jeg ret imponeret over den traditionelle lægevidenskab. Den er sikkert også udmærket til at kurere brækkede ben og så videre. Men mange sygdomme som kræft og hjertesygdomme har forbindelse med den måde, vi lever på. Sygdomme, der er symptomer på en kold, teknisk levevis, dem behandler vi teknisk!

– Jeg ville godt være bedre til at argumentere for mine feministiske synspunkter. Jeg har tit svært ved at forklare fyre, hvorfor jeg kan føle mig undertrykt som kvinde. I det hele taget har jeg en masse fine tanker om, hvordan jeg gerne ville leve. Men jeg er lidt dobbeltmoralisk, for jeg følger dem ikke helt i praksis.

– Jeg synes, porno er noget underligt noget. Det virker ikke særlig ophidsende, og jeg har i det hele taget svært ved at se folks motiver til at bruge det. Jeg får det dårligt af de pik-i-hul-billeder. I det hele taget irriterer det mig med det forkvaklede kvindebillede, pornoen giver. Når jeg har hørt om nogle af de aktioner, Valkyrierne har lavet med at smide stinkbomber ind i pornobiografer, og om de kvinder, der har hængt horekunderne ud i Norge og Sverige, synes jeg de er fede som rabiate grupper. Samtidig kan jeg godt se, at deres metoder er halvfascistiske

– Jeg kunne aldrig selv tænke mig at blive prostitueret, hvis jeg manglede penge. Narkoluderne virker tvungne ind i erhvervet. Måske er det mere frivilligt for andre ludere, men kunderne kan jeg slet ikke forstå. Ja, måske til nød behovet for et »gnidningsløst« knald, hvor man finder een på en bar eller sådan noget. Eller de mænd, der har specielle ønsker, de ikke kan få opfyldt andre steder. Men jeg bliver virkelig harm over politikere, dommere og strømere, der bruger prostituerede og samtidig gør dem retsløse og nedkæmper dem gennem deres job.

Hanne Stetting

SIMON

Simon er 22 og arbejder på et fritidshjem. Han bor i en 2-værelses lejlighed på det indre Nørrebro i en ejendom, hvor der bor mange unge mennesker. Han har rejst meget og taler flydende spansk. Simon gør meget ud af sit udseende og kan godt lide at gå med øreringe, neglelak og små damehatte. Samtidig går han til Kung-Fu og lærer angrebsteknik.

– I 4½ år er jeg kommet sammen med en pige, som var min store kærlighed. Nu er det slut, og jeg kan overhovedet ikke forestille mig at bo sammen med et andet menneske foreløbigt. Hvis jeg skulle være i et parforhold igen, så skulle jeg bo i kollektiv og ikke i denne lejlighed. Så de forhold jeg har til andre piger nu, det er noget med at jeg ikke vil være sammen med dem hele tiden. Man kan godt holde af hinanden, men ikke bruge samme lokum. Det skal ikke være for tæt. Måske har jeg brug for en pause efter det lange forhold, for det skal leves ud, på en eller anden måde. Men man ved aldrig, hvad der kommer.

– For øjeblikket har jeg en kæreste, som åbenbart holder mere af mig end jeg af hende. Jeg kan ikke fortælle hende, at hun er sød, men at jeg ikke er forelsket. Jeg skal leve op til et eller andet. Hun er ældre end mig og har masser af erfaring. Hun kan gøre ting ved mig, som jeg aldrig havde drømt at gøre, virkelig spændende. Men hvad fa'en, jeg kan ikke blive ophidsset alligevel, det er sådan et venskabeligt forhold. Jeg skal være forelsket for at få noget ud af det. Med mænd har jeg heller ikke kunnet blive rigtigt seksuelt ophidsset. Jeg er vant til at ligge og onanere til pornoblade og at pigen ser godt ud, men selv om hun ser godt ud, kan jeg ikke, hvis jeg ikke er forelsket. Tror du jeg er bundgammeldags, at det skal være sådan?

– Som barn kom jeg et år for tidligt i skole. Det betød, at jeg hinkede bagefter mine kammerater, da jeg kom i puberteten, for jeg var ikke så fysisk udviklet som dem. Jeg fik en del mindreværdskomplekser, fordi jeg var uden for deres fællesskab og blev kanoflet.

– Det er måske den der usikkerhed, der gør, at man godt vil være noget, de andre ikke er. Jeg kan godt lide at være speciel, ikke at se ud som alle de andre. Det med at gå i støvler og stor islandsk sweater, det er ikke mig. Hver morgen tager jeg noget tøj på, som jeg ved, at jeg ser godt ud i. Jeg er utroligt forfængelig. Den her damebluse, den går jeg ofte i, jeg synes den er skidepæn – den er flot, ikk'? Den er lidt usædvanlig og alligevel smart. Og den her hat, den har jeg selv sat nitter på. Der kan du selv se, jeg er skide forfængelig. Jeg ved godt, at klæder ikke skaber folk, men når man bor i København, i en by, og går på diskoteker, så skal man se godt ud, det er et krav. Gu' er det forkert, men sådan er det. Hvis man kunne sætte sig ud over det, så ville man være kommet langt.

– Jeg leger med mange ting, for at finde mine egne grænser og finde ud af, hvem jeg er. Desuden kan jeg godt lide at virke sådan lidt feminin. Jeg har været på Pan, hvor jeg er blevet til klokken 5 og så taget en fyr med hjem, og hver gang er det mig, der har været den feminine part. Jeg har altid været mere passiv. Jeg kan godt lide det med neglelak og læbestift og sådan noget. Det synes jeg er enormt spændende. Men man kan også godt brænde fingrene, mange gange, ved at lege med tingene, at udgive sig for noget man ikke er. Inde på Pan har jeg spillet op til nogle fyre som har taget det mere alvorligt end jeg selv har. Jeg har bare taget det for sjov.

– Det irriterer mig, hvis jeg spørger en bøsse, eller en pige for den sags skyld, om at danse – så er der straks en øjenkontakt og en seksualitet som ligger og ulmer, som jeg ikke kan lide. Jeg er helt klart mest fysisk tiltrukket af piger. Men een gang har jeg været forelsket i en fyr og har haft lyst til at kæle med ham. Han skal se godt ud og være maskulin. Det skal ikke være en spirrevip, for jeg kan godt lide at være den feminine. Pigerne skal helst have langt hår, det er bedst, og gerne pæne bryster og en flot krop, så kan det køre.

– Inden jeg går til fest, så gør jeg meget ud af mit udseende, jeg skal se godt ud, og tøjet skal sidde på den rigtige måde, og så fører jeg mig frem hele aftenen. Jeg kan være glad og sprudlende og ikke spor genert. Men hvis pigen begynder at trænge mig op i en krog og tage på mig, og i det hele taget er erotisk pågående, så bliver jeg bange. På en

måde vil jeg gerne have det. Men hvis en mand gjorde samme, så var det helt i orden. Det er underligt.

– I sommer havde jeg en lille kæreste, som jeg ikke var forelsket i. Når vi kom hjem i seng og hun begyndte at tage på mig, så blev jeg helt stiv. Man kan jo ikke bare sige »Gider du la' være med at røre mig lige dér« – så spiller man hellere bare med. Eller snakker udenom – »Hvad skal vi lave i morgen?« osv. Min forhindringer forsvinder, hvis jeg er forelsket.

– Hvis jeg virkelig manglede penge, tror jeg godt, at jeg kunne prostituere mig. Hvis det bare ikke var en stor og ulækker mand på 55 med hængevom og som lugtede af arm-sved. Måske ville jeg gøre det bare af nysgerrighed, hvis der kom en eller anden flot fyr vel at mærke, en flot fyr, bemærk lige det, som tilbød mig 200 kr. hvis vi gik under dynen sammen.

– Men iøvrigt så er jeg utroligt genert over for pigerne. Det er et af mine største problemer. Der er ingen grund til det, men alligevel. Jeg kan simpelthen ikke finde ud af det, hvis en pige lægger sig til mig og siger »Ih, hvor er du dejlig, jeg vil gerne være sammen med dig«. Så går jeg helt i baglås. Det er en mangel, en eller anden usikkerhed hos mig. Jeg har ikke svært ved at vise mine følelser, men at etablere en kontakt er satans svært. Jeg er alt for langsom. Jeg er utroligt romantisk, kigger på stjerner, skriver breve og køber blomster – det er lige mig. Jeg kan skrive flere sider, hvis jeg er forelsket.

– Jeg vil også gerne have et barn engang, når jeg bliver 28-29 år. Hvis jeg finder en rigtig god pige. Tanken om at blive enlig far er mig ikke imod. Men jeg skal bare være mere voksen. Jeg er kun en barnerøv. Ikke noget med hu, hej, få et barn – nej der skal være orden i forholdene.

– Jeg har sympati for kvindebevægelsen, og har selv været i mandebevægelsen og i basisgruppe i et halvt år, og det var fedt nok. Kvinder har jo altid været undertrykte, men mænd har også problemer, alt det med at skulle spille maskulin og nedlægge pigen på stedet, der mangler en debat der. Man kan godt blive træt af at høre, at mænd, de er så forfærdelige, de kan ikke bruges til en skid. Så er der alt det med den bløde mand som pludselig begyndte at klynke, det er skide forvirrende. Da jeg var 18, var der så meget snak om, at mænd skulle vise følelser og hensyn, og det synes jeg, at jeg gjorde. Men nu siger mændene, at de skal tænke lidt mere på sig selv. Det hele er forvirrende, synes jeg.

– Til gengæld har jeg fået klarhed omkring min familie. Jeg tager nemlig afstand fra mine forældres måde at leve sammen på. De har været gift i 20 år og ikke kendt andre. De går sikkert i seng sammen hver lørdag aften. Når man er så meget sammen, så kender man bare hinandens lugt til bevidstløshed. Jeg kan ikke forstå, at det kan lade sig gøre. Stå op hver morgen og mærke hinandens lugt på toilettet. Så ville jeg hellere være prostitueret.

– Selv om jeg arbejder med børn og holder skide meget af dem, er det ikke udfordring nok for mig. Jeg satser på at komme ud at rejse. Jeg skal studere spansk og historie i Venezuela i mindst 2 år. Jeg skal ud og opleve noget, prøve mine egne grænser for at finde mig selv. Herhjemme er der så meget arbejdsløshed og fjendtlighed, så det ikke er til at holde ud. Jeg skal ud og se mig om, jeg er ung og der skal ske en hel masse. Jeg går enormt op i fransk, spansk og engelsk, og det vil jeg bygge min fremtid på. I øvrigt går jeg til jazzballet og electric boogie og elsker at bevæge mig til musik, og jeg er god til det. Det med at danse giver en fantastisk smidighed, og man lærer en masse trin, som jeg kan bruge når jeg går på diskotek. Du skulle se mig, når jeg folder mig ud på diskoteket.

– Jeg går også til Kung-Fu. Det er en rigtig brutal angrebstechnik, og det er kun for drenge. Der er ikke een pige på det hold, og vi er 45 drenge. De fleste af dem er ret blæste oven i hovedet. Jeg har aldrig været i sådan en topform siden jeg var dreng. Hvis jeg går på værtshus, så kan jeg forsvare mig, og det giver den selvtillid, jeg altid har manglet. Det er forkert, at man skal leve op til et maskulint ideal, hvor man skal kunne slå, men verden den er fuld af vold. I Sydamerika skal jeg bare kunne klare mig selv, der er ikke noget, der hedder socialt sikkerhedsnet.

– Jeg er utroligt aktiv, synes jeg selv. Alle mine aftener hele ugen er besat. Jeg går til skak, fransk, jazzballet, Kung-Fu og electric boogie – der er ikke een aften, hvor jeg ser mine kammerater. Mine venner her i København, de kan tælles på en hånd. Jeg har en tendens til at knytte mig meget fast til nogle få personer. Min kontaktflade er meget lille. Sådan er det bare.

Inger Cotsantoni

MARIANNE

Der er stil over Marianne. Den dag hun før folketingsvalget skal repræsentere det Konservative Folkeparti i en fiktiv paneldiskussion på gymnasiets video, er hun i slidset sort nederdel, hvid bluse og højhælede sorte sko. Den perfekte make-up og det lyse hår blæst i en bevidst og omhyggeligt skødesløs frisure understreger selvsikkerheden. Hun lever sig helt ind i rollen. Den er hende, også privat. Schlüter får hendes stemme, det skal ingen være i tvivl om, og hun kaster sig gerne og ivrigt ud i en ophedet diskussion med klassens SF-orienterede elever.

– Jeg er virkelig ambitiøs. Min store drøm er en penthouse lejlighed med udsigt over Søerne, selvfølgelig – og så swimmingpool på taget, men hvis jeg skal være lidt mere realistisk, så er det et spændende og godt job inden for noget med økonomi og samfundsvidenskab. Det kunne være sindssygt spændende at være økonomisk administrator for et firma. Der er en PR-chef, der hedder Fie Adamas. Hende ser jeg op til. Hun er ungkarlepige, har et godt job og en god uddannelse.

– Jeg har kendt min nuværende kæreste i 3 måneder. Vi ses som regel i weekenden, men vi kan også sagtens gå i byen hver for sig. Jeg vil ikke bygge min tilværelse op omkring ham. En kæreste er sådan én man tager med, når man går ud. En man kan snakke med og have det sjovt med. Selvfølgelig er seksualiteten da også vigtig for mig, men hvis jeg ikke har en ven, så må behovet være indrettet sådan, at det kan undertrykkes. Det kan ikke være så essentielt, og jeg bliver ikke desperat, hvis jeg ikke har en kæreste. Mit forhold til mig selv og min egen harmoni i det vigtigste. Det er meget egoistisk, men sådan er det.

– Jeg vil bo i en lejlighed, og jeg vil bo alene, for jeg tror ikke på parforhold. Det har man ikke brug for. Jeg vil da godt have en ven, men han skal ikke bo der, for man skal have mulighed for at kunne lukke sin dør og være sig selv, og jeg føler ikke, jeg er alene, hvis han sidder i den anden ende af en 5 værelses lejlighed. Og kollektiv er ikke mig. Det er jeg for selvstændig til. Jeg vil slet ikke kunne indordne mig under så mange mennesker. Børn? – Ikke på vilkår. Hvis jeg vil være karrierekvind, er der ikke plads til børn. Det ved jeg af egen erfaring, for min mor er karrierekvind, og i praksis har min storesøster fungeret som mor for mig. Jeg har aldrig kunnet få et tæt forhold til min mor, fordi hun aldrig havde tid til os. Det er måske også derfor, jeg har fået den aversion mod parforhold. Det kan da godt

være, jeg får lyst til at lade en fyr flytte ind et par måneder for at se, om det går, men det skal være sådan, at jeg kan sige, så – nu synes jeg ikke det er sjovt længere. Ud.

Vi sidder i søsterens lejlighed. Marianne er ved at repetere fransk til studentereksamen. Hun bor stadig officielt hjemme, men er lige så ofte hos søsteren, som hun har et meget tæt forhold til. Den sorte killing springer op i den smarte beige-farvede sofa og videre op på det røgfårvede sofaborde. Den spejler sig i glasset. Blid country & western i højttalerne, bløde lyse tæpper, en kæmpe stuebirk i det ene hjørne, men ellers er alt sort, hvidt og beige. I det lyserøde soveværelse ligger en isbjørn henover sengen og kigger med sine store livagtige øjne på spejlbilledet i spejlvæggen.

– Jeg har nok et lidt gammeldags syn på sex, for jeg ville aldrig gå i seng med en fyr den første aften. Jeg skal kende ham først for at finde ud af, om det er noget, jeg vil spille min tid på, og om jeg kan få noget ud af det selv. Men hvis det så er blevet til et forhold, så er seksualiteten også vigtig, ja nærmest prikken over i'et. Jeg synes bare, at den der forelskelse forsvinder så hurtigt, og efter et par måneder bliver det mere til et venskab. Kærlighed vil jeg ikke kalde det, det ved jeg ikke rigtig, hvad er. Jeg tror ikke på den. Måske er det også, fordi jeg ikke vil være afhængig af nogen. Jeg er bange for at miste min selvstændighed, og så holder jeg måske lidt igen på følelserne.

– Jeg kunne aldrig finde på at gå i seng med andre, hvis jeg har et forhold til en fyr, og jeg forventer, at han heller ikke gør det. Det er ikke, fordi jeg bliver jaloux, for det har jeg aldrig prøvet at være. Men jeg synes, det er forkert. Der var en, der løb rundt med en anden, mens han kom sammen med mig, og det blev jeg såret over, men ikke jaloux, kun såret. Han røg ud.

– I virkeligheden er jeg nok meget romantisk. Jeg elsker en romantisk aften, hvor man sidder og spiser en middag sammen, deler en flaske vin, snakker og diskuterer og får en lille een, og så på et eller andet tidspunkt, når man synes, at man har snakket det, der skal snakkes, så trække sig tilbage. Det passer slet ikke ind i min drøm om et aktivt, uadvendt og selvstændigt liv, men det er nok, fordi jeg er mere afslappet, når jeg er sammen med en enkelt person. Det er anstrengende hele tiden at blive betragtet som den aktive og dominerende.

– Kvindebevægelsen har opnået meget, som er kommet mig til gode. Jeg skiller dem op i rødstrømper og blåstrømper. Rødstrømperne synes jeg ikke om, for de vil vende det hele

kvindernes tur til at være dominerende. Jeg synes, at der skal være en ligelig fordeling, og det går blåstrømperne ind for. Kvinder er lige så meget værd som mænd, og der findes stadig en masse usekstændige kvinder, som har brug for kvindebevægelsen, så de stiller krav om ligestilling.

– Jeg tror egentlig godt, jeg kunne blive forelsket i en kvinde. Jeg har aldrig prøvet det, og i starten ville jeg nok føle det lidt kunstigt, men i det øjeblik jeg følte, at hun kunne give mig noget, som en mand ikke kunne give mig, så tror jeg ikke, jeg ville blokere for det. Jeg har kendt et lesbisk par, og nu kender jeg et bøssepar. Den ene af dem var meget åben og fortalte mig en masse om hvordan og hvorfor, og det synes jeg gav mig en god forståelse for, at nogle lever som homoseksuelle. Man kan sige, at det er unormalt, fordi det er anderledes end majoriteten, men følelserne bag er jo de samme, som dem jeg har over for det modsatte køn.

– Men tag f.eks. prostitution. Der har du sex totalt blottet for følelser. Det kan jeg ikke acceptere. Jeg kan ikke lide, at kvinder sælger sig selv, og jeg ville aldrig selv kunne gøre det. Det kan da ikke være tilfredsstillende, og jeg er sikker på, at man bliver ødelagt og får et mærkeligt forhold til sex. Bruge sin krop til at tjene penge på, nej, det kan jeg ikke sætte mig ind i. Og det er såmænd ikke, fordi jeg ser ned på luderne, for der må jo være en baggrund, men kunderne, dem foragter jeg. De udnytter kvinderne. Desværre tror jeg ikke, det hjælper at forbyde det, for så bliver det bare først spændende. Det er det samme som med porno. Jeg har da set porno, men jeg kan ikke forstå, at man skal udbassunere for hele verden, hvad man plejer at finde ud af derhjemme. Jo, der er nogle amerikanske blade, hvor pornografien er meget proper, hvor det simpelt hen er billeder af flotte piger. Og jeg synes da, at en flot mand er lige så lækker at kigge på, som en flot kvinde. Men ærlig talt, da jeg så en pornofilm, faldt jeg i søvn. Vi havde været i byen nogle stykker, primært fyre, og så fandt de ud af, at det kunne være meget sjovt lige at vise sådan en, så den satte de på. Men de fleste af os faldt i søvn, så den kan ikke have været ekstremt ophidsende.

– Jeg synes egentlig, jeg er meget tolerant, men jeg har ikke haft mulighed for at afprøve det, så derfor kan jeg ikke sige, om jeg i virkeligheden er det. Jeg er åben over for andre folks livsstil, og synes egentlig, det stemmer meget godt overens med de ting, de konservative står for, for det er jo liberalisme, og den enkeltes mulighed for at tilrettelægge sit eget liv.

Jeg vænnede mig til
så meget
som var mig imod
og troede det
var vejen til mødet
en dag havde jeg
vænnet mig af
med mig selv
og mødte ingen

Jorden revnede
af tørke
ned til ilden
der boblede
og sprøjtede
rødt som blodet
i en åbnet
pulsåre

Jeg mødte
mig selv

Mennesket står på et for lavt udviklingstrin.

Søgning, død, afsked, længsel og først og fremmest mod er begreber, der gør et stærkt indtryk på en, når man taler med den 78-årige Rigmor Thor eller læser hendes »første« digtsamling *Hundevagten*, som den 6/3 udkom på forlaget Rosinante. To tidligere digtsamlinger er udkommet på eget forlag. Hun er gammel, og gammel skal man lære at være, siger hun i et digt. Uden for digtet siger hun: »På min 75 års fødselsdag gik det op for mig, at jeg var blevet gammel, men når jeg drømmer er jeg ung.« Det er denne kombination, gammel-ung, der giver digtene intensitet og læseren håb om, at det kan nytte noget.

Det er personlige digte om hendes eget liv, det liv som er blevet levet mellem barndomsgaden Slagelsegade på Østerbro i København og Rymarksvej i samme kvarter, og

som har været præget af brud på adskillige vedtagne normer.

Rigmor Thors mor var pianistinde, faderen en eventyrer, kaptajn på langfart: »Han var væk 1/2-1 år ad gangen, og han var virkelig eventyrlig, smuk, mørk i gløden, mørkt hår, alvorsfuld. Når han kom hjem, så han tavst og undrende på disse børn, som var vokset op og kommet til verden og altså var hans.« Mens faderen var på verdenshavene, på eventyr, fødte og passede moren børnene, holdt hjemmet og længtes efter kærlighed og personlig udfoldelse ud i det musiske. Det var for moderen et liv i social isolation, som en enlig mors liv på den tid var, da det var ilde set, at enlige kvinder omgik fremmede mennesker, endsige mænd. Kun ægtepar i familien var tilladt som omgangskreds. Rigmor Thor blev meget bundet til sin

mor og længtes om aftenen sammen med hende, når lyden af Chopin fra moderens klaver blandedes med dampernes tuden fra havnen.

Barndommen levedes for det meste i leg med børn fra slagter- og skuespillerfamilien Neiendam. Den var fri, og kun få gange blev hun konfronteret med de voksnes strenge normer og fattigdom. Det sidste oplevede hun første gang, da hun skulle følge en mindre legekammerat hjem: »Jeg fulgte hende hjem, og det var omme i en baggård. Jeg kan tydeligt huske, at jeg kom ind i en lejlighed, hvor der hang tisselugtende bleer til tørre, og der lugtede af kål. Siden den tid har lugten af tis og kål været forbundet med fattigdom.«

Frk. Deickmanns Private pigesko-le førte hende ind i lærdommens verden. En avanceret skole med

læsning efter orbilledmetoden og en kasse med jord i klasseværelset som miniput mark, hvor børnene selv såede og høstede og fik markarbejdets gang forklaret. Senere flyttede familien til Gentofte, hvor hun kom til at gå i Frk. Sidenius Private Realskole.

Det var da faderen var gået i land og i 1915 havde dannet et rederi. Økonomien blev bedre og familien kunne flytte til et større hus med have og 2 piger i huset. Faderen var konservativ og blev i påskekrisen 1920 udnævnt til handelsminister i et forretningsministerium, der eksisterede i 8 dage. »Min han udtalte sig aldrig om politik derhjemme, og bl.a. havde han ikke fortalt mor, at han var blevet minister. Hun var blevet ringet op af den daværende departementchef Weis' kone, som sagde til lykke med deres mand, og min mor svarede: »Min mand har ikke fødselsdag. Nej, men han er blevet minister.«

Harmonien blev brudt da Rigmor Thor kom i 2. mellem på Ordrup Gymnasium: »Den skole brød jeg mig ikke om. Grundstammen af eleverne var udpræget fra overklassen, og det medførte stor snobberi med hvordan man skulle være klædt og se ud med smykker og ditten og daten. I mit hjem havde man aldrig

lagt vægt på de ydre ting. »Men selv om hun fik en konventionel opdragelse, var den ikke bundet til et fast kønsrollemønster. Voldsomme lege i træerne og i skoven var også tilladt for pigerne.

Puberteten betød mere strenghed og forvirring: »Min mor havde altid været kropsnær, kælet enormt meget med mig, og jeg elskede at kæle. Min far sagde tit til min mor, at hun ikke skulle kæle så meget med mig af frygt for, at jeg blev så sanselig. Og så kom advarslerne efterhånden, at jeg ikke kunne tillade mig at røre ved mænd og ved drenge for så troede de straks, at man ville noget andet. »Rigmor Thors ambitioner var ikke rettet mod en studentereksamen, men mod klaveret. Efter mellemskoleeksamen, 15 år gammel, var hensigten at hun ville spille op til at komme på konservatoriet, men det blev afbrudt, da hun blev forlovet.

Forlovelsen som 16-årig var en stor tragedie: »Jeg var ikke klar over, at jeg var blevet forlovet. Jeg havde aldrig kysset nogen før, og så kom jeg af sted med at blive kysset af denne unge mand, og han sagde, at nu er vi forlovet. Jeg tænkte, at det er der ikke noget at gøre ved, men der var en anden, jeg holdt rigtig af.« Da hun blev gift, var hun 18 år, hun fik et barn et år efter, og efter atter et år forlangte hun skilsmisse. Fornuftsmæssigt var det letsindigt, fordi hun var blevet meget velhavende gift og ikke kunne falde tilbage på sine forældre, som i mellemtiden var kommet i økonomiske vanskeligheder. Hun fik ved skilsmissen et underholdsbidrag og pålæg om et anstændigt liv: »I mine skilsmissepapirer kom der til at stå, at hvis jeg ikke førte et sædeligt liv, så ville man tage mit barn fra mig. Dvs. at jeg ikke måtte have en mand i mit hus, ialtfald ikke om natten, for man forestillede sig kun, at der kunne være seksuelle forbindelser om natten. Det gav jo en stor utryghed. Selskabeligt var man helt out, for konerne ville ikke se en inden for deres døre, for man måtte enten have nogle ludertendenser, eller der måtte være noget galt med én, når man blev skilt som 20-årig.«

Dragør, Valby og Paris blev Rigmor Thors hjem i kortere eller længere perioder i de følgende 5 år, hvor hun dyrkede sit spil, blev dødeligt forelsket og kom ind i et kunstnermiljø. Dette nye miljø gav hen-

de for første gang en fornemmelse af, at hun måske også var en person selv: »Pludselig syntes jeg, at jeg kunne ånde på en anden måde og jeg rettede min ryg. Det fulgte mig videre i livet.« Det var et totalt brud med hendes tidligere miljø og liv, men Rigmor Thor følte sig sikker i, at hun havde ret til at følge sine egne tilskyndelser og sine egne følelser.

Rigmor Thor blev gravid med sin store kærlighed, og som hun selv udtrykker det, gjorde han hende den tjeneste at gifte sig med hende, fordi det var meget vanskeligt at være ugift og især nu, hvor hun havde to børn. Det vanskelige bestod bl.a. i følelsen af at være en dårlig mor: »Konflikten dengang mellem at være mor og få opfyldt sine egne behov var ikke på samme måde, som den er i dag for de enlige mødre, bl.a. fordi man dengang ikke havde beskæftiget sig med den psykiske side af børneopdragelsen. Man var helt uvidende, man handlede efter de normer man selv havde fået indpodet. Jeg selv var aldeles ubevidst og prøvede bare at gøre sådan, at man ikke kunne kritisere mig.« Men det nye ægteskab varede kun ganske kort tid. Efter denne skilsmisse fik Rigmor Thor en uddannelse som fysioterapeut, eller massøse som det hed dengang.

Verdenskrigen kom til at betyde et skred i Rigmor Thors politiske bevidsthed. Indtil da havde hun ikke været interesseret i politik, men i krigens løb fik hun kontakt med modstandsfolk og skjulte illegale i sin lejlighed. Den sidste hun husede var en kommunist: »Selve begrebet kommunisme havde jeg uendelig lidt begreb om, så jeg begyndte at pumpe ham om, hvad det egentligt var for noget. Han begyndte så at sætte mig ind i, hvad det var at være kommunist, og han gav mig bl.a. *Det Kommunistiske Manifest* at læse. Det gjorde et dybt indtryk på mig, jeg syntes, at det var et pragtfuldt skrift, og jeg blev glødende interesseret.« Nogle måneder efter befrielsen blev hun gift med kommunisten Frantz Thor, og det ægteskab har varet indtil for et år siden. Hun gik ind i DKP og var her aktiv til 59, hvor hun og hendes mand gik over i SF. Ved det netop overståede folketingsvalg var Rigmor Thor opstillet for SF.

Seksualoplysningen som en del af seksualpolitikken, fik Rigmor Thor

berøring med gennem Psykiatrisk Poliklinik, hvor hun blev ansat i 1948. Her behandlede hun som noget nyt kvinder skedekrampe, vaginisme, ved hjælp af afspænding og bevidstgørelse af kønsorganerne. Også mange kvinder kom på grund af barnløshed og et utilfredsstillende seksualliv. »Her begyndte jeg at tænke over, hvad der kunne være galt. Jeg forklarede dem, hvordan deres organer var, og jeg fortalte dem bl.a., efter først at have spurgt om de havde onaneret, om dette lille lystorgan vi har, som hedder clitoris, og at det skulle de da bruge i de der forbindelser. Så sagde jeg, at de skulle snakke med deres mand om det, for hvis han ikke var interesseret i, at det skulle være en fælles opgave, så kunne de nu aldrig få noget ud af det.«

– *Hvad er moral for dig?*

»Jeg mener, at moral kun kan bygge på, at der er nogle grænser et eller andet sted, og at disse grænser antagelig altid vil være under forandring. I dag står vi der, at vi ikke har villet acceptere grænser af nogen art, og det gælder inden for alle forhold; inden for lægevidenskab, udviklingen af atomvåben og inden for udviklingen af giftstoffer. Jeg har på fornemmelsen, at man i de medmenneskelige forhold står der, at man ikke forstår, at vi ikke kan leve uden nogle grænser. Vi har ikke mere troen på parforholdet, kernefamilien, sammenholdet inden for familien, og vi har ikke fundet noget andet, der skaber den grad af sikkerhed, og tilhørsforhold uden hvilket det lader til, at mennesker ikke kan leve. Vi svæver som i en vægtløst rum. Jeg tror, at vi bevidst må få formuleret nogle grundholdninger, som kunne være den moral og den grænsedragning, som vi nødvendigvis må have for at komme videre.«

– *Skal man også drage grænser på det seksuelle område?*

»Det tør jeg ikke svare på. I modsætning til tidligere behøver frykten for graviditeten ikke at være til stede og det giver i sig selv en frihed, men jeg har indtryk af at det er blevet en frihed for manden, for nu behøver han slet ikke at tænke på noget mere. Når begge parter engagerer sig kærlighedsmæssigt i et forhold, så er det vanskelighederne opstår. Somme tider er det en ulykke, at man har fået koblet kærlighed

og seksualitet sammen, selv om det samtidig er det, der giver det højeste indhold. Ulykken ligger i, at hvis man i et fast forhold får en pludselig opflammende lidenskab med et andet menneske, så bliver det en ulykke for en eller anden part, hvis man gerne vil gennemleve det. Det synes jeg er synd.«

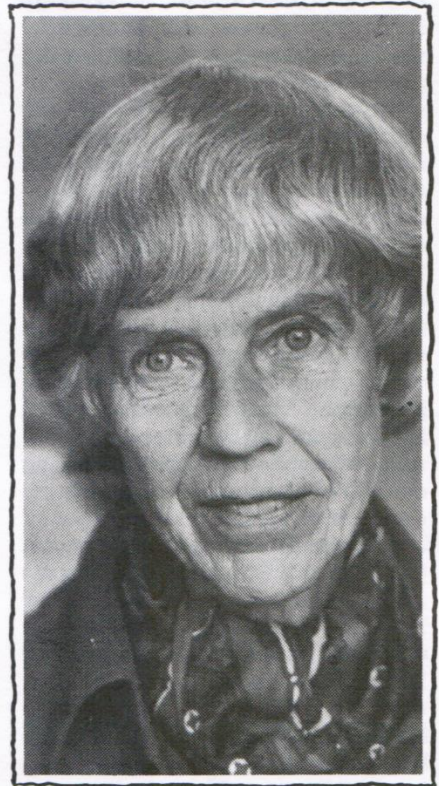
– *Synes du, at det er positivt at bryde grænser på det seksuelle område f.eks. ved at eksperimentere med s/m, homoseksualitet osv.? Det er jo ofte et udtryk for at mennesker vil finde deres egen lyst og deres egen seksualitet.*

»Jeg tror, at hvis man får lyst i retning af s/m er det fordi man lever i et utilfredsstillende forhold, eller fordi der er et eller andet i ens udvikling, der er gået i stå. Jeg tror ikke, det hører hjemme i kærlighed, og ud fra det betragter jeg det som en ulykke. Men jeg betragter det ikke som noget man kan dømme, for folk må nok leve det ud, som de har en stor tilskyndelse til. Med hensyn til homoseksualitet tror jeg ikke, man kan eksperimentere sig frem, jeg tror det er noget man er, eller ikke er. Vi ved, at begge køn har begge elementer i sig, og der mener jeg, at folk må leve som de nu er, og det er ganske uberettiget at have fordomme overfor disse ting. Det hører ikke med ind under det, som jeg kunne forestille mig, hvor der skulle være nogle moralgrænser. For mig er moralen ikke først og fremmest seksualmoral, den er med i det, men for mig er moral et forhold mellem mennesker i det hele taget.

Jeg tror, man i meget høj grad er ved at misbruge seksualiteten, ved at bruge den som medicin over for personlige problemer man har, enten det er helt personlige problemer eller problemer over for samfundet, i forhold til ens børn osv. Det er ligesom en nem vej til lige at blive afspændt, at man på den ene eller anden måde får en seksuel udløsning, men det ændrer ikke problemerne, selvom man får nok så mange orgasmer.«

– *Du snakker om menneskets udvikling, men hvor står vi udviklingsmæssigt?*

Der kommer du ind på min yndlingstese. Mennesket som art står på et for lavt udviklingstrin til at udnytte de ting, som vores intelligens har ført med sig. Jeg er selv brudt ud af næsten alt, hvad der har været at bryde ud af, og det har andre

også gjort. På den måde er der kommet skred i tingene, og dukket mange bevægelser frem. Kvindebevægelsen er den mest revolutionære bevægelse der har været, alt andet har været mere eller mindre gentagelser inden for økonomiske og materielle forhold.«

– *Du har været meget aktiv i den tidligere fredsbevægelse, er du stadig med i fredsbevægelserne?*

»Ja, jeg har lige siden starten været med i Kvinder For Fred. Og jeg synes, det er helt rigtigt, at kvinder organiserer sig alene, for kvinder kan ikke klare sig endnu uden at de kan få lov til at være sig selv. Desuden er det mændene, der skaber krigene, for aggressiviteten er nok en del af deres karaktertræk, selvom det måske ikke behøver at være sådan. Det er også mændene, der har den kraftigste rolle i seksualakten. En ting, der er så tydelig i denne vestlige våbenkultur er, at alle våben fra starten er udformet som en penis. Det er det manden har kendt først som sit våben, hvilket man kan se hos nogle af primaterne, der for at true en anden han væk fra hunnerne rejser lemmet, den behøver blot at sidde stille. Sådan nogle ting har mændene desværre at slæbe på.«

Flemming Olsen

I hvert fald ikke

i Middelfart

Jeg må forudskikke, at jeg er så gammel, at jeg nikker genkendende, når jeg læser hos Proust, at de introverte (bøsser) først lever længe i den vildfarelse, at »jeg er den eneste bøsse i verden« og derefter antager den ligeså fejlagtige anskuelse, at alle mennesker dybest set er det. Født i 1924. En mor, der mente, den menneskelige krop var så grim (og farlig?), at den altid burde være dækket helt til. En far den kun talte om køer og politik (venstrepolitik). En landlig barndom, hvor alle i dyre- og fugleverdenen gjorde alt det, der i den menneskelige var tabu. En ungdom som bagerlærling i en provinsby, hvor soldater og tjenestepiger stadig var forment adgang til byens park. Alligevel undrer det mig, at jeg nåede at blive 50 før jeg over for omverdenen insisterede på, at jeg var bøsse.

Jeg lagde jo nok mærke til, at det gik vildt til i 60'erne, men ikke ret meget dér, hvor jeg færdedes: i De Danske Vietnamkomiteer. Toppen var en DKP-skolet gruppe og mange kvinder oplevede, at de mest var der i forlængelse af deres øvrige huslige pligter. Selv sidst i 60'erne forsvarede en god veninde mig harmdirrende mod rygter om, at jeg var på »den forkerte side«, som det hed, når man ville være dannet. I samme periode fandt jeg mig i, at en aldeles udmærket bog om homoseksualitet blev afvist i Demos, hvor jeg også færdedes. Afvisningen gik på, at det ikke var Demos opgave at formidle seksuelle afvigeres synspunkter. Det var ikke politisk! Så sent som i '75, da Bent Jacobsens plade »Bøsse« udkom, fik jeg det råd ikke at vedgå, at jeg havde haft noget at gøre med én af sangene, fordi »det ville kaste et dårligt lys over mit arbejde i Vietnambevægelsen og Demos. Gøre mig utroværdig«. Jeg fulgte rådet. Og mit kærlighedsliv udfoldede sig stadig kun efter møderne på de dertil indrettede kommercielle bøssebarer og i det gamle Pan i Nybrogade.

Det var på mange andre måder en dejlig tid og jeg tvivler ikke på, at kvindebevægelsen og ungdomsoprøret, oprøret mod autoriteterne var det, der dannede baggrund for den bøssefrigørelse, som jeg altså først selv oplevede fra sommeren '75. Jeg kom i basisgruppe i BBF, og det gav stødet til at stå frem som bøsse og oven i købet bruge det i min undervisning i gymnasieskolen. Men jeg tror egentlig ikke, det gjorde mig mere polymorft pervers. Det var jeg

i forvejen, og det tror jeg alle mennesker er. Tværtimod oplevede jeg det, at der nu pludselig var en bestemt gruppe, jeg bestemt ikke bollede med, dem i min basisgruppe og dem, jeg i det hele taget var nærmest på og kendte bedst. Det tror jeg var en almen erfaring også i bøssekollektiverne, selv om nogle havde det som politisk mål at udvide deres samvær til også at omfatte det seksuelle.

Men frigørelsen gjorde kærlighedslivet rigere, fordi der blev mulighed for at være åben. Jeg tror slet ikke, de såkaldt heteroseksuelle kan forestille sig hvilken lykke, det kan være at turde gå på gaden og holde sin elskede i hånden – i hvert fald på Strøget, i hvert fald om dagen. Men det gjorde det i hvert fald lettere for mig i 1978 at blive smidt ud fra en restaurant i Blokhus for at gøre det samme.

Det, der er sket nu, er, at bøsser er rykket sammen i parforhold. Jeg har indtryk at, at det også er det, der er sket i den der heteroverden. Det er klart, at det betyder en indskrænkning. Den polymorfe perversitet bliver hæmmet af moralen. Når vi lægger bånd på os selv og hinanden, må der opstå en vis rastløshed. Og vi har ikke engang den mulighed, man

havde tidligere i visse kredse for at »have noget ved siden af« – for nu er parforholdet jo ikke et ægteskab, man skal blive i for naboernes og børnenes skyld. Man gør det, fordi man gerne vil, og så bliver et sidespring ikke et tilgiveligt og forståeligt sidespring, men et bevis på, at man ikke elsker ham. Ude i den store verden ser det oven i købet ud til, at bøsserne fører an i denne tilbagevenden til parforholdet: Midt i Paris bor der 1.114.400 mennesker og næsten halvdelen er enlige, men 20% af alle bøsserne i området bor i parforhold. Og det kan vel næppe skyldes vores lille ekstra tilskyndelse: angsten for AIDS.

Nu spørger man, om der er en ny puritanisme på vej. Men spørgsmålet er jo nok, om der i det hele taget har været tale om nogen særlig løsløppenhed. Vi er blevet bedre til at tale om det, og det er vi stadig. Det er godt. På overfladen er der sket noget: Da jeg var med til at spille »Bøssemyster« i 1980, var der ingen af mine kolleger på skolen, der sagde et ord til mig om det, men da vi her i '83 spillede »Stilet og Elefant« mødte 70 elever og 12 lærere op og så stykket ...

Men kærligheden og synet på kærligheden er næsten som den al-

tid har været, siden kapitalismens opståen: Jeg går ud fra, at der er en, der elsker (mest) og en, der bliver elsket. En gang hvert hundrede år sker det, at begge parter er »elskeren«, og at det er hinanden, de elsker, og at det varer ved og ved. Men det er undtagelsen. Og dog lever vi ud fra den antagelse, at det er reglen, og vi kan slet ikke se ud over tosomheden. Tre eller fire sammen i et kærlighedsforhold af mere en én nats varighed ligger ud over vort almuesinds fatteevne. Og selv i børgernes verden kan man ikke overvinde jalousien, jfr. fx Marge Piercys utopi i »Kvinde ved Tidens Rand«.

Når det en gang imellem ser anderledes ud, ser ud som om der er tale om en vis frigørelse af seksualiteten, en vis udvidelse af kærlighedsbegrebet, tror jeg, det skyldes, at det, der sker i samfundet, gør noget ved os: I de økonomiske opgangstider, hvor det var let at få et job begyndte de unge og især kvinderne at eksperimentere en lille smule. Nu strammer det til med økonomien og truslen om den endelige udslettelse gør vel også, at behovet for trykthed bliver større. Den tror vi stadig, det er muligt at finde i et tosomhedsforhold: Klart nok fordi det, vi kalder trykthed, vel mest er vaner, det tilvante, det vi kender, i hvert fald på overfladen. Det gir trykthed at gøre de samme ting sammen hver dag. At det også er kedeligt og livsdræbende, finder vi os gerne i, fordi vi er blevet vænnet til (indoktrineret til) at være nøjsomme med vore krav om at noget skal være levende, det vil sige forandre sig og udvikle sig.

Men det er nu min opfattelse, at vores seksualitet i det hele taget er fanget og rettet til af og spærret inde af dem, der ejer os økonomisk. Så længe vi finder os i det kan der heller ikke blive tale om nogen egentlig seksuel frigørelse. Som det er, følger vores kærlighedsliv så at sige konjunkturerne. Og vi finder os i det, ja, det er svært for os at indse, at det er sådan, for vi er opdraget til illusionen om, at vi er frie. Så længe mænd siger ja til en teknologisk, forurenende, mediestyret, krigslidelig verden som næsten har glemt at se, høre, lugte og – ikke mindst – føle, så længe tror jeg ikke på, at mænd kan ændre noget som helst ved sig selv som elskere. Og det værste er, at de slet ikke ønsker at blive anderledes. Det er vel et spørgsmål om at ville bevare noget, man tror er privilegier, en fornem-

melse af at besidde magt.

Verden gør noget ved os: selv i de gode perioder, hvor det ser ud til, at kærligheden er ved at få bedre kår, selv da er vi en del af den umulige verden, vi selv har været med til at skabe eller i hvert fald har accepteret. Inderst inde tror jeg ikke, vi bryder os om den. Med et næsten forældet udtryk: »Jeg tror, at vi har dårlig samvittighed over, at verden ser ud som den gør, og at det er os i den hvide vestlige verden, der er skaberne.« Selv om vi ikke er os det bevidst, tænker på det, så følger tосsekassens og avisernes rædselsbilleder af et forrykt og morderisk og grisk åndløst herredømme over en sultende og nødlidende verden også med os, når vi elsker.

Derfor tilgiver jeg de lande, der kalder sig socialistiske meget: De har i det mindste sørget for mad og drikke og tag over hovedet til deres del af menneskeheden. Så de forstyrrer ikke vores kærlighedsudfoldelse. Desværre er deres muligheder på det erotiske område det bedste bevis på, at seksualiteten styres af dem, der ejer os: samfundsstrukturen bestemmer hvordan, hvornår og med hvem, vi må elske.

Der er den økonomiske krise: i mit fagforeningsblad stod der forleden, at om ti år ville der ikke være brug for den gymnasielærer, der ikke forstod sig på datamater. Og alle gymnasielærere stormer nu afsted på datakurser i deres fritid uden så meget som at spørge sig selv om datamaternes pædagogiske og kulturelle værdi, uden at skænke det en tanke, om det nu også er maskiner, de unge har mest brug for. Sådan ville det ikke have været i opgangstider. På samme måde disciplineres kærlighedslivet. Og dog tror vi, at det er os selv hver især, der har fundet ud af, at det alligevel er bedre med tosomhed, en mand og en kvinde, missionærstillinger og hjemlig hygge.

Hertil kommer, at vi nok bliver mere og mere ligeglade med omverdenen: Når vi gennem lang tid har set så og så mange frygtelige ting på skærmen, skal der mere og mere til før vi bliver indignerede, i hvert fald så indignerede, at vi gør noget ved det – og det store endelige knald er jo alligevel lige om hjørnet. På samme måde med kærlighedslivet: vi har konventioner og vaner, fordi det er det nemmeste og fordi det giver en falsk trykthedsfølelse. Men vaner gør også ligeglad.

Det, vi oplever nu, kan vi da godt

kalde nypuritanisme, men jeg tror, det er vigtigere at fastholde, at seksualiteten som sådan stadig er undertrykt, og at hvis vi vil gøre noget ved det, må vi bekæmpe den økonomiske magt, vi er underlagt, og de seksuelle tabuer, den har medført eller i hvert fald holder i live.

Jeg er sikker på, at det er lettere (selv om det er svært) at befri sig for det økonomiske kvælertag om os, end det er at slippe af med tabuerne. Men det er nødvendigt at slå på to fronter. Tingene hænger sammen. Så jeg vil slutte af med at sige noget om det helt grundlæggende tabu. **Tabuet over alle tabuer: incest-tabuet.**

Jeg ved ikke, hvordan vi slipper af med det, men jeg er overbevist om, at det er det, der er den grundlæggende hindring for et lykkeligt livgivende og smukt kærlighedsliv mellem mennesker af alle køn – når alle andre betingelser ellers er tilstede: mad, tid, fungerende sanser og fuld tillid til at enhver del af et menneskes krop er lige værdigt til at blive elsket.

Det er svært: Det vækker vores raseri og dybeste medlidenhed, når vi hører om den vold, der begås mod især små piger. Men vi ved godt, at der på et eller andet plan er noget seksuelt mellem alle børn og deres forældre ... Hvert år går 2000 børn hjemmefra, fordi deres forældre i al almindelighed er så grusomme imod dem, at ikke ser anden udvej, men vi skænker det næppe en tanke ... Forleden stod der i alle aviser, at en pige var blevet helt alene, fordi hendes far var sat i fængsel på grund af incest og moderen havde taget sig af dage, af skam. Hvad tænkte du ved det?

Det er svært. Men hvordan kan vi tro, at vi som voksne kan få et frit og lykkeligt kærlighedsliv så længe vores første forsøg bliver mødt med en brutal afvisning? Må resultatet ikke blive at vi et eller andet sted i os altid vil være overbeviste om, at der er noget galt med vores seksualitet?

Vagn Søndergård

PS. overskriften stammer fra en kvindelig bekendt, som i 1945 spurgte sin far, hvad homoseksualitet var for noget og fik det svar, at det fandtes slet ikke – og så efter en vis tøven: I hvert fald ikke i Middelfart, hvor de altså boede. PPS. Kvindelig fordi en dreng slet ikke havde turdet spørge.

der skal adskilligt sladder og be-
tragtelige mængder te til, før vi ad-
stadigt kan gå i kast med vores op-
højede hverv.

Det drejer sig om de offentlige toi-
letter. Vi havde på et redaktionsmø-
de livligt diskuteret, hvad det mon
skyldtes, at den underjordiske på
rådhuspladsen pludselig skulle luk-
kes med en stor gitterport om nat-
ten. Og hvad der lå bag, at der plud-
selig dukkede vagter op i tide og uti-
de på byens andre offentlige tisse-
steder – og hvorfor de nu pludseligt
altid var lukket om natten? Hvis der
lå dét bag, som vi forestillede os,
kunne vi omgående se Ørstedsparken
omgivet af meterhøje hegn og
pansrede porte.

Vi kunne se det for os: En hærska-
re af kommunale embedsmænd
med kirkeministeren i spidsen på
korstog mod de umoralske og anor-

DE OFFENTLIGE TOILETTER

**Om en grå mandag, en
engelsk krukke, en tysk
general, en dansk kon-
torbetjent og hvorfor
denne artikel aldrig blev
til noget.**

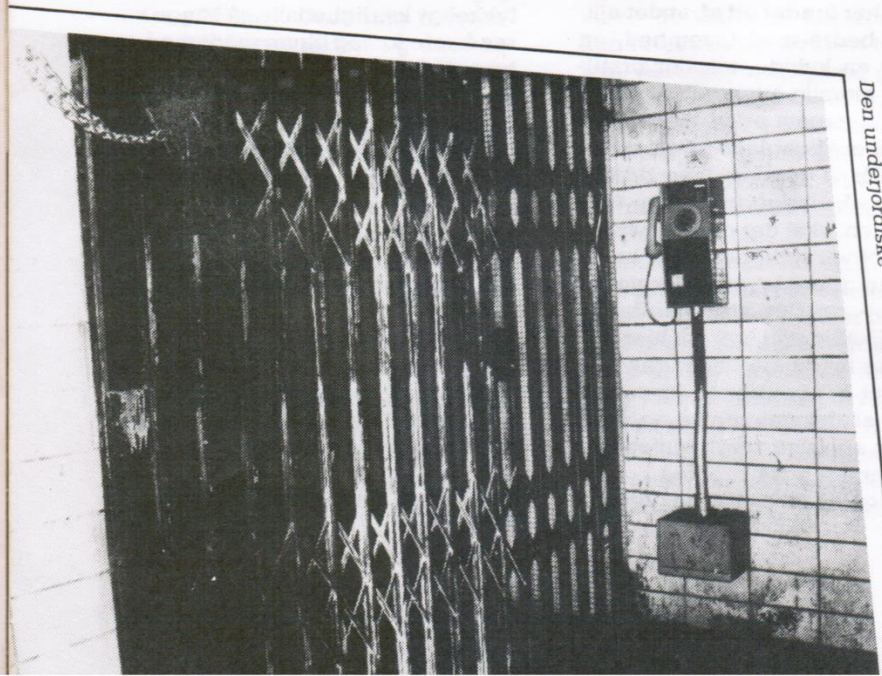
Fotos: Arne Juelsgaard

Mandag morgen. Tågen hænger
over byen. Grå. Tung – på samme
måde som søndag aften hænger
tung og grå over mit hoved. Der er
råkoldt og trist i gaderne, hvor jeg
ganske uoplagt haster afsted; så
grå i ansigtet, at jeg falder i ét med
de husmure, jeg uopmærksomt flim-
rer forbi.

Der er ellers ikke noget galt med
mit ærinde – Henning og jeg skal
lave et stykke opsøgende journali-
stik for bladet, men Hennings smil
er mindst lige så gråt som mit, så

male homoseksuelle, der på offent-
lige steder prøver at forføre alle
mænd af deres eget køn. Det er dog
gået for vidt. Nu skal piben have en
anden lyd, familiens status skal ge-
noprettes og bøsserne kyses ind i
skabet igen. Og kontrol skal der til –
se blot på hvor langt de er kommet i
England. Der er den kendte og po-
pulære entertainer og krukke Le-
onard Sachs blevet pågrebet med
bukserne nede om hælene og hæn-
derne på et sted, der ikke var hans
eget og så på et offentligt toilet. Det
er dog for stærkt – når ikke engang
de kendte og de kongelige, havde
jeg nær sagt, kan holde sig tilbage,
må grænsen dog være nået. Og det
endda i det noble England, hvorfra
TV's søndagsavis ellers har kunnet
berette om et toilet, der har fået me-
dalje, fordi der er hygget op med
hjemlige potteplanter og muzak ud
af højttalerne. Det må jo være som
at gå på indkøb i Irma at forrette sin
nødtørf der.

I Tyskland har de jo altid god for-
stand på kontrol, og der er en gene-
ral efterhånden blevet temmelig
kendt fordi han, iført morgenkåbe,
engang kom for skade at pille ved
vedhængen i en læges påsyn, og
derfor er blevet parret sammen med
homoseksuelle miljøer, der angive-
ligt både var småkriminelle og i
hvert fald perverse. Det må jo være

Den underjordiske

klart for enhver, at en general med et sådant generalieblad må være en fare for det tyske riges sikkerhed. At det viste sig, at manden tilfældigvis bare havde valgt at leve som ungkarl og intet havde at gøre med de perverse miljøer, gør det jo ikke mindre vigtigt at råbe vagt i gevær og berede os til forsvar for vores rettigheder. For det er nemlig de moralske tendenser det drejer sig om.

Og vi kan jo, her i det lille Danmark med det uskyldige udseende, også være med på vognen. Politiken kunne i en forsideartikel fortælle om en kontorbetjent ved Forsvarskommandoen, der efter i seks år at have omdelt post i Vedbæk, nu er blevet forflyttet til København. Forsvarets Efterretningssvæsen havde lugtet lunten: Manden er bøsse og derfor, ifølge samme væsen, ikke egnet til at bære post stemplet HEMME-LIGT. Hvad posten skulle indeholde, der kunne gøre livet farligt for kontorbetjenten, melder historien intet om, men vi kan jo gætte ... I hvert fald må det være noget slemt, for den stakkels mand ville være et oplagt afpresningsoffer. Jo, det må være klart for enhver: Korstoget er på vej, og det er vigtigt, at vi bøsser ikke sidder med hænderne i vores eget skød og ser vores surt tilkæmpede, men dog så åbenbart begrænsede friheder forsvinde op i den blå luft.

Og hvis vi nu skulle finde på at ville til tops i samfundet, er det ikke kun inden for militæret, at der er stærke kræfter at slås imod. Således havde TV's søndagsavis et interview med en såkaldt head-hunter, en mand, der finder frem til egnede lederkandidater inden for det private erhvervsliv. Han mente, at det at være bøsse var en hemmelighed, der var lige så frygtelig, som hvis man f.eks. havde haft fingrene for langt nede i firmakassen. Nu forholder det sig heldigvis sådan, at hele hemmeligheden ved at være bøsse i dag netop går ud på, at det ikke skal være hemmeligt længere, og det havde de da også fattet på TVA – hvorfor de interviewede en bøsse, der både er leder og viceborgmester og i stand til at ødelægge bordplannerne ved de kommunale middagselskaber i Tårnby. Men måske er problemet i virkeligheden, at der er for få af os med rundsave i albuerne ...

Efter teen og al denne sladder blev vi enige om, at vi måtte til tops inden for det kommunale københavnske toiletsystem og dér prøve at afæske lederne den virkelige grund til disse indskrænkninger i vores muligheder for natligt at forrette vores nødtørft, af hvad art den end måtte være. At finde frem til en

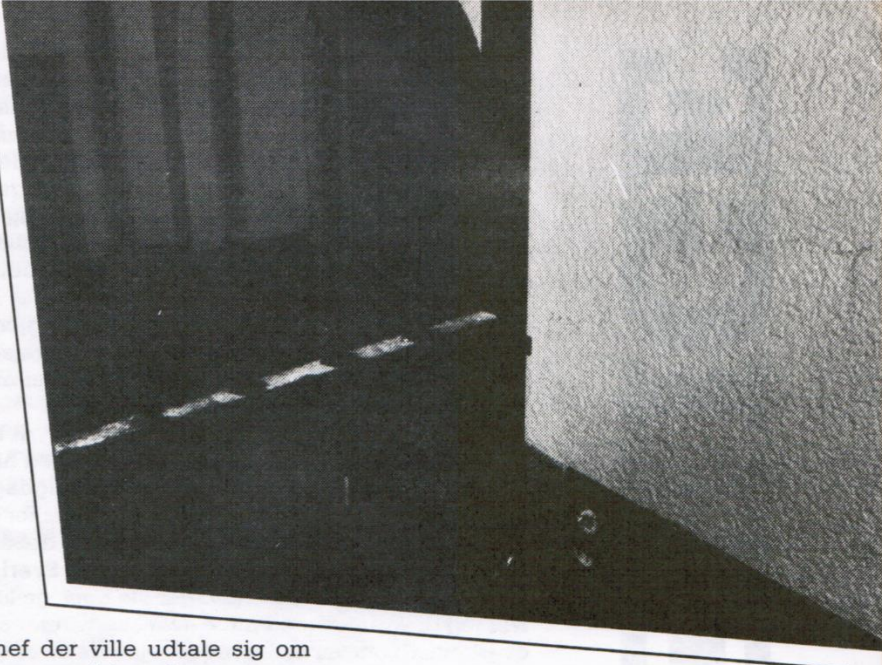
kontorchef der ville udtale sig om dette emne var ikke uden morsomme episoder, men da vi endelig fik nogle svar, var de kedeligt saglige og, hvor hårdt vi end pressede, uden nogen form for moralske undertoner. At der nu bliver lukket alle steder klokken 22 skyldes udelukkende besparelser, og at der er kommet flere vagter – de såkaldte tissemand – skyldes den høje arbejdsløshed. Kommunen var blevet pålagt at finde arbejdspladser til de langtidsledige, og her var en oplagt mulighed. Jeg kommer jo næsten til at glæde mig til udsigten til et 7 måneders job som langtidsledig ...

Vores moralske korstog var unægtelig svundet noget ind efterhånden, men Never Give Up har altid været vores motto, så vi fortsatte ufortrødent – det forholder sig nemlig heldigvis sådan, at den underjordiske på rådhuspladsen ikke hører under kommunens tekniske afdeling, men har sit eget kontor på rådhuset. Da vi ringede dertil, fik vi en kort og kontant forklaring: Kommunen skal spare, hvorfor der bliver lukket klokken 23. Sådan og uden videre.

Og det var så det korstog. Vi så på hinanden – den grå farve var blevet lidt rødligere. Var det bare os der var paranoide? Er det virkelig sådan, at vi bre uden videre og uantastet kan gøre hvad vi vil på selv de mest kommunale steder? Ser vi væmmelige spøgelse, hvor ingen spøgelse er?

Vi var knapt så sikre i stemmen, da vi overbeviste hinanden om, at det er vores fornemste opgave at være paranoide, at være foran de andre, at være på vagt og gribe ind i tide. Til gengæld var det lige gråt uden for, og da jeg kiggede ind omkring toilettet ved Kongens Have på vejen hjem, var der tomt. Ikke engang en enkelt vagt. Men der var lisså gråt, beskidt og ulækkert, som der plejer at være. Og dét var måske et emne til en artikel ...

LP

Israels plads

HEJJA SVERIGE

Vi har grinet meget af svenskernes trang til forbud på de mest besynderlige områder, men vi glemmer ofte, at forbudssvenskerne faktisk er en lille omend magtfuld gruppe, og at svenskerne faktisk for en stor del synes, det er for meget. Forbudene opstår altså ikke ligefrem af et folkekrav, men politikere, kulturpersonligheder og ikke mindst pressen føler åbenbart et kald eller en stærk forpligtigelse til at vejlede og belære. Selv er de selvfølgelig allesammen skrækkelig liberale og frisindede, men andre kan jo ikke selv administrere al den frihed, så ...

Dette er ikke noget specielt svensk, vi kender det også. Men alligevel. Gad vidst, hvad der ville ske herhjemme, hvis Folketinget fandt på at forbyde almindelig grøn Tuborg, som man gjorde i Sverige. Og når frk. Krogh fra Kristeligt Folkeparti beretter hårrejsende historier fra sine besøg på pornoklubber, er der altid een eller anden, der kommer til at fnise.

Selv om vi almindeligvis giver udtryk for, at svenskerne bare er for meget – både når de jagter knopsvaner med håndgranater i skærgården, og når de lukker Systembolaget op til helligdagene – så kikker vi alligevel hele tiden over sundet for at se, hvad der sker og henter slet ikke så sjældent inspiration derfra. Den hjemlige debat om prostitution, porno, incest og meget andet er faktisk startet i Sverige.

En tilsvarende dobbelthed gør sig også gældende den modsatte vej. Når jeg diskuterer med mine svenske venner og uvenner derovre, er de overbeviste om, at det er meget sjovere at være dansker, og at vi er bedre til at klare en masse ting. På den anden side beskyldes jeg også for at være »flumliberal«. Vi har ikke ordet på dansk, men det betyder noget i retning af: »la' os ta' en bajer og snakke om det«, og det synes jeg da egentlig lyder meget hyggeligt.

Når jeg mener, svenskerne på en række områder går for langt, så er det f.eks. når toneangivende fraktioner af kvindebevægelsen i Stockholm offentliggør plakater i tunnelbanen i Stockholm med numrene på biler, der er set i de gader, hvor prostitution forekommer. Men den svenske moralisme eller snarere dobbeltmoral kommer måske mere tydeligt frem i det såkaldte Malmøprojekt.

I al sin gribende enkelhed gik det ud på, at man ville fjerne prostitutionen fra Malmøs gader ved at lade nogle socialrådgivere lave et opsøgende arbejde blandt de prostituerede. Det lykkedes da også i en række tilfælde at hjælpe prostituerede med at bryde den onde cirkel og skabe sig en mere rimelig tilværelse. Men med i billedet hører også, at man ofte brugte ret barske »overtalelsesmetoder«, og selv om det ikke skortede på nuværende og forhenværende ludere, der stod frem i medierne og fortalte, hvor taknemmelige de var, så er der også historien om luderen, der mødte op på et offentligt debatmøde, slog laktasken i bordet og protesterede mod at få sit levebrød ødelagt.

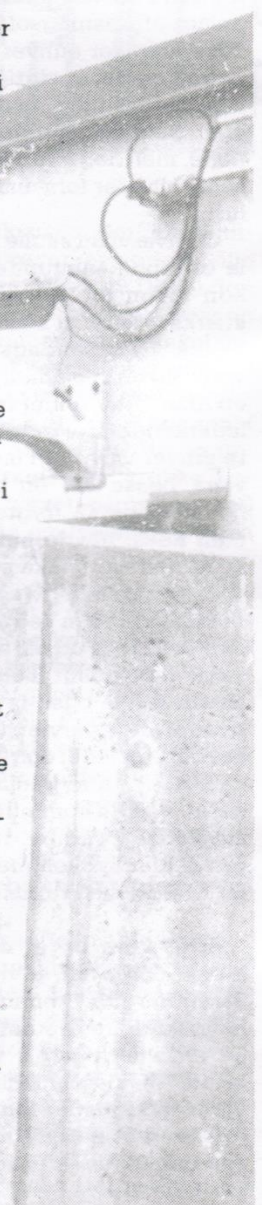
For selv om projektgruppen i en diger rapport efter et par år stolt kunne sige, at prostitutionen praktisk taget var forsvundet fra Malmøs gader, så glemte man at fortælle, at med den megen offentlighed omkring projektet, hvor først og fremmest mændene blev hængt ud som skurkene i dramaet, ja så forsvandt kunderne simpelthen. De søgte til nabobyerne og efter sigende solgte Flyvebådene til København også et par billetter mere i den periode. Hvad gjorde luderne? De flyttede selvfølgelig for en stor del butikken derhen, hvor kunderne var, og selv småbyerne i Skåne fik pludselig et prostitutionsproblem. I dag er der »business as usual« på Malmøs gader.

Jeg boede selv i Malmø, da projektet startede og både jeg og mine svenske venner var skeptiske. Ikke fordi vi ikke mente, det var relevant at gøre en social indsats over for de prostituerede, men fordi man fra begyndelsen mudrede det hele til ved at blande de sociale og de moralske aspekter sammen, og kravet om, at kunderne skulle kriminaliseres blev stillet ikke blot fra kvindebevægelsens, men også fra dem, der ledede projektet.

Birgitta, en af mine gode venner derovre, arbejdede ved socialjouren, dvs. en slags social ambulancetjeneste, som i tæt samarbejde med de sociale myndigheder og politiet døgnet rundt, tager sig af akutte sociale tilfælde. Hun oplevede ofte, at prostituerede kom og nærmest bad om beskyttelse mod de ihærdige socialarbejdere i projektet. Ikke så meget fordi de havde det godt med at være prostituerede, tværtimod, men mere fordi de ikke kunne acceptere eller bruge de noget strømlinede metoder, og da Birgitta efterlyste en mere nuanceret holdning, kom hun i modvind. Hvis du ikke er for, er du imod.

I kølvandet på det officielle projekt opstod der flere private initiativer. At metoderne til tider overskred det anstændige, kan illustreres ved historien om præsten, der fik et polititilhold. Han skrev bilnumrene op på kunderne og opsøgte dem så senere og belærte dem om det sjette bud.

– la' os ta' en bajer og snakke om det!

Det var for meget, selv for svenskerne.

Pornodebatten raser også i Sverige. For nogle år siden dannedes en landsforening mod pornografi. Foreningen er frugten af et uheldigt samarbejde mellem de mest indremissionske kredse, politiske partier fra det stalistiske til den yderste højrefløj og gudhjælpemig Riksförbundet för Seksualoplysning (RFSU).

RFSU er en gammel hæderkronet forening med stolte traditioner i kampen for seksuel frigørelse. Den startede i 20'erne nogenlunde samtidig med Sexualreformbevægelsen i Danmark. Formanden Hans Nestius og næstformanden May Fant er blandt de ivrigste fortalere for forbud mod pornografi. Pudsigt nok var Hans Nestius i slutningen af 60'erne også en af de ivrigste fortalere for frigivelsen af pornoen. Men vi tog fejl dengang, siger han nu. I en bog, der er lige så tyk, som den er ligegyldig – jeg kan ikke engang huske, hvad den hedder, men den kan anskaffes gennem foreningen – giver han masser af eksempler på dårlig pornografi, og det er jo ikke svært. Sidste trediedel af bogen er helliget hans forestilling om en bedre porno. Eksemplerne er »kunst« af blandet kvalitet og nogle ældre fotos, der oser af gammeldags seksualoplysning. Jeg tror ikke på, man igen kan få folk til at onanere efter billederne i lægebøgerne.

På bøssefronten står det ikke meget bedre til. Ulykkeligvis døde det første svenske AIDS-offer midt under den homoseksuelle Frigørelsesuge sidste år, og medierne benyttede lejligheden til at lave såkaldte »baggrundsartikler« om bøssernes subkultur.

Saunaerne blev fremstillet som rene dødsfælder og med vanlig svensk effektivitet fik sundhedsmyndighederne straks lyset tændt i mørkerummene. Store dele af bøssebevægelsen hoppede på vognen og krævede saunaerne lukket, så det varer nok ikke længe før saunaejerne kan glemme den ekstra lysregning for mørkerummene, men også slukke lyset foran indgangen.

Et nyt bøsse/lesbisk blad Magasin Gay gør også sit til at puste til AIDS-hysteriet. I hvert nummer er der en skrækartikel om AIDS plus et antal notitser om, hvor slemt det står til rundt om i verden. Når man nu ikke længere råber »bøssesvin« efter bøsserne på Stockholms gader, men »Aidsoffer«, er bøsserne ikke selv helt uden skyld.

Magasin Gay udgives af Revolt Press, der lever af at lave bøssepornoblade til det halve Europa. Flagskibet var tidligere Revolt – det var et tidsskrift med en blanding af nyhedsstof, debatartikler og mere eller mindre pornografiske billeder. Alt i alt en populær cocktail i bøssekrede. Men nu har man altså lavet et »helseriøst« blad. Slut med de hel eller halvsjofle billeder af frække fyre, der gjorde det frække. Nul tissemand – medmindre, det altså er »kunst«.

Der er rygeforbud på offentlige steder i Sverige. Og ikke blot i tunnelbanen, men også på tunnelbanernes peronner.

Der er også TV overvågning på større pladser og på tunnelbanestationer i Stockholm og andre større byer.

Men det officielle Sverige har også en meget stor åbenhed over for marginelle grupper og lydørhed over for anderledes tænkende. Der gives offentlig støtte til mange flere forskellige aktiviteter end i Danmark. Selv om man ofte fra venstrefløjens side i Danmark udtrykker skepsis og mener, man kommer i lommen på statsmagten, så tror jeg, der fra politisk hold i Sverige er en oprigtig vilje til støtte også til ting, man ikke forstår eller sympatiserer med. Man kunne ganske vist ikke tænke sig et Christiania i Sverige, men når politikerne herhjemme siger: I må da godt bo derude, og så samtidig smækker pengekassen i, er der tale om en ubehagelig form for dobbeltmoral.

I øjeblikket er der en selvransagelse i gang i Sverige, og debatten handler ikke mindst om moral. Det positive er, at den er startet i Socialdemokratiet, der med få korte afbrydelser har haft regeringsmagten i Sverige i årtier og således har den største del af »æren« for det forkætrede Forbudssverige. Man stiller nu åbent spørgsmålet: er vi gået for langt i vores iver efter at skabe det ideelle? Er der for mange forbud, for mange begrænsninger?

Bare det, at man i Sverige – også fra politisk hold – diskuterer moral, synes jeg er positivt. Herhjemme er politik udelukkende valutabalance og nedskæringer. Kristen Poulsgårds tissemand er det nærmeste, man kommer en moralsk debat. Det ville være rart, hvis der var andre end Kristelig Folkeparti, Kristen Poulsgård og Kvindebevægelsen, der diskuterede moral. Venstre-fløjens politikere rødmer næsten, når man nævner ordet. Selv om vi allesammen har en, god eller dårlig, så bevirker den manglende diskussion, at vi sidder hver for sig med vores egen lille hønsestrikkede model.

Kurt Overaa

Puritanisme og pædofili

For nogle år siden udtalte den franske filosof og historiker, Michel Foucault, i det amerikanske tidsskrift »Semiotext(e) Special«, sommer 1980, at lige som det før er sket i historien kan det ske igen at en majoritet i samfundet vil opnå yderligere frihed og privilegier samtidig med at de i forvejen undertrykte grupper vil opnå endnu mere undertrykkel-

se og ufrihed.

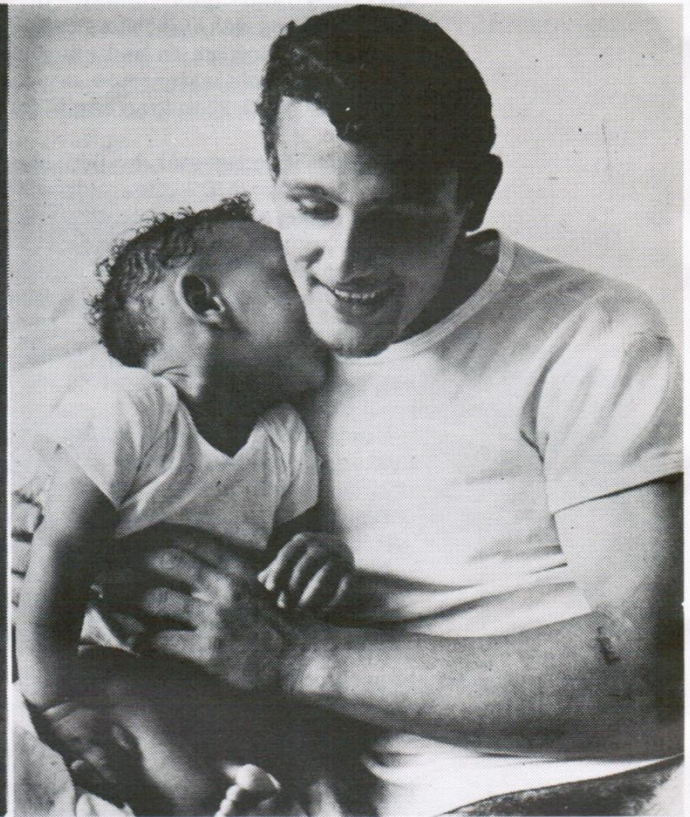
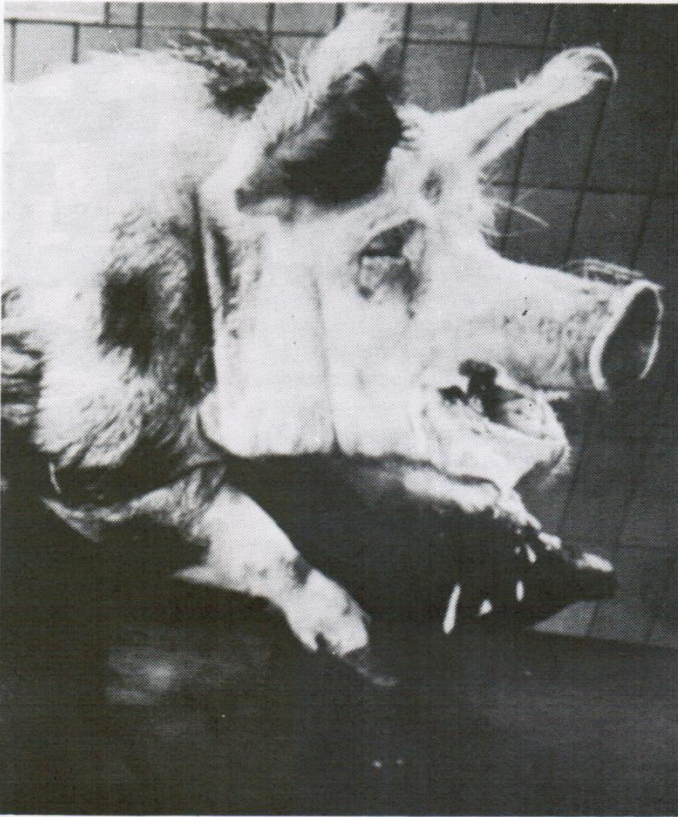
Han talte om vores fremtid.

Børneelskerne er i forvejen de mest forhadte mennesker i samfundet. Meget mere end Bull Shit og Hell's Angels. Hvis Foucault har ret vil børneelskerne let kunne blive den gruppe der i fremtiden får det dårligst. Sker dette vil den blive den vigtigste seksualpolitiske kamp at

tage op.

Jeg er selv børneelsker – jeg elsker børn. Det gør alle fornuftige og dejlige mennesker. Jeg er medlem af en pædofilgruppe, som interesse-rede kan træffe hver mandag på telefonnummer (01) 13 19 48, mellem kl. 20:00 og 21:00.

Jeg er selv overbevist om at Foucault har ret i at anti-børneelsker

Pædofili: børneelskere eller gamle grise

Vidste du at:

Der findes kollektiver i USA, hvori næsten alle børn har haft samleje når de er 5-6 år gamle og at dette har været til gavn for børnenes personlighedsudvikling?

Samleje og onani mellem voksne og børn er ofte til gavn for barnet, når omgivelserne er positivt indstillede.

I Muria-samfundet i Central Indien ved alle børn alt om de grundliggende seksuelle facts, når de er 3-4 år gamle. Når de er 6-8 år gamle har de prøvet »alt« inklusiv samleje, og det fortsætter de med resten af livet.

Børn, allerede i deres første levealder, er udviklede til at opnå fuld orgasmisk tilfredsstillelse.

Alle børn onanerer lige så snart deres kropsmotorik er i stand til det: dvs. i barnets første leveår.

Når en dreng onanerer sammen med en voksen mand i positive omgivelser, så forsvinder drengens skyldfølelser og skamfølelser.

Voksen/børn sex har ingen indflydelse på barnets senere seksualorientering, og i positive omgivelser er denne endda gavnlig for barnets personlighedsudvikling.

Sex i sig selv skader hverken børn eller voksne. Hvis den voksne altid er den passive, eller højst en der spiller en slags suflørrolle, og barnet bestemmer det hele, så kan et voksen/barn seksuelt forhold være gavnligt for barnet. Ikke mindst hvis der er åbenhed omkring, hvad der sker, og barnets omgivelser er positivt indstillede over for barnet, og hvad barnet har oplevet. Dette udelukker ikke et positivt vokseninitiativ.

Alle børn og voksne har seksuelle følelser over for hinanden på tværs af køn og alder.

Der er ikke nogen stor forskel på seksualiteten før og efter puberteten. Der er ingen kvalitativ forskel – allerhøjest en gradforskkel.

Ovenstående indsigt er fra bogen »Children and Sex«, en international samling videnskabelige undersøgelser fra USA og Europa, redigeret af Constantine og Martinson, Little, Brown and Company, 1981. Anmeldt i Nordisk psykologi, jan., 1983 og Nordisk sexologi, juni, 1983, af cand. psyk. Hans Hesselund, Aalborg Universitetscenter.

Peter Schmidt

holdningen kan blive yderligere intensiveret, hvis ikke vi slår puritanismen tilbage med alle til rådighed stående midler. Uanset hvor svært dette kan blive i de kommende krisetider, tror jeg ikke at der er nogen vej udenom. Det er ligeledes min overbevisning, at den sidste store barriere for seksuel frihed (hvis der er en sidste) er børnenes seksuelle

frihed. Når børnene opnår seksuel frihed vil de pædofile opnå den samtidig, fordi alle mennesker har seksuelle følelser på tværs af alder, såvel som køn. Den eneste forskel på børneelskere og andre er, at vi erkender vores følelser. Børnenes og børneelskernes frigørelse er alles frigørelse. Det er den vigtigste seksualkamp i dag. Og den bliver ved

med at være det langt ud i fremtiden.

*En børneelsker
Peter Schmidt
Østerbrogade 57
2100 Ø*

Benåd en børneelsker

Den tyske børneelsker og forfatter, Peter Schult, er 55 år gammel. Han afsoner en straf på 3 år – anklaget for at have haft kærlighedsforhold til 5 drenge mellem 13 og 17 år. Under sit fængselsophold har han skrevet bøgerne »Besuch in Sachgassen« (Besøg i blindgyder), en selvbiografi der udkom i 1978 og »Der Gefallene Engel« (Den faldne engel) fra 1982.

Gennem »fejl« i en række rutinemæssige lægeundersøgelser er en kræftsvulst blevet »overset«, så Peter Schult allerede om 6 måneder vil kunne dø af en uheldelig lungekræft. Han har afsonet 2/3 af sin

straf, hvorefter man normalt ville være prøveløsladt. Men ifølge Peter Schult's advokat er en benådning den eneste mulighed tilbage, for at Peter Schult kan tilbringe de sidste dage af sit liv på fri fod.

Alle Peter Schult's kærlighedsforhold har været frivillige og ingen har taget skade ifølge rettens skønsmand og sagkyndig bistand. Men alligevel har systemets bureaukrati og rettergang taget livet af ham. Derfor skal han ikke dø i fængsel.

Hvis pædofili var lovligt var Peter Schult ikke kommet i fængsel. Hvis han ikke var kommet i fængsel ville han ikke nu være ved at dø af en

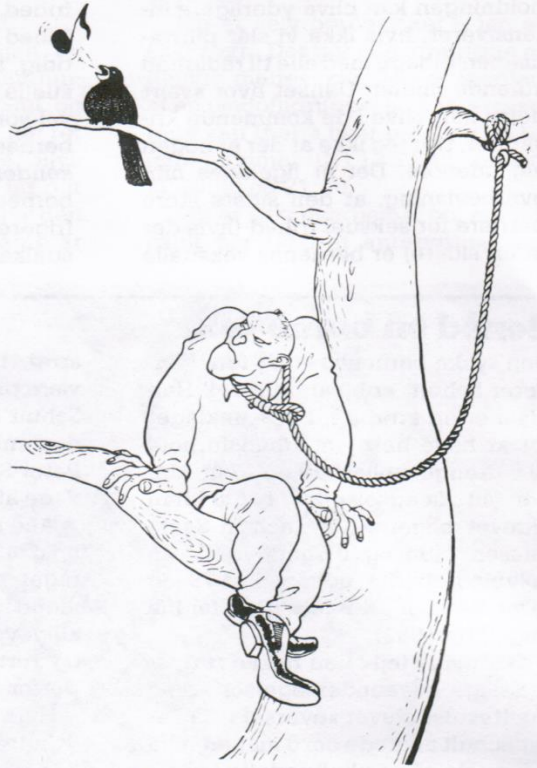
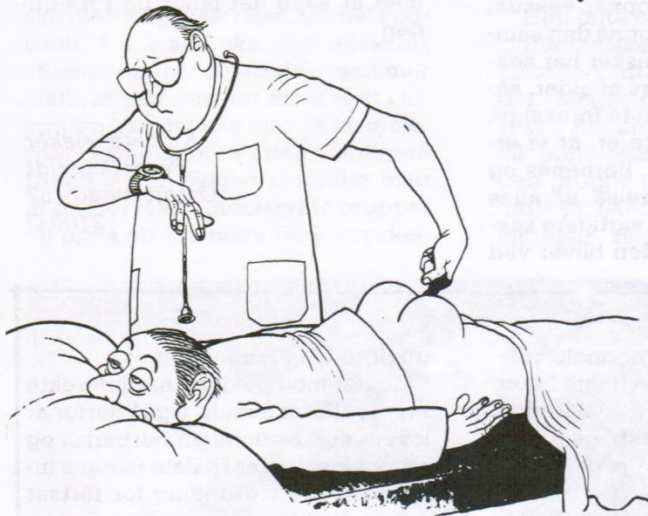
uheldelig lungekræft.

Loven mod pædofili har indirekte myrdet Peter Schult. Også derfor er loven mod pædofili en barbarisk og stupid lov. Der er i sidste instans intet forsvarligt grundlag for fortsat at opretholde en lov mod pædofili.

Breve til støtte for en benådning af Peter Schult skal sendes til hans advokat: Rechtsanwalt, Jürgen Arnold, Hohenzollernstrasse 102, 8000 München, Vesttyskland. Brevene skal stiles til Westberlin Justizsenator og Bayerischen Staatsminister der Justiz. Og de skal skrives på tysk. Har du problemer med det tyske oversætter jeg gerne for dig.

Hjalmar's

Hjalmar Sandøy døde i januar.

Hans bidske tegninger, der altid havde et humoristisk/ironisk islæt vil blive savnet af alle, der har stiftet bekendskab med dem. Der findes næppe en bøsse i Skandinavien, der ikke i mere end ti år jævnligen har frydet sig, moret sig, følt sig truffet – hvad man end blev, var man aldrig uberørt, når Hjalmar Sandøy havde sin pen fremme.

I de senere år var det ikke blot bøsser, men også Ekstrabladets og Københavns læsere, der kunne glæde sig over hans tegninger. Men han var og blev bøssernes tegner frem for alt.

Min beundring for Hjalmar Sandøy er for stor til, at jeg vil bruge det dyre papir på at lovprise ham, det gøres meget bedre ved at overlade pladsen til ham selv.

Kurt Overaa

MK

Rundt om i landet arrangeres der jævnligt MK week-ends. De er fortrinsvis for enlige over 40, og et godt eksempel på, hvordan nogle mennesker har gjort oprør mod det traditionelle værtshusræs og erkender, at man har et seksuelt behov – også efter man er fyldt 40.

MK er hverken en forening eller en græsrodsbevægelse. Det er selvsupplerende arbejdsgrupper, der står for de enkelte arrangementer. I en samtale med Seksualpolitik fortæller Lone om den ældste af grupperne, som hun stadig er aktiv i.

Det hele startede med at en pige, 39 år og alene, skrev et indlæg i Information. Hun skrev, hun var godt træt af at skulle gå på værtshus, hvis hun skulle møde nye mennesker eller have en seksuel forbindelse. På det der værtshus skal man så drikke sig lidt mod til, og i løbet af aftenen tumler man så sammen med en eller anden person. Næste morgen vågner man op og tænker gudfaderbevares, hvem er det, jeg har slæbt med hjem?

Det havde hun prøvet nogle gange og var temmelig utilfreds med situationen. Hun bad i artiklen andre om at skrive til hende, hvis de havde det nogenlunde på samme måde. Over 170 svarede. De manglede også som »voksne« eller modne mennesker muligheder for at få kontakt med andre i samme situation eller finde en partner under mere acceptable former.

Efter en del brevveksling samlede omkring 70 mennesker en week-end på Køge Vandrehjem, og der snakkede man så om, hvilke behov de havde og lavede en slags »de 10 bud for enlige«.

Disse 70 mennesker blev så begejstrede for denne alternative måde at være sammen på, at de dannede 2 grupper, en Jyllandsgruppe og en Sjællandsgruppe. Det er så blevet til en lang række week-ends siden.

Det er aldrig blevet til en forening i traditionel forstand. På hver week-end nedsætter man en planlæg-

ningsgruppe, der påtager sig at arrangere den næste week-end. Den bliver sammensat af personer, der har været med før og af førstegangsdeltagere. De sørger så for alt det praktiske, lejer en hytte eller et vandrehjem, skaffer instruktører til det eller de emner, man vælger for week-enden. Emnet bliver allerede fastlagt på den foregående week-end på et afsluttende fællesmøde, hvor man snakker om, hvad der har været godt eller måske skidt. Men det er altså kun en gruppe, der eksisterer mellem to week-ends.

Hvad laver man på disse week-ends?

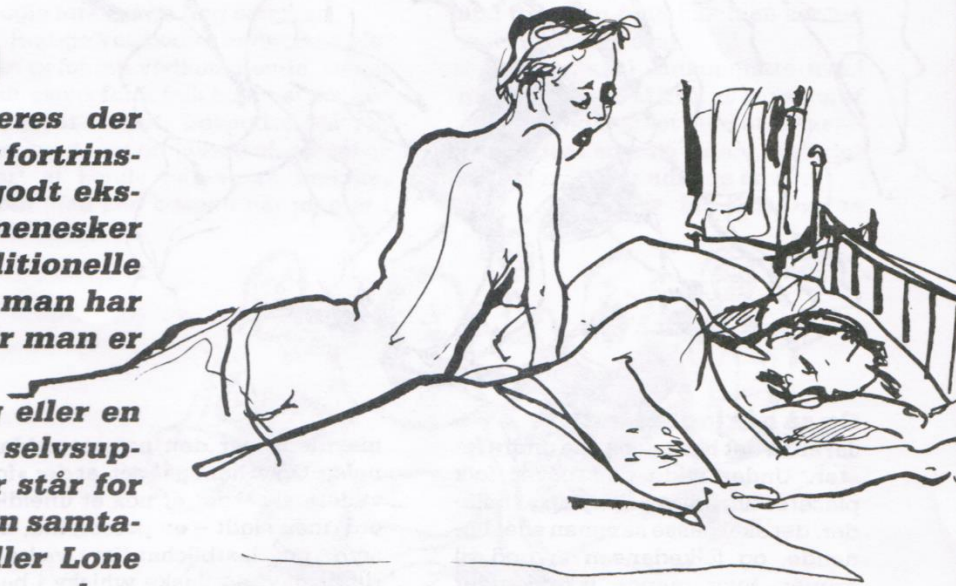
Vi starter fredag aften med at spise sammen. Bagefter danner vi nogle snakkegrupper. Emnerne drejer sig oftest om det at være alene. Specielt førstegangsdeltagere er meget glade for disse grupper. De, der har været med længe, er måske knap så begejstrede. OK de vil godt bruge fredag aften til at snakke med andre, men da snakken let kommer til at koncentrere sig om nogle ret få nye, der måske lige er blevet skilt og som måske også stadig føler en vis bitterhed, så føler de »gamle« nok, at snakken let kan komme til at gå i ring. Det bliver trætende i længden.

Nå, de fleste mennesker er jo ikke så frelste, at de kan sige, sådan og sådan hænger tingene sammen, men hvis alle skal have noget ud af

det, så skal gruppens sammensætning nok så vidt mulig være noget struktureret og der skal være en slags ligevægt i gruppen. Mange af de gamle deltagere har også brug for at tale med andre om deres situation, de kan være kørt fast eller de har brug for at fortælle, at de også er rådvilde eller svage.

Ud over disse snakkegrupper har vi så forskellige tilbud i løbet af week-enden. Det kan være alt lige fra yoga, massage til simpelthen en travetur. For nye kan det være, man ikke magter at gå ind i en massagegruppe. Det er for intimt. Men så har de altså andre valgmuligheder. I det hele taget er emnerne »kropslige« ligesom vi lægger vægt på at maden er sund og som regel vetaarisk. Vi har f.eks. haft én fra NOAH, der talte om tilsætningsstoffer i maden. Vi har også haft en dramalærer på besøg. Det var nok en af de største succeser – vi havde den samme 3 gange. I vores MK gruppe har vi nok lagt os ret fast på det der med det fysiske. Andre MK grupper kan f.eks. også tage en bog op til diskussion og have forfatteren på besøg. Fælles er, at vi altid har en igang sætter eller instruktør til hovedemnet.

Lørdag aften fester vi. Vi starter med en festmiddag og bagefter har vi levende musik, og det er altid en folkemusikgruppe. Det er godt med folkemusik og folkedans. Det ryster folk sammen, man har kædedanse og skiftende partnere, så alle kan være med på lige fod.

Og så går jagten ind?

Ja, altså det ligner nok alle andre fester. Under middagen bliver folk placeret tilfældigt ved hjælp af billeder, der skal passe sammen eller lignende, og folkedansen er god til gruper, hvor mange ikke kender hinanden. Men på et tidspunkt vil nogle hellere sidde og snakke, andre vil hellere danse til noget mere moderne musik, og der bliver sat et bånd på. Andre igen har måske allerede fået øje på hinanden. Ja, så går jagten ind. Men hvis hovedformålet var at finde en partner, ville der ikke komme så mange gengangere. Omkring halvdelen på en week-end er som regel gengangere. Selv har jeg været med i 2 år og haft det ganske fornøjeligt.

Hvem er det så, der kommer?

Der kommer mange, der lige er blevet alene og som nu vil finde en partner. Jeg tror alle har det i baghovedet første gang, de kommer. Her ved man, alle er alenemennesker, her er »fri jagtret«, sådan er det jo ikke i »normalsamfundet«.

Vi annoncerer i Information. Vi har også prøvet i Politiken, men jeg har oplevet nogle gange, at der kom nogle stykker, der absolut ikke er faldet til i gruppen, og som da også kun er kommet den ene gang. Man må nok sige, at det gennemgående er højt uddannede mennesker, der kommer. Mændene har den højeste uddannelse – læger, tandlæger, ingeniører er der en del af. Blandt pigerne dominerer mellemuddannelserne. Det kunne tyde på, at veluddannede mennesker er bedre til at erkende over for sig selv og andre, at her har jeg et problem, og det vil jeg gøre noget ved.

Det er ret tankevækkende, at uddannelsesniveaet er så højt og at

mændene har den højeste uddannelse. Og vi har også set, at der »forvilder« sig – det er nok et uheldigt ord, men skidt – en person ind, der som en lastbilchauffør væltede rundt med en flaske whisky i baglommen. Man drikker sig altså ikke fuld og vælter rundt. Vi drikker vin osv., men hvis man skal have en masse sprut indenbords for at turde kontakte andre, så er M/K nok ikke stedet.

Hvad har du selv fået ud af at komme i MK?

I første omgang kom jeg der, lige som alle andre, for at finde en partner. Men da jeg så, der var mange flere piger end mænd, blev jeg klar over, at den der jagt nok blev for ulige. Når der nu er en trediedel piger og to trediedele mænd, så må der nødvendigvis være nogle, der ikke finder en partner, men i og med, der er andre end én selv, der er i samme

situation, opfattes det i og for sig ikke som et nederlag. Og så er det da heller ikke alle mænd, der finder én på en week-end, og som sagt, så er det heller ikke det vigtigste. Det finder man ud af ret hurtigt.

Forskellen mellem det traditionelle værtshusmiljø og MK sammenkomsterne er først og fremmest muligheden for at snakke sammen, lære hinanden at kende på en mere rimelig måde. Når man er over 40, så besvimer mændene jo ikke på stribe fordi man viser sig i døren. Der er ikke noget galt i at være 40, men jeg har det bedre i en lukket gruppe med folk på min egen alder end på et diskotek, hvor man skal konkurrere med dem på 20 i smart modetøj og flagrende hår. Og det er jo dem mændene kigger efter i første omgang, også dem der er fornuftige at snakke med. Sådan er det bare.

Hvem kikker en kvinde på 40 så efter?

Det kommer sgu da an på hvem man er. Hvis man er en af dem, der begræder sin tabte ungdom, så kikker man nok efter unge og yngre mænd. Jeg selv kikker efter mænd, jeg kan tale med. Men hvis det er den rene ligegyldige snak, gider jeg hverken snakke eller noget seksuelt. OK en gang imellem kan det vel ske, at jeg bare har brug for en partner, drikker mig halvfuld eller plakatfuld, og så er det næsten lige meget, hvem det er, bare det er en partner. Sådan er man jo også. Og jeg kikker da også efter flotte mænd. En lille lækker røv på en ung fyr er da dejlig at se på. Noget andet er at indlede noget seksuelt. Hvis man sidder og tager

sig til hovedet, hver gang fyren siger noget, er der ikke meget ved det. For et par år siden havde jeg et forhold til en fyr på 25. Det var spændende, men det var nok mest fordi det var noget nyt for mig.

Hvad kan man bruge MK til hvis det ikke er det at finde en partner, der er det vigtigste?

I begyndelsen lagde jeg nok for meget i det, og jeg var lidt skuffet. Efter et stykke tid blev jeg enig med mig selv om, at jeg ville holde en pause. Men så tænkte jeg også, at vi mennesker prøver så mange ting, og så siger vi efter et stykke tid: det duer ikke, nu vil jeg prøve noget andet. Det mener jeg er for dårligt. Det brugbare, man var glad for i starten er der jo stadig, så må man i stedet gå ind i det og stille nogle krav til sig selv og de mennesker, der kommer der. Man skal ikke bare lade det hele være fest og ballade, man kan udmærket godt holde hinanden fast på nogle ting, så der bliver en sammenhæng mellem det, man siger, og så i hvert tilfælde det man forsøger at gøre.

I andre MK afdelinger er der også eksempler på, at man har dannet basisgrupper og en lokal gruppe i Ålborg har fundet sammen og laver nogle forskellige ting sammen.

Rigtige venskaber er det ikke blevet til for mit vedkommende. Det er lidt svært fordi folk kommer fra alle egne af landet. Bekendte har jeg derimod fået en masse af, og det er rart at kende folk rundt omkring som man kan besøge når man er i nærheden.

Det er imidlertid ikke nok med bekendte, derfor er jeg også gået ind i andre ting, hvor der er mulighed for at få et tættere forhold til de andre end man kan få til folk man ser 3-4 week-ends om året.

Hvis jeg skal sammenfatte hvad man kan bruge MK til, vil jeg sige, at det er et udmærket sted at få inspiration til at komme videre, men det er ikke nok til at udfylde ens liv.

Int. Kurt Overaa

ILL.: NIKOLINE

Seksualpolitiske dage på græsrodsgården

I store Bededagsferien fra torsdag aften den 17. til søndag den 20. maj arrangerer **SEKSUALPOLITIK** i samarbejde med **Græsrodsgården** nogle seksualpolitiske temadage, vi har kaldt

SEKSUALITET OG VOLD/ VOLD I SEKSUALITETEN

Vi har valgt følgende overskrifter på emner, vi synes, det er vigtigt at få gennemdebatteret:

Voldtægt

Incest

Sadomasochisme

Porno

Det er alle emner, der diskuteres livligt i øjeblikket. Voldtægtsdebatten er blusset op igen, ikke mindst efter frifindelsen af en mand, der allerede havde afsonet en voldtægtsdom. Også incest er et aktuelt emne, og incest og vold går ofte hånd i hånd. Mange, der har arbejdet med incestofre mener, at det drejer sig mere om magt end om sex, når en far eller stedfar forgriber sig på sin datter. Sadomasochisme har for mange et uafklaret forhold til (vold som nydelsesmiddel?) og det kan være spændende at høre hvad sadomasochisterne selv har at sige. Endelig er der den »uopslidelige« pornodebat.

Fremmer pornoen vold i seksualiteten og kan den i værste fald føre til en stigning af antallet voldtægter, eller fungerer den som »lynafleder«? Det er nok de to yderpunkter, der kommer frem i debatten.

Der vil være korte mundtlige oplæg fra forskellige mennesker og vi har tænkt os et program i denne retning?

Ankomst torsdag aften, hvor vi kan lære hinanden nogenlunde at kende. Fredag formiddag deler vi os efter oplægget op i mindre enkønnede grupper. Efter frokosten fortæller grupperne, hvad de er kommet frem til eller ikke kommet frem til. Bagefter diskuterer vi allesammen.

Lørdag formiddag et oplæg om incest, derefter blandede grupper, og ellers på samme måde som om fredagen. Hvis vi bliver færdige tager vi hul på SM debatten, den fortsætter evt. søndag formiddag, og til sidst porno. De sidste to emner foreslår vi, vi diskuterer i plenum. Men andre forslag er naturligvis velkomne.

Græsrodsgården er en nedlagt skole. Den ligger i Bregninge 5 km fra Jyderup. Til skolen hører en stor gammel have, og årstiden taget i

betragtning, er der gode chancer for, at det meste af samværet og diskussionerne kan foregå i det fri. Selv om programmet er ambitiøst, så tror vi også der vil være muligheder for ture i den smukke omegn, og om aftenen kan vi sikkert også finde ud af både at diskutere videre og at feste sammen.

Det hele koster 200 kr incl. mad. Maden laver vi i fællesskab.

Du skal medbringe sovepose, madrasser findes på stedet.

Der er kun plads til 50 deltagere, så tilmeld dig snarest.

Yderligere oplysninger og tilmelding:

Eina Erstad
Højgårdsvej 65
8362 Hørning
tlf. 06 922260

Finn Westermann
Søllerødgade 27
2200 Kbh N
01 812116

Kurt Overaa
Søllerødgade 27
2200 Kbh N
01 812116

ANMELDELSER

For at være en god borger må man holde af at sprede møg

Der findes mennesker, som er gode borgere. Og der findes andre, som er autonome. Som regel er alle begge dele. For hvis autonomien viser sig for stærkt, i virkeligheden, så bliver de autonome mennesker kaldt for asociale, hovne, umoralske, og en fare for den etablerede orden. Og forfulgt.

De autonome. Det er dem, der sætter deres egen lov. Det er ikke bare filosoffer, kunstnere, forkæmpere for nye livsmåder osv. Det er alle dem, der føler sig fremmede over for de samfundsforhold, de tilfældigvis er blevet født ind i. Ethvert samfund forekommer dem at være vilkårligt, tilfældigt, absurd og udvendigt. Det er fjernt i forhold til deres moralske og æstetiske krav til sig selv og andre. De oplever en uoverstigelig fremmedgørelse uanset hvilken samfundstype de befinder sig i.

Den modstand er blevet og bliver bekæmpet mere eller mindre drastisk af samfundet. I østeuropa kræver man alles fulde accept af den kollektive interesse i den store revolution, med lovsang og taksigelse til de store ledere. I vesten gennemføres den samme askese ved kravet om arbejde, identifikation med den frie verden, initiativet, det store maskineri, der hedder samfundet. Begge steder undertrykker man på den måde enhver kritik af arbejdets ensformighed og for store betydning, ved hjælp af en religiøs arbejdsideologi, der skal fortrænge alle individuelle udfoldelser og eksperimenter, reservere dem til et specialiseret mindretal, eller ihvertfald sørge

for, at de kun bliver udført under stort besvær og helst med dårlig samvittighed.

I »Paradisets veje« overvejer André Gorz hele forholdet mellem arbejde og fritid, samfund og individ. I lyset af den nye tekniske revolution. For hundrede år siden gennemførtes industrialiseringen, også i Danmark, og medførte en arbejdstidsnedsættelse. Men ikke en ændring af arbejdsideologien. I dag gennemføres automatiseringen, og alle prognoser tyder på, at der om tyve eller tredive år vil være 40-50% arbejdsløse i hele den industrielle verden. Og det sandsynlige samfund, hvis hele forholdet mellem arbejde og løn ikke ændres, bliver et todelt helvede for alle, med en lille overbelastet elite af fuldtidsarbejdere over for en masse af arbejdsløse eller sæsonarbejdere, vikarer, skopudsere, sælgere osv., der lever nøjsomt, i skyggen af arbejdet, i bunden af samfundet, i slumkvarterer lige bagved de store, strålende skyskrabere.

André Gorz peger på en måde at organisere arbejdet på, når automatiseringen overflødiggør en mængde arbejde. En halvering af arbejdstiden, og en løn, ikke bestemt af arbejde, men af overskuddet. Altså en ligelig fordeling af overskuddet. Praktisk ville det betyde, at alle havde ret til at arbejde cirka 10 år af deres liv, i perioder, vekslende med ferie, fritid, aktiviteter i deres nærmiljø osv.

Gorz ved godt, at en sådan forandring vil kræve en politisk omdefinition af hele forholdet til arbejde og

fordeling. Og hans forslag er, som hos Marx, fuld af nøgternhed. Han slår ikke til lyd for en tilbagevenden til landsby- og håndværkersamfundet, langt fra magtcentre og kancellier. Men han forestiller sig, at der kan komme mere autonomi, de varme og tætte forholds verden, end der er i dag. I dag er der en fremmedgørelse, som især har at gøre med et anstrengende, kedeligt arbejde, der spreder sig helt ud i fritiden. Hvis arbejdet blev begrænset til det, der er strengt nødvendigt for at holde sammen på et moderne, arbejdsdelt samfund, så ville den overflødige fremmedgørelse blive fjernet, og give plads for autonomi. For:

»Løsningen hedder begrænsning af den samfundsmæssige arbejdstid: Ingen skal udøve sit fag i mere end fire timer i gennemsnit. På den måde bliver der mange flere mennesker, der besidder meget udviklede kundskaber og varetager offentlige hverv. Men resten af tiden er de ligeværdige og helt upriviligerede medlemmer af deres basis-kollektiv ... De snedkerer, dyrker have, underviser, studerer, passer børn eller laver mad og bliver ikke opfattet som pinger, og regner sig heller ikke selv for det ... Man kan godt afskaffe lagdelingen og hierarkierne uden at afskaffe specialiseringen og fordelingen af opgaver.«

André Gorz: *Paradisets veje – Kapitalens døds-kamp.*
Politisk Revy, koster 125 kr.

Inger Cotsantoni
Henning Goldbæk

GAMLE
NUMRE

Lesbianisme....	kr. 17,-
Handicappede....	- 17,-
Homoseksuelle i Norden....	- 25,-
Mandens orgasme....	- 17,-
Blandet indhold....	- 20,-
Incest....	- 25,-
Porno....	- 35,-
Den ny krop....	- 35,-
RING/SKRIV til:	

SERVISUAL
POLITIK

På vej mod Utopia

Jesus, Maria og Thit Jensen – sikke'n roman! 25 års psykologiske og moralske udvikling, samlet i én bog og set med kvindeøjne. En bog, der beskriver kvinders univers, før og nu. En kæmpepræstation af Bente Clod, der har forstået at trække de linier gennem udviklingen, der gør det tydeligt, hvorfor det er muligt og nødvendigt at forsøge at gennemføre og gennemleve de utopier, som er vores vægtigste argument mod det vestlige mandsvælde.

Sara, kunstmaler, mor til to piger, Kim og Gitte, Saras mor Betten og hendes livs elskede, Julie, er alle hovedpersoner i denne moderne kollektivroman. Sproget er flydende og let, nærmest som man møder det i bekendelseslitteraturen.

Vi følger denne særegne familie gennem slutningen af 50'erne og begyndelsen af 60'erne, en periode fyldt med tavse fortrængninger, udtalt fordømmelse og indædt isolation. Det er i denne del af romanen, at der er steder, hvor sproget klinger falsk, og hvor jeg ikke kunne følge med i de mange synsvinkel-skift.

Klimaet skifter umærkeligt – familien åbner sig langsomt mod omverdenen, og Sara møder i Dansk Kvindesamfund for første gang »ligesindede« og finder efterhånden en forståelse af sin egenart i en større sammenhæng – samtidig med at

Kim erkender, at hun er lesbisk. Der er nogen skægge konfrontationer mellem disse to generationers vidt forskellige forståelse af lesbiskisme – stærkt!

Familien bliver involveret i politisk arbejde, bl.a. Vietnambevægelsen, og fællesskabet deromkring danner rammen omkring familiens første kollektive erfaringer. Jo længere romanen skrider frem, jo mere levende bliver sproget, jo mere intens bliver indlevelsen og jo svære-re fik jeg ved at lægge bogen fra mig.

Bogen slutter i kvindernes utopia, Kvindeland, hvor fødsel og død, kærlighed og sorg, længsel og tilfredsstillelse går op i en højere enhed. Bogen peger fremad i et Nejt til mændenes autoriserede opfattelser – i forsøg på at finde nye feministiske organisationsformer; i forsøg på hjælp til selvhjælp.

Romanen er vigtig, fordi den samler trådene og beskriver det bagland og de psykologiske strukturer, som ikke kun er kvinders, men fælles for alle undertrykte.

Vent til de hører os le.

LP

*Bente Clod:
Vent til du hører mig le.
Roman, Gyldendal, 1983.
Kr. 170,-*

Kvinde kend din krop

Forlaget »Tiderne Skifter« har nu igen udsendt en håndbog for kvinder skrevet af kvinder med titlen »Kvinde kend din krop«. Bogen er nyskrevet, men har mange træk fælles med bogen af samme navn fra 1975.

Bogen lægger stor vægt på at videregive viden og erfaringer om kvinders sunde og raske kroppe. – Kvindeliv. Vægten er især lagt på at tro på egne fornemmelser, også når vi kommer i forbindelse med det etablerede sundhedssystem og på kroppens egne kræfter til selv at finde frem til en helbredelsesproces. Og der er masser af gode erfaringer og viden, som er god at få forstand af.

Bogen er skrevet som en håndbog med hovedafsnit og hertil hørende underafsnit, og omhandler såvel somatiske som psykosomatiske sygdomme.

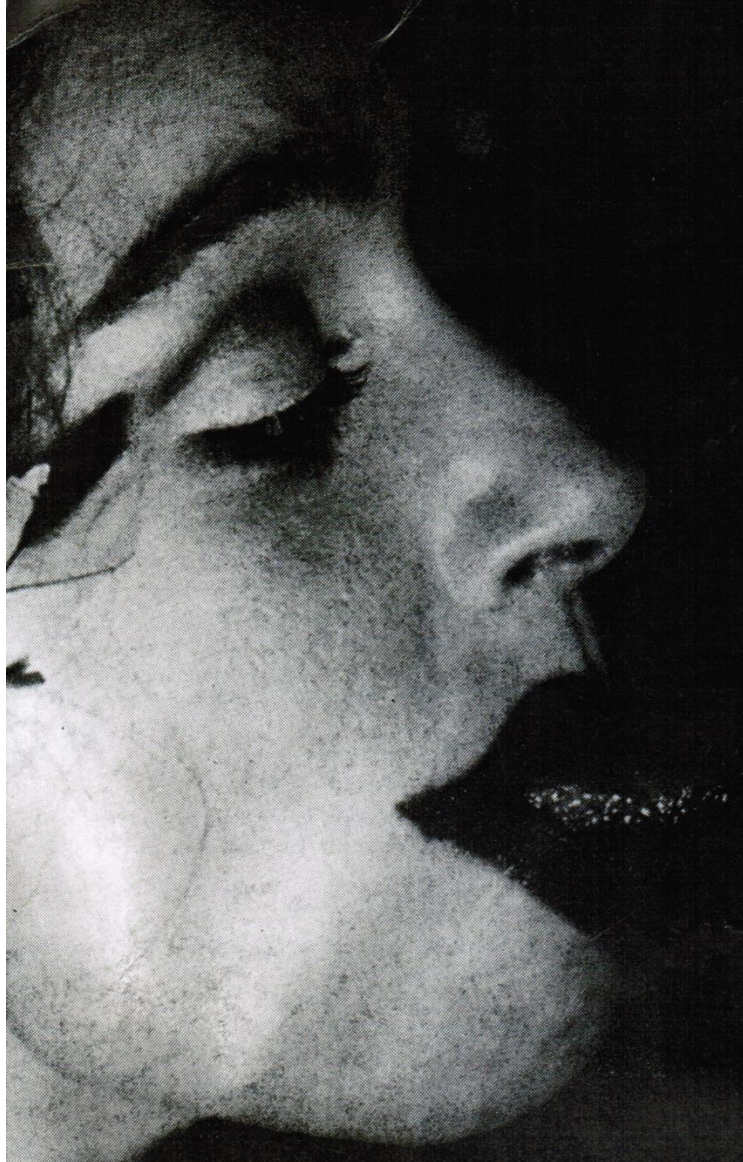
Indholdsfortegnelsen er god, og det er let at finde det man ønsker oplyst i det meget gennearbejdede stikordsregister. Bogen er i det hele taget meget gennearbejdet, og man fornemmer tydeligt intentionerne bag bogen.

De enkelte afsnit er meget informative og de fleste af de spørgsmål, man måtte have, bliver besvaret. Men bogens svaghed er dens noget firkantede løsningsmodeller, som næsten altid er – at tale sammen om tingene, det måtte være med lægen,

ens partner, jordmoderen etc. Og her har de meget bevidste kvinder, som selv har været mange år om at få denne bevidsthed og viden, glemt, at det rent faktisk tager lang tid før man kan tale om tingene og tør stå fast over for autoriteterne. Løsningerne er gode nok; men ikke altid brugbare. Bogen fortæller meget lidt om, hvordan man lærer at turde og lærer at stå fast, hvad enten man er 16 eller 70 år. Alligevel en god håndbog, som er nyttig at have stående.

Mette Josias

*Kvinde kend din krop.
Tiderne Skifter. 1983.
Pris: 100 kr.*

Af indholdet:

**Uddrag af Preben Hertoft:
Medspil og modspil**

**Henning Bech skriver om
Boksning, avantgarde og landbrug**

**Unnilise Holt:
Mens jeg venter på prinsen**

**John Reechy om
AIDS, mysterier og skjulte farer**

Et interview med Jørgen Lenger, VS

**Fire unge fortæller
om seksualitet, moral, parforhold og kærlighed**

**En portrætsamtale med
Rigmor Thor**

**LP har besøgt
De offentlige toiletter**

**Kurt Overaa skriver om
Puritanisme i Sverige?**

– og meget, meget mere!